

**საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის/ფაკულტეტის
დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის სამეცნიერო-
კვლევითი საქმიანობის
თვითშეფასების ფორმა**

დაწესებულების სახელწოდება	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა	საჯარო სამართლის იურიდიული პირი
დაწესებულების სახე	უნივერსიტეტი
საიდენტიფიკაციო კოდი	211349192
სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის/ფაკულტეტის სახელწოდება (ქართულ და ინგლისურ ენებზე)	ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტი Faculty of Business Technology
საუნივერსიტეტო ☐	
საფაკულტეტო ☐ √	
მისამართი (ქუჩა, №, ქალაქი/მუნიციპალიტეტი, საფოსტო ინდექსი, ქვეყანა)	საქართველო, თბილისი, მ. კოსტავას 77 0160
დაწესებულების ელ-ფოსტა	
ხელმძღვანელი	რუსუდან ქუთათელაძე
მობილური ტელეფონი	599-102-112
ელ-ფოსტის მისამართი	r.kutatelaze@gtu.ge

1. პროგრამული დაფინანსებით გათვალისწინებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები (სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის გეგმა)

შენიშვნა: ივსება მხოლოდ უნივერსიტეტის დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის (სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის) მიერ

1) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით

- 1.
- 2.

2) პროექტის დაწყებისა და დამთავრების წლები

- 1.
- 2.

3) პროექტის შესრულებაში მონაწილე პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

- 1.
- 2.

კვლევითი პროექტის 20-- წლის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1¹. სამეცნიერო ან სასწავლო ერთეულის პერსონალის მიერ შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

შენიშვნა: ივსება მხოლოდ უნივერსიტეტის სასწავლო ერთეულის მიერ

1.1.

1) გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით

- 1.
- 2.

2) პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები

- 1.
- 2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

- 1.
- 2.

გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის 20-- წლის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1.2.

1) დასრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით

- 1.
- 2.

2) პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები

- 1.
- 2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

- 1.
- 2.

*დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ
ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)*

2. პროგრამული დაფინანსებით გათვალისწინებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტების შესრულების შედეგები

შენიშვნა: ივსება მხოლოდ უნივერსიტეტის დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის (სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის) მიერ

2.1.

1) გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით

- 1.
- 2.

2) პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები

- 1.
- 2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

- 1.
- 2.

გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის 20-- წლის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

2.2.

1) დასრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით

- 1.
- 2.

2) პროექტის დაწყებისა და დამთავრების წლები

- 1.
- 2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

- 1.
- 2.

*დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ
ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)*

3. შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტით დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

3.1.

1) გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით, პროექტის საიდენტიფიკაციო კოდი

1. project FR-22-6966, „ლაზერული ბიოაგროტექნოლოგიით დამუშავებული ხორბლის ფენოლური ნართების რაოდენობრივი და თვისობრივი კვლევა, განგამაჯანსაღებელი პრეპარატის დამზადების მიზნით“ -

- 2.

2) პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები

1. 2023-03-01 - 2025-12-0

2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

1. ნანა ბაქრაძე - პროექტის ხელმძღვანელი; ალექსანდრე შარაშენიძე - მკვლევარი

2.

გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის 20-- წლის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1. ლაზერული ბიოაგროტექნოლოგიის შემუშავება ხორბლის მარცვლიდან ფენოლური ნართების შემცველი განგამაჯანსაღებელი პრეპარატის დამზადების მიზნით. მიღებული ხორბლის და მისგან დამზადებული პრეპარატის ეკონომიკური სარგებლიანობის შეფასება და ანალიზი.

3.2.

1) დასრულებული (მრავალწლიანი) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით, პროექტის საიდენტიფიკაციო კოდი

1.

2.

2) პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები

1.

2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

1.

2.

დასრულებული კვლევითი პროექტის 20-- წლის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

4. უცხოური გრანტებით დაფინანსებული სამეცნიერო პროექტები

4.1.

1) გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით, პროექტის საიდენტიფიკაციო კოდი, დაფინანსებული

ორგანიზაცია/სამეცნიერო ფონდი, ქვეყანა

1. DRECO-7859_SER-ECO გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით, პროექტის საიდენტიფიკაციო კოდი, დაფინანსებული ორგანიზაცია/ სამეცნიერო ფონდი, ქვეყანა; პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები
1 ექსტრაქცია «მწვანე», *Ribes nidrigolaria et Cucurbita maxima*-ს ბიოაქტიური კომპონენტების სტაბილიზაცია და ვალორიზაცია – ExtraVert_CBA2.

პროექტი განკუთვნილია ფრანკოფონიის ორგანიზაციაში გაერთიანებული უმაღლესი სასწავლებლებისათვის, ამიტომ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი ამ ორგანიზაციაში გაერთიანებული არ არის, ამიტომ ვმონაწილეობ ივანე ჯავახიშვილის უნივერსიტეტის ფარგლებში. გრანტში თსუ -ს პარტნიორები არიან პროექტის ფარგლებში ფინანსდება მხოლოდ „თრეველ გრანტი“ და სტატია. ჩემი კუთხით ეკონომიკური ეფექტურობის კუთხის შეფასება წარმოადგენს.

2.

2) პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები

1. 2023 - 2024

2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

1. თამარ სანიკიძე - პროექტის ხელმძღვანელი; ირაკლი ჩხიკვიშვილი - მკვლევარი;

დიანა ძიძიგური - მკვლევარი; ეკა შევილაძე - მკვლევარი; ალექსანდრე შარაშენიძე - მკვლევარი

2.

გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის 20-- წლის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1. პროექტის მიზანია იოსტასგან (*Ribes nidrigolaria*) და გოგრისგან (*Cucurbita maxima*) ბიოაქტიური კომპონენტების - პოლიფენოლების, მცენარეული წარმოშობის კაროტინოიდების "მწვანე" ექსტრაქციის ეფექტური პროცესების შემუშავება.

4.2.

1) დასრულებული (მრავალწლიანი) პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით, პროექტის საიდენტიფიკაციო კოდი, დამფინანსებელი ორგანიზაცია/სამეცნიერო ფონდი, ქვეყანა

1.

2.

2) პროექტის დაწყების და დამთავრების წლები

1.

2.

3) პროექტში ჩართული პერსონალი (თითოეულის როლის მითითებით)

1.

2.

დასრულებული კვლევითი პროექტის 20-- წლის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგების შესახებ ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

5. პატენტები:

5.1. საერთაშორისო პატენტები:

1) საპატენტო თემატიკის სათაური

1.

2.

2) გამომგონებელი/ები და პატენტმფლობელი/ები

1.

2.

3) პატენტის საიდენტიფიკაციო კოდი

5.2. ეროვნული პატენტები

1) საპატენტო თემატიკის სათაური

1.

2.

2) გამომგონებელი/ები და პატენტფლობელი/ები

- 1.
- 2.

3) პატენტის საიდენტიფიკაციო კოდი

- 1.
- 2.

6. ბეჭდური პროდუქციის გამოცემა საქართველოში

6.1. მონოგრაფიები/წიგნები

1) ავტორი/ავტორები

1. ზ.ჯორბენაძე
2. ცაავა გიორგი, ბიბილური ანი
3. ცაავა გიორგი, ბიბილური ანი
4. აბუთიძე გ., გელიტაშვილი გ.
5. ე. ბარათაშვილი , ა. აბრალავა, რ. ქუთათელაძე, ირმა (ნინო) ბარათაშვილი , თ. გოდერძიშვილი, ზ. ნასარაია, ჯ. ზარანდია
6. ე. ბარათაშვილი, ზ. ნასარაია, ნ. გალახვარიძე, ლ. მამულაშვილი,
7. ე. ბარათაშვილი, ზ. ნასარაია, ნ. გალახვარიძე, ლ. მამულაშვილი
8. ე. ბარათაშვილი, ზ. ნასარაია, ნ. გალახვარიძე

2) მონოგრაფიის/წიგნის სათაური, საერთაშორისო სტანდარტული კოდი ISBN

1. ბიზნესის რელიგიური ასპექტები: იუდაიზმი და მართლმადიდებელი ქრისტიანობა. ISBN 987-9941-28-972-9
2. „ციფრული ეკონომიკა ფინანსურ ინდუსტრიაში“, ISBN 978-9941-789-00-7,
3. „თეორიული ინოვაცია“ ISBN 978-9941-789-00-7
4. საბანკო სისტემის ფუნქციონირება არამდგრად ეკონომიკურ გარემოში. ISBN 978-9941-28-959-0.
5. რეგიონული ეკონომიკური პოლიტიკა ISBN 978-9941-33-229-6
6. საქართველოს ეკონომიკა, ISBN 978-9941-33-241-8
7. ბიზნესი და ერგონომიკა ISBN 978-9941-33-300-2
8. ეთნომენეჯმენტი ISBN 978-9941-33-435

3) გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა

1. თბილისი. საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“
2. თბილისი, გამომცემლობა „დანი“, 2023წ,
3. თბილისი, გამომცემლობა „დანი“, 2023წ,
4. თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“.
5. თბილისი, გამომცემლობა „ უნივერსალი“
6. თბილისი, გამომცემლობა „ უნივერსალი“
7. თბილისი, გამომცემლობა „ უნივერსალი“
8. თბილისი, გამომცემლობა „ უნივერსალი“

4) გვერდების რაოდენობა

1. გვ. 200
2. გვ. 220
3. გვ. 211
4. გვ 219
5. გვ 674

6. გვ 698
7. გვ 454
8. გვ 596

ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1. ნაშრომში იუდაიზმის და მართლმადიდებელი ქრისტიანობის საწყისებიდან განხილულია ბიზნესისადმი რელიგიის მიმართების საკითხები. გაქარწყლებულია მითი ბიზნესის რელიგიასთან შეუთავსებლობის შესახებ, ნათლად ახასიათებს ბიზნესის რელიგიური ფაქტორის ძალას და მნიშვნელობას, წარმოაჩენს ბიზნესში იუდეური რელიგიის ცხოველყოფილობას და ექვეყნებ აყენებს ბიზნესში მართლმადიდებელი ქრისტიანული რელიგიის „სტატიკური“ პოზიციის მართებულობას. მონგრავია გვასწავლის თუ როგორ უნდა იმოქმედოს (იმოღვაწოს) უზენაესის მოყვასმა თანამედროვე ბიზნესში.

2. მონოგრაფიაში განხილულია ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების პრობლემები და ფინანსური სექტორის ციფრული ტრანსფორმაციის თემები როგორც განვითარების დრაივერი და ქვეყნის ეკონომიკის ეფექტიანობის ამაღლების აუცილებელი ელემენტი. ჩამოყალიბებულია აქტუალური და სადისკუსიო საკითხები ფინანსური სფეროში მისი ეფექტიანობის ამაღლების გზების მოძიების მიმართებაში, გაანალიზებულია პრობლემები და განსაზღვრულია შესაძლო რისკები და ქვეყნის ფინანსური სექტორის ციფროვიზაციის ახალი შესაძლებლობები. განსაკუთრებული ყურადღება არის გამახვილებული ახალი ციფრული ფინანსურ ტექნოლოგიებზე, მათი პრაქტიკული გამოყენებისა და საკანონმდებლო რეგულირების შესაძლებლობებზე. მონოგრაფია შეიძლება იქნას გამოყენებული ქვეყნის ეკონომიკის ციფრული ტრანსფორმაციის მიმართებაში ამოცანების გადაწყვეტაზე მიმართული ღონისძიებების შემუშავებისა და პრაქტიკული რეალიზაციისათვის. იგი ასევე იქნება სასარგებლო საკანონმდებლო საქმიანობაში ციფრული ეკონომიკის სამართლებრივი ბაზის ფორმირებისათვის. მონოგრაფია ასევე აქტუალურია ეკონომიკისა და ფინანსების მიმართულების ბაკალავრიატის, მაგისტრატურისა და დოქტორანტულის სტუდენტებისათვის ციფრული ეკონომიკის ფინანსების სფეროში ცოდნის გაღრმავებისათვის.

3. მონოგრაფია „თეორიული ინოვაცია“ (თეორია, მეთოდები და პრაქტიკა) განკუთვნილია ეკონომიკური, ბიზნესისა და ფინანსების სპეციალობის ბაკალავრიატის, მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის სტუდენტებისათვის და იგი პრაქტიკული მეცადინეობებისა და დამოუკიდებელი მუშაობის ჩატარების მიზნით სალექციო მასალის სახით არის წარმოდგენილი. წინამდებარე სასწავლო სახელმძღვანელო სტუდენტებს ინოვაციების თეორიაში ცოდნის სისტემის ფორმირების შესაძლებლობას აძლევს როგორც მიკროდონეზე (პრაქტიკული სიახლეების წარმოქმნის, წარმოებისა და გავრცელების შესახებ), ასევე მაკროდონეზე (ინოვაციური სისტემების, ინოვაციური პროცესის თეორიის, ინოვაციური განვითარების მოდელის საერთო დახასიათება). ინოვაციკას - უწოდებენ ინოვაციური საქმიანობის მეთოდოლოგიური საკითხების მომცველ ცოდნის სფეროს. ინოვაციკა - იკვლევს ახალი ოდეების დანერგვისა და ნოვატორული კონცეფციების რეალობაში გარდაქმნის პროცესებს. ინოვაციკა - არის ცოდნის სფერო, რომელიც რიგი დარგების, მათ შორის: მეცნიერების, საინჟინრო დაპროექტების, მეწარმეობის, ეკონომიკის, ფინანსების, სოციოლოგიის, ორგანიზაციის, წარმოების, ინფორმატიკის, მარკეტინგის, ლოგისტიკის, მართვის მიჯნაზე იმყოფება. მონოგრაფია განკუთვნილია ეკონომიკური სპეციალობის ბაკალავრიატის, მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის სტუდენტებისათვის, უმაღლესი სასწავლო დაწესებულებების პედაგოგებისათვის და აღნიშნული საკითხების სიღრმისეულად დაინტერესებულ პირთა ფართო წრისათვის

4. ბანკების საქმიანობის მნიშვნელობა და მასშტაბები ყოველწლიურად იზრდება, მასთან ერთად იზრდება საბანკო კონკურენცია და კონცენტრაცია. ეს აუცილებელს ხდის განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს მათ ფუნქციონირებას და მდგრადობას, ვინაიდან ბანკების ფინანსურ მდგომარეობაზე დიდწილად არის დამოკიდებული ქვეყნის ეკონომიკის სტაბილურობა.

მონოგრაფიაში ჩამოყალიბებული დასკვნები, თეორიული და პრაქტიკული ხასიათის რეკომენდაციები, ვფიქრობთ, ხელს შეუწყობს საბანკო სისტემის ფუნქციონირების ეფექტიანობისა და სტაბილურობის ამაღლებას არამდგრადი ეკონომიკური გარემოს პირობებში, რაც სასურველია გათვალისწინებული იყოს საქართველოს კომერციული ბანკებისა და ზედამხედველი ორგანოების მიერ.

კვლევის მეცნიერული შედეგები, საბანკო სექტორის ფუნქციონირებისა და განვითარების შემოთავაზებული მიმართულებები შესაძლებელია გამოვიყენოთ საბანკო სექტორის სტაბილური ფუნქციონირების, საზედამხებელო ღონისძიებების შემდგომი დახვეწის, კლიმატთან დაკავშირებული რისკების ფინანსური სექტორის სტაბილურობაზე გავლენის საკითხების შემდგომი კვლევისა და მართვის, აგრეთვე სასწავლო პროცესში საბანკო საქმის კონკრეტული საკითხების შესწავლის სრულყოფის მიზნით.

5. სახელმწიფოებმა საუკუნეების განმავლობაში მოახდინეს მათი შემადგენელი ტერიტორიების ინტეგრირება, ეროვნული თვითშეგნებისა და კულტურის განსხვავებული ტიპების ერთ მთლიანობაში გაერთიანებით. ამ საფუძველზე ჩამოყალიბდნენ საკუთარი ეკონომიკური და მმართველობითი სისტემების ჩანასახები. საერთო ეროვნულმა თვითშეგნებამ ნდობასა და მამასადამე, ლიბერალურ დემოკრატიას ჩაუყარა საფუძველი. ერთიანი სახელმწიფოებრიობა უზრუნველყოფდა სოციალურ სოლიდარობას, რომელიც, თავის მხრივ, ხელს უწყობდა თანამედროვე სახელმწიფოების განვითარებას. მკაფიო საზღვრები ამკვიდრებდნენ შრომასა და კაპიტალს ერთ ტერიტორიაზე და ხელს უწყობდნენ სოციალურ კომპრომისს. ამგვარი მიდგომის აპოგეად მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ იქცნენ საყოველთაო კეთილდღეობის კეინსიანური სახელმწიფოები. ეროვნულმა სახელმწიფომ დაიცვა ლიბერალური დემოკრატია და სოციალური სოლიდარობა, მაგრამ მის განვითარებას სირთულეებიც თან ახლდა. ეროვნული პლურალიზმი და გახსნილობა, რომლებიც ახასიათებდა ევროპული ცივილიზაციის უფრო ადრეულ პერიოდებს, რიგ შემთხვევაში დაკარგულ იქნა. ეროვნულობის აღმავლობამ და თვითშეგნების ზრდამ უფრო ფართო მასშტაბისა და ინტენსივობის კონფლიქტები გამოიწვიეს – შიდა და სახელმწიფოთაშორისო

6. თანამედროვე მსოფლიოში სულ უფრო ძლიერდება სახელმწიფოთა ურთიერთდამოკიდებულება, იზრდება ცოდნისა და ახალი ტექნოლოგიების როლი. ასეთ სიტუაციაში ვერცერთი ქვეყანა, ვერცერთი ეროვნული ეკონომიკა, მათ შორის საქართველოს ეკონომიკა ვერ შეძლებს წარმატებით განვითარებას უცხოეთთან გაფართოებული თანამშრომლობის, მსოფლიო ბაზრებთან ღრმა ინტეგრაციის გარეშე, რადგანაც ეკონომიკური გლობალიზაციის თანამედროვე პირობებში ნებისმიერი ქვეყნის წარმატებული განვითარება შეუძლებელია მსოფლიო ბაზართან ურთიერთობის გარეშე და ქვეყნის შიგა ეკონომიკური, საფინანსო პოლიტიკის გლობალურ, რეგიონულ ლიდერებთან კოორდინაციის გარეშე. ქვეყნის ობიექტურ სტრატეგიულ მიზნად უნდა მივიჩნიოთ საქართველოს მონაწილეობა საერთაშორისო ურთიერთობების გლობალიზაციისა და პერსონიფიკირების პროცესში

7. ნამედროვე მეცნიერულ-ტექნოლოგიურმა პროგრესმა განაპირობა ის პრობლემატიკა, რომელიც დღეს დგას ბიზნესისა და ერგონომიკის წინაშე. ის ვლინდება მნიშვნელოვანი ცვლილებებით შრომის ხასიათში, ავარიულობასა და ტრავმატიზმში, ნერვულ ფსიქოლოგიურობასა და მასთან დაკავშირებული სომატური დავადებების ზრდაში, ახალი ტექნოლოგიური სისტემების არასაკმარის ეფექტიანობაში. სწორედ ამ პრობლემატიკამ განაპირობა ერგონომიკის მთავარი მიზანი – ეფექტიანობისა და შრომის ჰუმანურობის ამაღლება, ე.ი. მისი მწარმოებლურობის ზრდა, ხარისხი და უსაფრთხოება. დასაქმებული ადამიანის პიროვნული განვითარების უზრუნველყოფა. თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნოლოგიური პროგრესის პერსპექტიული ინტენსიფიკაციით განისაზღვრება თანამედროვე ბიზნესის მიზნის საერთო თეორიული და პრაქტიკული ამოცანები.

წიგნში განხილულია ბიზნესის, მეწარმეობის კონცეფციები, ეთიკა, პასუხისმგებლობა ერგონომიკის კუთხით. სახელმძღვანელო მომზადდა საინჟინრო – ეკონომიკურ ფსიქოლოგიასა და ერგონომიკაში არსებული თანამედროვე სასწავლო-სამეცნიერო ლიტერატურის გამოყენების საფუძველზე. მასში განხილულია ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხები, რომლებსაც დიდი პრაქტიკული ღირებულება გააჩნია რთული ტექნიკური სისტემების შემუშავებელ და მომსახურე ინჟინერ-ეკონომისტებისათვის. წიგნში განხილულია ადამიანი-მანქანა სისტემისა და ოპერატორის საქმიანობის ანალიზის პრინციპები. წიგნი დიდ დახმარებას გაუწევს ბიზნესით, საინჟინრო-ეკონომიკური ფსიქოლოგიითა და ერგონომიკით დაინტერესებულ სტუდენტებსა და მკითხველთა ფართო წრეს.

8. წინამდებარე ნაშრომში განხილულია საქართველოსა და სხვადასხვა ქვეყნების მაგალითზე ეთნოსებს შორის თანაცხოვრებისა და საქმიანობის საუკუნოვანი გამოცდილების კვლევაში მენეჯმენტის კუთხით, რაც საზოგადოების სამოქალაქო ინტეგრაციის სწორად წარმართვის მყარი საფუძველია. ეთნიკური უმცირესობების უფლებების დაცვა მნიშვნელოვანია იმ ღირებულებებისა და კულტურის შენარჩუნება განვითარებისათვის, რომლებსაც ამ ჯგუფის წარმომადგენლები იზიარებენ. თავის მხრივ ეს გავლენას ახდენს სოლიდარული და მშვიდობიანი საზოგადოების

ჩამოყალიბებაზე. ნაშრომში განხილულია როგორ ზემოქმედებს გლობალიზაცია ქვეყნებისა და ხალხის კულტურულ განვითარებაზე, ამასთან ერთად ნაშრომში მოცემულია ისიც, რომ გლობალიზაცია ეთნიკურ ჯგუფებს აძლევს ახალ რესურსებს უნიფიკაციისა და ასიმილაციის პროცესების წინააღმდეგობების გასაწევად. ნაშრომი განკუთვნილია მაგისტრების, დოქტორანტებისა და მეცნიერ-მკვლევარებისათვის. იგი საინტერესო იქნება აგრეთვე აღნიშნული საკითხებით დაინტერესებულ მკითხველთა ფართო წრისათვის.

6.2. სახელმძღვანელოები

1) ავტორი/ავტორები

1. მოსიაშვილი ვ., ჭელიძე მ.

2.

2) სახელმძღვანელოს სახელწოდება, საერთაშორისო სტანდარტული კოდი ISBN

1. ნუმისმატიკა და ბონისტიკა. ISBN 978-9941-8-5087-5

2.

3) გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა

1. თბილისი, გამომცემლობა „ეკვი“, 2023

2.

4) გვერდების რაოდენობა

1. 428 გვ.

2.

ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1. სახელმძღვანელოში ლოგიკური თანმიმდევრობით არის გადმოცემული ნუმისმატიკის და ბონისტიკის ისეთი აქტუალური საკითხები, როგორიცაა: ნუმისმატიკის და ბონისტიკის განვითარების ძირითადი ეტაპები; ფულის წარმოშობის ისტორია; ქაღალდის ფულის წარმოშობის ობიექტური წინაპირობი; პირველი ფულის ნიშნები და სამონეტო ბაზარი საქართველოში; პირველი ქართულწარწერიანი მონეტები; საქართველოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური ურთიერთობა არაბულ სამყაროსთან; ქართულ-ბიზანტიური მონეტები და ნუმისმატიკის „სპილენძის ხანა“ საქართველოში; ვერცხლის კრიზისის დასასრული და ქართული სამონეტო ბაზარი XIII-XIV საუკუნეებში; თუმანი, აბაზი, შაური და ერეკლე II-ის „სირმა აბაზი“; საქართველოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური ურთიერთობა მეზობელ სახელმწიფოებთან XV-XVIII საუკუნეებში; რუსულ-ქართული ფულის ემისია; რუსული ფული საქართველოში (1834-1917 წლები); ძველებური ევროპული მონეტები; ქაღალდის ფული საქართველოში 1918-1924 წწ.; საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ფული; საქართველოს ეროვნული ბანკის კუპონები; საქართველოს ეროვნული ვალუტა; საქართველოს ეროვნული ბანკის საიუბილეო, საკოლექციო და ოქროს საინვესტიციო მონეტები; მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ფულადი ნიშნები.

6.3. კრებულები

1) ავტორი/ავტორები

1.

2.

2) კრებულის სახელწოდება, საერთაშორისო სტანდარტული კოდი ISBN

- 1.
- 2.

3) გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა

- 1.
- 2.

4) გვერდების რაოდენობა

- 1.
- 2.

ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

6.4. სტატიები ციფრული (დიგიტალური) საიდენტიფიკაციო კოდის (DOI) მითითებით

1) ავტორი/ავტორები

1. რუსუდან ქუთათელაძე; ელზა ვეკუა
2. რუსუდან ქუთათელაძე; მაია აბალოიძე
3. ლ. კოჭლამაზაშვილი; მ.თოფჩიშვილი; კ. პაქსაძე
4. ლ.კოჭლამაზაშვილი; მ. თოფჩიშვილი; გ. თევდორაშვილი
5. ჯორბენაძე ზ.
6. ნ. მამფორია; ნ. აბრამიშვილი
7. ე.მალანია; ნ.მალაშვილი
8. ნ. ნადარეიშვილი, ნ. რევია.
9. ლ. ბერიკაშვილი; მ.თხინვალელი
10. Rusudan Kinkladze; Nino Abesadze; Natalia Robitashvili; Otar Abesadze
11. რუსუდან ქინქლაძე, ნანა გულისაშვილი
12. მ.მეტრეველი; ო.ჯაფარიძე
13. მ.მეტრეველი; ლ.რამიშვილი
14. თ.დევძე; გ.ამყოლაძე
15. მ.თოფჩიშვილი; მ. ჩუთლაშვილი; ლ.ჯაბადარი
16. ლაშა-გიორგი დათაშვილი, მარიამ დათაშვილი, თამთა თაბუკაშვილი,
17. მ.ბაღათურია; მ.ბერუაშვილი; მ.მარტიაშვილი
18. იაშვილი გენადი, იაშვილი თინათინ, ჩიქოვანი არჩილ
19. იაშვილი ირინე
20. ბაღათურია გიორგი, ნასარაია ზურაბ
21. სიდორინი არტემ, ქოჩორაძე ოთარ
22. სოკირკინა ოლგა, ქოჩორაძე ოთარ
23. ღლონტი თამთა., რაზმაძე ნინო
24. ღლონტი თამთა, ჯაფარიძე ანა
25. დოღონაძე შოთა, ჯიშკარიანი ირაკლი
26. დოღონაძე შოთა
27. დოღონაძე სოფიო, ჯიშკარიანი ირაკლი
28. დოღონაძე სოფიო, გველესიანი გივი
29. დოღონაძე სოფიო, გველესიანი გივი
30. მიქაია მაია, ოვსიანიკოვა ნუნუ
31. შერაზადიშვილი ბესიკ, ტერტერაშვილი ხატია
32. ცაცანაშვილი ქეთევან, ადეიშვილი ავთანდილ

33. გურგენიძე რატი, ბარამაძე ნია
34. ყურაშვილი თამილა
35. ყურაშვილი თამილა
36. ყურაშვილი თამილა
37. ყურაშვილი თამილა
38. ხარხელაური ხათუნა., ხინიკაძე-გვარამია თამარ., ბიბიჩაძე დავით; ჯინჭველაშვილი ვახტანგ
39. ხინიკაძე-გვარამია თამარ., შამოგვი ეთერი
40. მურმან ზლიაძე, სოფიო ზლიაძე, ლიზი ჯელიძე
41. მურმან ზლიაძე, ლაშა შარაშიძე, სოფიო ზლიაძე
42. ფაილოძე ნინო, მურვანიძე იაშა, ჯაფარიძე ირინე
43. ბიბილური ანი, ჩხარტიშვილი ნათია, ბუხნიკაშვილი ელენე
44. გელიტაშვილი გ., ბურდიაშვილი რ., ჭელიძე მ.
45. ქუთათელაძე ალექო; კვითაცარიძე ქეთევანი
46. სულაშვილი გიორგი, ფოჩხიძე დარეჯან, გრიგალაშვილი ზიძინა
47. ყანდაშვილი თეიმურაზ, ფირანაშვილი მაკა, კალმახელიძე ლიკა, ქორიძე იგორი
48. ყურაშვილი გუგული, ბერიძე თამარი, სოსელია მათა
49. ყურაშვილი გ., ბერიძე თ.
50. Chechelashvili M., Topuria G
51. თ. ქაჯაია, ქ. ბალახაშვილი, ა. დუგლაძე,
52. თ. ქაჯაია, ხ. ხარხელაური,
53. თ. ქაჯაია, გ. ჯავშანაშვილი,
54. ქ. შენგელია,

2) სტატიის სათაური, ციფრული (დიგიტალური) საიდენტიფიკაციო კოდი DOI

1. ინტეგრირებული მარკეტინგული კომუნიკაციების მართვის კონცეფცია მომხმარებლებისა და დამკვეთების ინტერესების შეთანხმების საფუძველზე <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
2. სამედიცინო დაწესებულებების ენერგომომხმარებლის ტრენდის გამოსავლენად დროითი მწკრივების ანალიზის მეთოდის გამოყენება <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
3. „აგროტურიზმის განვითარების პერსპექტივები მაღალმთიან აჭარაში“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
4. „საქართველოს ტურისტული პოტენციალი“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
5. „ჯანდაცვის სფეროს ციფრული ტრანსფორმაცია და განვითარების ალგორითმი“. <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
6. „ტურისტული ბაზარი და მისი ფორმირებები“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
7. „სამედიცინო ტურიზმის პოპულარიზაცია საქართველოში“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
8. „სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარის ტურისტული პოტენციალი და განვითარების პერსპექტივები“. <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>

9. „მარკეტინგის სისტემის ინოვაციური მიდგომების გამოყენება ელექტრონული კომერციის ზრდადი ტენდენციის პირობებში“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
10. Statistical Study of Priority Directions and Expectations of Domestic Tourism Rehabilitation in Georgia. <https://doi.org/10.46361/2449-2604.10.1.2023.104-113>
11. „პროდუქტის მარკეტინგის გამოყენება ტექნოლოგიურ კომპანოებში.“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
12. ეკოტურიზმის როლი საქართველოს ტურიზმის მდგრად განვითარებაში, <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
13. გლობალიზაცია და ტურიზმის მომსახურების დაჯავშნის გზები, <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
14. „მარკეტინგი და თანამედროვე გამოწვევები“. <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
15. „მერჩენდაიზინგის როლი საცალო ვაჭრობაში“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
16. „ონლაინ მარკეტინგი XXI საუკუნეში“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
17. „მმართველობითი გადაწყვეტილებების მიღების გზები ქართულ რეალობაში“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
18. „ჰკვიანი ქალაქის“ კონცეფციის გამოყენების ანალიზი საქართველოში“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
19. „პოლიტიკური მარკეტინგი და პროგნოზირება საქართველოში: პოლიტიკური მომხმარებლის კონცეფციის ფილოსოფია“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
20. „შიში შეიქმს სიყვარულსა? საქართველოს საგარეო პოლიტიკა - შიშის სინდრომი თუ რეალური პოლიტიკა“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
21. „საარჩევნო ქცევის შესწავლის ძირითადი მიდგომები“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-2>
22. „მასობრივი ცნობიერების პოლიტიკური მანიპულირება და მისი ადგილი თანამედროვეობაში პოლიტიკური პროცესები,“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-2>
23. "ლიდერობის ტრანსფორმაცია საჯარო სექტორში 21-ე საუკუნეში" <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
24. "სახელმწიფო სამსახურების პიარ მენეჯმენტის ისტორია - მსოფლიო გამოცდილება" <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
25. სამართალდამცავი ორგანოების მუშაკთა პროფესიული საქმიანობის სულიერი და მორალური საფუძვლების ზოგიერთი პრინციპი <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
26. „სახელმწიფო მართვის მენეჯერული პრინციპები“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
27. „სახელმწიფოსა და საზოგადოების ურთიერთობები სახელმწიფო მართვის პროცესში“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
28. „საჯარო სამსახურის ეთიკის რეგულირების საკითხები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>

29. „საჯარო სამსახურის ეთიკის რეგულირების საკითხები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში“
<https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
30. „შრომითი ურთიერთობების რეგულირების პოლიტიკა საქართველოში“
<https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
31. „ბავშვთა კეთილდღეობის სისტემის რეფორმა და გამოწვევები საქართველოში“
<https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
32. „ელექტრონული მმართველობა და ეთიკური პრობლემები საჯარო სამსახურში“
<https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
33. „არჩევნები და სამოქალაქო საზოგადოება“ <https://doi.org/10.36073/1512-374X-2023-XVII>
34. „ამერიკის შეერთებული შტატების ურთიერთობები ახლო აღმოსავლეთის საგარეო მსხვილ აქტორებთან“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
35. „ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ჩინეთის ურთიერთობები ახლო აღმოსავლეთში“
<https://doi.org/10.36073/1512-0538>
36. - „ამერიკის შეერთებული შტატებისა და რუსეთის ურთიერთობები ახლო აღმოსავლეთის რეგიონში“ [DOI:https://doi.org/10.36073/1512-0996](https://doi.org/10.36073/1512-0996)
37. „აშშ-ს საგარეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები სპარსეთის ყურის სახელმწიფოებთან“
[DOI: http://doi.org/10.36073/0130-7061](http://doi.org/10.36073/0130-7061) ISSN 0130-7061
38. პასუხისმგებლობის ცენტრების მიხედვით დანახარჯების აღრიცხვის სისტემის დანერგვა ქართულ კომპანიებში; <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>;
39. შიდა აუდიტის როლი და ფუნქციები კომერციულ ბანკებში. <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>;
40. ციფრული შესაძლებლობები და ახალი სამყარო <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
41. საქართველოს პორტების ინვეტიციების ეკონომიკური სარგებლის შეფასება
<https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
42. კოვიდ 19-ით გამოწვეული კრიზისის შედარებითი ანალიზი ეკონომიკის ცალკეულ სფეროში საქართველოში. <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
43. „ციფრული ლარი - საქართველოს ეროვნული ბანკის ინოვაციური პროდუქტი“
<https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
44. საბანკო რეგულირების და ზედამხედველობის სადისკუსიო საკითხები. [DOI.org/10.36073/978-9941-28-963-7](https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7)
45. Assessment of the Risk of Legalizing Illegal Income and Financing of Terrorism (Risk -Based Approach).
<https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>.
46. აუდიტორული საქმიანობის თეორიული ასპექტების ანალიზი <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>.

47. “ეკოტურიზმის განვითარების შესაძლებლობები ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
48. კომპანიის შეფასება ადამიანური კაპიტალის პოტენციალისა და ინტელექტის ინდიკატორების მიხედვით <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
49. სამეცნიერო ტექნიკური პროგრესი აგრობიზნესში. <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-946-0>
50. ELECTRONIC CURRENCY: LEGAL AND ECONOMIC CHALLENGES DOI: [10.36962/ECS110/11-12/2023](https://doi.org/10.36962/ECS110/11-12/2023)
51. „ინოვაციური მენეჯმენტის თანამედროვე ტენდენციები და გამოწვევები“ <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
52. „ადგილობრივი შრომის ბაზარი და მისი გავლენა პროფესიულ განათლებაზე საქართველოში“, <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
53. „მოტივაციის გავლენა შრომის ეფექტიანობაზე“ საქართველოში“, <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>
54. მწვანე ინოვაციის განვითარების მნიშვნელობა და უმაღლესი განათლების როლი ამ სფეროში <https://doi.org/10.36073/978-9941-28-963-7>

3) ჟურნალის/კრებულის დასახელება და ნომერი/ტომი

1. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
2. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
3. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
4. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
5. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
6. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
7. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
8. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
9. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
10. ინოვაციური ეკონომიკა და მართვა (Innovative Economics and Management)
11. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
12. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
13. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
14. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
15. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
16. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
17. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
18. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომების კრებული „ხელისუფლება და საზოგადოება“
19. მონოგრაფიების სერიიდან „გლობალიზაცია და ბიზნესის თანამედროვე გამოწვევები“
20. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომების კრებული „ხელისუფლება და საზოგადოება“
21. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომების კრებული „ხელისუფლება და საზოგადოება“
22. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომების კრებული „ხელისუფლება და საზოგადოება“
23. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომების კრებული „ხელისუფლება და საზოგადოება“
24. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომების კრებული „ხელისუფლება და საზოგადოება“

- [illegible]

- [illegible]

12. 3 გვერდი
13. 5 გვერდი
14. 4 გვერდი
15. 3 გვერდი
16. 4 გვერდი
17. 5 გვერდი
18. 3 გვერდი
19. 4 გვერდი
20. 4 გვერდი
21. 3 გვერდი
22. 4 გვერდი
23. 5 გვერდი
24. 5 გვერდი
25. 3 გვერდი
26. 5 გვერდი
27. 4 გვერდი
28. 5 გვერდი
29. 3 გვერდი
30. 5 გვერდი
31. 3 გვერდი
32. 4 გვერდი
33. 3 გვერდი
34. 4 გვერდი
35. 3 გვერდი
36. 10 გვერდი
37. 5 გვერდი
38. 4 გვერდი
39. 5 გვერდი
40. 4 გვერდი
41. 3 გვერდი
42. 5 გვერდი
43. 3 გვერდი
44. 11 გვერდი
45. 8 გვერდი
46. 5 გვერდი
47. 4 გვერდი
48. 3 გვერდი
49. 5 გვერდი
50. 6 გვერდი
51. 4 გვერდი
52. 4 გვერდი
53. 5 გვერდი
54. 4 გვერდი

1. აუცილებელია შემუშავებული იქნას საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფუნქციონირების ორგანიზაციულ-ეკონომიკური სრულყოფის ახალი მიდგომები და მიმართულებები. ამისათვის კი ერთერთი უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტია მარკეტინგული საქმიანობა. შრომის ბაზრის დაბალანსებული ფუნქციონირების და ეფექტიანი დასაქმების უზრუნველსაყოფად გათვალისწინებული უნდა იქნას პროფესიული განათლების არსებული სისტემა და სმპ-ის ბაზარი, სმპ-ის ძირითადი მომხმარებლები ხდებიან არა მხოლოდ საწარმოები და ორგანიზაციები, არამედ კონკრეტული ფიზიკური პირი, რომელიც განსაზღვრავს საკუთარ არჩევანს თავისი სურვილების (მოთხოვნილებების) და ფინანსური შესაძლებლობების შესაბამისად.

2. სამედიცინო დაწესებულებებში ენერგომომხმარებლის ტრენდის გამოსავლენად ჩვენ მიერ გამოყენებულ იქნა დროითი მწკრივების ანალიზის მეთოდი. სტატიაში განვიხილულია აღნიშნული მეთოდით სეზონური რყევების მაჩვენებლების გამოვლენის მეთოდოლოგია. მეთოდიკა ნაჩვენებია სამედიცინო დაწესებულების საათობრივი ენერგო-მომხმარებლის დროითი მწკრივის მაგალითზე. მონაცემების საფუძველზე გაანგარიშებულია და წარმოდგენილია დესეზონირებული და სეზონური მწკრივის გრაფიკები. მიღებული შედეგების მიხედვით გაკეთებულია დასკვნები.

3. საერთაშორისო ტურიზმის განვითარების ხანა ძირითადად XX საუკუნის მეორე ნახევრიდან იწყება. როგორც მოგეხსენებათ ტურიზმი არის მოგზაურობა ქვეყნის შიგნით ან მის ფარგლებს გარეთ დასავენებლად, ჯამრთელობის, სპორტულური ან კულტურული მიზნებისთვის. საქართველოში ტურიზმი ეკონომიკის პრიორიტეტულ სფეროს წარმოადგენს. საქართველოს ყველა კუთხეს ტურიზმის სახეობების განვითარების პერსპექტივები გაჩნია, აქედან მინდა გამოვყოთ აჭარის რეგიონი რომელსაც, საზღვაო ტურიზმის განვითარების გარდა აგროტურიზმის განვითარების დიდი პერსპექტივებით სარგებლობს. სოფლის ტურიზმი არის ტურიზმის მნიშვნელოვანი სახეობა, რომელიც საშუალებას აძლევს ტურისტებს იცოდნენ ბუნებრივი და კულტურული ტერიტორიები და ინტეგრირდნენ ამ ტერიტორიების ხალხთან. სოფლის ტურიზმის მნიშვნელობა დღითიდღე იზრდება როგორც განვითარებულ, ისე განვითარებად ქვეყნებში. დიდ ქალაქებში ცხოვრების გადატვირთულობამ, ჰაერის დაბინძურებამ, ხმაურმა დამსვენებლების ყურადღება უფრო მშვიდი გარემოსკენ გადაიტანა, შესაბამისად ამ სტატიის მიზანია გამოავლინოს შესაძლებელია თუ არა მაღალმთიან აჭარაში აგროტურიზმის განვითარება. სოფლის ტურიზმი აგროეკონომიკის განვითარებაში დიდ როლს თამაშობს, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ ავსებს საბაზისო ეკონომიკას სოფლად, მხარს უჭერს ადგილობრივი პროდუქტების გამოყენებას და უზრუნველყოფს ადგილობრივ საქმიანობაში მონაწილეობას. აგრო ტურიზმი ხსნის შესაძლებლობებს მცირე ფირმებისათვის. სოფლის ტურიზმი მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია ქვეყნის ან რეგიონის პოპულარიზაციისთვის. სოფლად ტურიზმის განვითარება ასევე დადებითად აისახება ჯანდაცვის სერვისების განვითარებაზე

4. საქართველოს საკმაოდ დამაიმედებელი ტურისტული პოტენციალი აქვს ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების თვალსაზრისით, რაც გლობალური ტურისტული ბაზრისთვის ძალიან მიმზიდველია. ტურისტული სფეროს გრძელვადიანი წარმატება დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად პოზიტიური იქნება ის გამოცდილება, რასაც ტურისტი საქართველოში ჩამოსვლიდან საქართველოს დატოვებამდე შეიძენს... საუბარია იმაზე, თუ რა შთაბეჭდილება დარჩებათ სტუმრებს ჩვენს ქვეყანაზე. ტურიზმის განვითარება დამოკიდებული იქნება სწორედ იმაზე, თუ რამდენად სწორად იქნება შემუშავებული დარგის განვითარების სტრატეგია საწყის ეტაპზე. იმისთვის, რომ ტურისტები ადვილად გადაადგილდებოდნენ, მნიშვნელოვანია სატრანსპორტო მომსახურების განვითარება და მათი უსაბრთხოდ ყოფნის უზრუნველყოფა. საქართველოს აქვს იმის პოტენციალი, რომ კარგად შეფუთოს საკუთარი ტურისტული გამოცდილება და აქცენტები ისეთ მიმზიდველ სფეროზე გააკეთოს, როგორიცაა კულტურა, აქტიური დასვენება, კურორტები, სპა ტურიზმი, ღვინო და მდიდარი სამზარეულო. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მკვეთრად შეიმჩნევა აგროტურიზმით დაინტერესებული მიზნობრივი ტურისტების შემოდიდება სხვადასხვა მიმართულებით, ეს იქნება ფერმერული მეურნეობა, აგრო მეურნეობა თუ ზოგადად ტურიზმი სოფლად.

5. ადამიანის ჯანმრთელობის გაუმჯობესებისკენ მიმართული ყველა გზა სრულად ყურადღებას იმსახურებს. ამ კონტექსტში ჯანდაცვის სფეროს ციფრული ტრანსფორმაციის პარამეტრების გაანალიზება აქტუალურობის მაღალი დონით გამოირჩევა. ციფრული ტექნოლოგიების გზით

ადამიანის ჯანმრთელობის გაუმჯობესების პროცესი თანამედროვეობის ერთ-ერთი მახასიათებელია. ის ეკონომიკის ციფრული ტრანსფორმაციის კანონზომიერი შედეგია, ამდენად, რაც უფრო ვითარდება ციფრული ეკონომიკა, მით თვისებრივად გარდაიქმნება მისი ყველა სფერო, მათ შორის ჯანდაცვის სფეროც. ამდენად, ციფრული ჯანდაცვა ციფრული ეკონომიკის რეალიზაციის ერთ-ერთი სახეა ჯანდაცვის სფეროში. ჯანმრთელობის ციფრული გადაწყვეტის სისტემაში მთავარია პაციენტთა ინტერესები. ციფრული ჯანდაცვა მომხმარებლის ლოიალობის პროვოცირებას ახდენს. ამ მიზნით თანამედროვე ბიზნესი უზარმაზარ ინვესტიაციას ახორციელებს ციფრულ ტექნოლოგიებში, ყოველი ახალი IT გადაწყვეტილება ხომ სერიოზულ კაპიტალდაბანდებას ეყრდნობა; იგი მედიცინას სთავაზობს უახლოეს ტექნოლოგიებს, მედიცინა კი პაციენტის ინტერესებიდან გამომდინარე ირჩევს ტოპ-გადაწყვეტილებებს. ეს ქმედება კი შესაბამისი ალგორითმის მეშვეობით არის შესაძლებელი. ამ დროს ჯანმრთელობის კვლევის ნიშნული ასე თუ ისე ბაზრის მოთხოვნებთან თანხვედრაში უნდა ჩაჯდეს.

6. სტატიაში მიმოხილულია ტურისტული ბაზარი, ტურისტული ბაზრის ფუნქციები. თუ რა ხდება ბაზარზე, ტურისტული საწარმოს განვითარება როგორ და რა მხრივია შესაძლებელი, რა პოზიცია გვაქვს კონკურენტებთან შედარებით.

ტურიზმის განვითარებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ტურისტული რესურსების პოტენციალი. ტურისტული რესურსები განიხილება, როგორც ეკონომიკური ღირებულების მქონე მატერიალური რესურსები ტურიზმის სექტორისათვის. ის გეოგრაფიული ელემენტები, რომლებიც განკუთვნილია ქვეყანაში ან რეგიონში დანიშნულების ადგილზე შემოსული ვიზიტორის კეთილგანწყობის, კომფორტისა თუ სიამოვნების მისაღებად ითვლება ტურისტულ რესურსად.

7. „სამედიცინო ტურიზმის პოპულარიზაცია საქართველოში“ - სტატიაში საუბარია, სამედიცინო ტურიზმის, როგორც შედარებით ახალი, მაგრამ სწრაფად განვითარებად დარგზე. მის მზარდ მნიშვნელობაზე მიგვანიშნებს ის ფაქტი, რომ მსოფლიოში 50 ქვეყანაზე მეტს სამედიცინო ტურიზმის განვითარება სახელმწიფო პოლიტიკის დონეზე ჰყავს აყვანილი. საქართველო გამოირჩევა გეოგრაფიული მდებარეობით, რომელსაც გააჩნია უამრავი რესურსი მოიზიდოს ტურისტი და მაქსიმალურად დააკმაყოფილოს მოთხოვნები. ტურიზმი მთელ მსოფლიოში ითვლება, როგორც უცხოური ვალუტის შემომტანი ეკონომიკური თვალსაზრისით და მაქსიმალურად ეხმარება ქვეყანას. ტურიზმის მიმართულებებიდან, სამედიცინო ტურიზმი, ერთ-ერთი განვითარებადი სექტორია. მან წარმოშვა თანამედროვე ჯანმრთელობის ახალი კონცეფცია: როდესაც პაციენტი თავის ქვეყანაში ვერ გადაჭრის ჯანმრთელობის პრობლემას, ირჩევს მისთვის სასურველ ქვეყანას, ექიმს, კლინიკას, სადაც შესთავაზებენ ყველაზე თანამედროვე სამკურნალო-დიაგნოსტიკურ მეთოდებს ხელმისაწვდომ ფასად. მნიშვნელოვანია ტურისტების სურვილების გაგება, დაწყებული მოტივაციიდან, დამთავრებული მათი უპირატესობებით მომსახურებისა და პროდუქტების თვალსაზრისით. თავის მხრივ, გლობალური ეკონომიკური კონკურენციის პირობებში, სამედიცინო ტურიზმი ხელს უწყობს მედიცინის უფრო სწრაფად განვითარებას და შესაძლოა მნიშვნელოვნად შეცვალოს ჯანდაცვის ეროვნული სისტემების სახე. ამ მხრივ, საინტერესოა, თუ რა პოტენციალი გააჩნია დღეს საქართველოს სამედიცინო ტურიზმის თვალსაზრისით, არის თუ არა მათზე მოთხოვნა და რა იგეგმება ამ პოტენციალის გასავითარებლად და დასახვეწად.

8. საქართველოში ტურისტული ბიზნესის წინსვლა დამოკიდებულია რეგიონული ტურიზმის მდგომარეობაზე და აქტივობებზე. ტურიზმის განვითარების დიდი პოტენციალია სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარეში, რომელიც ქვეყნის ტერიტორიის 10,8%-ა. მასზე მოდის საერთო ვიზიტორების 6,6%, რომელთა ძირითადი მიზანია გართობა, დასვენება, რეკრეაცია.

ტურისტებს იზიდავს ლამაზი ბუნება, (დაწყებული კოლხეთის ტენიანი სუბტროპიკებიდან, სუბალპური და ალპური ლანდშაფტებით დამთავრებული), ისტორიულ-კულტურული ღირსშესანიშნაობები, სტუმართმოყვარე ხალხი და არსებული ტურისტული ინფრასტრუქტურა. ყოველივე ეს რესურსი და პირობა ხელს უწყობს აქ ტურიზმის სხვადასხვა სახეობების განვითარებას.

2015-2018წწ უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა ყოველწლიურად საშუალოდ უდრიდა 180,0 ათას კაცს, ხოლო ადგილობრივების — 978,3 ათასს. რეკორდული მაჩვენებელი დაფიქსირდა 2019 წელს, უცხოელი ვიზიტორები — 2010,0 ათასი, ადგილობრივები — 1,9 მილნ-მდე. კოვიდ პანდემიის გავლენით ტურისტების საერთო ნაკადმა საგრძნობლად იკლო, 2019 წელთან შედარებით 2020 წელს 41,3%-ით, ხოლო 2022 წელს 34,3%-ით.

2015-2021 წლებში განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე მიუთითებს სასტუმრო ნომრების სხვადასხვა კატეგორიებისა და ადგილების მზარდი მაჩვენებლები — ადგილების რაოდენობა გაიზარდა 80,1%-ით, ორ და სამ ადგილიანი ნომრების რაოდენობა შესაბამისად 79,2%-ით და 120,0%-ით.

სახელისუფლებლო ორგანოების ფინანსური და საგანმანათლებლო თანადგომა, თანამედროვე სტანდარტების დაცვა ტურისტული სერვისების მიწოდებაში, რეგიონის პოპულარიზაცია საერთაშორისო და შიდა ბაზარზე ხელს შეუწყობს რეგიონში ტურისტული ბიზნესის განვითარებას, შემოსავლების ზრდას და მოსახლეობის ცხოვრების დონის ამაღლებას.

9. ციფრული ტექნოლოგიების ფართო და სიღრმისეული დანერგვა ხელს უწყობს კომპანიის მუდმივ განვითარებას, თუმცა აღსანიშნავია ასევე, ინოვაციური მარკეტინგული მოდელების ინტეგრირება და უწყვეტი გამოყენება. ელექტრონული კომერცია 21-ე საუკუნის თანამედროვე ტენდენციაა, რაც იძლევა მდგრადი განვითარების შესაძლებლობებს. ჩვენი კვლევის მთავარ მიზანს წარმოადგენს საქართველოს ბაზარზე ელექტრონული კომერციის შესწავლა და თანამედროვე ციფრული ტექნოლოგიების არსებობის ფონზე მარკეტინგის ინოვაციური მოდელების გამოყენების ტენდენციის განსაზღვრა. საქართველოს ბიზნეს სექტორში ელექტრონული კომერცია საკმაოდ მაღალ დონეზეა განვითარებული, მომხმარებელთა შედარებით მაღალი B2C და C2C პლატფორმებზე 50%-ს აჭარბებს, თუმცა მომხმარებელთა ნდობისა და ლოიალურობის გასაზრდელად მეტი მარკეტინგული ხრიკების დანერგვა არის საჭირო.

ჩვენ დავასკვნით, რომ ინოვაციური მარკეტინგული მოდელი ელექტრონული კომერციის სისტემაში სტრატეგიის ჩამოყალიბებას მოითხოვს, რაშიც იგულისხმება კომპანიის ძირითადი ფოკუსი, რომელიც სათანადოდ უნდა იყოს დიფერენცირებული.

10. ორწლიანი ეკონომიკური გაურკვევლობისა და შოკის შემდეგ, საქართველოში ტურიზმის განვითარება ნელ-ნელა უბრუნდება პანდემიამდე არსებულ მდგომარეობას. მზარდი ტენდენცია შეიმჩნევა ტურისტული ნაკადების მოძრაობაში, შიდა ტურისტულ ბაზარზე მოქმედი კომპანიების გააქტიურებასა და სოციალურ ქსელებში სარეკლამო აქტივობების მრავალფეროვან ტურისტულ პაკეტებსა და სრულყოფილ მომსახურებას.

მეთოდოლოგია. კვლევის პროცესში გამოყენებული იქნა როგორც ზოგადი, ისე სპეციფიკური სტატისტიკური მეთოდები: დაკვირვება, შეკრება-დაჯგუფება და ანალიზი: საშუალო მნიშვნელობები, ფარდობითი ინდიკატორები, ვარიაციული ანალიზი, დინამიური სერია, შერჩევითი დაკვირვება და ა.შ. მონაცემები დამუშავდა და ინდიკატორები გამოითვალა კომპიუტერული პროგრამა SPSS

შედეგები. ქვეყანაში ძლიერდება შიდა ტურიზმი, გაიზარდა შიდა მოგზაურობის მსურველთა რაოდენობა, შეიცვალა მოსახლეობის დამოკიდებულება მოგზაურობის მიმართ. კერძოდ, შიდა ვიზიტორებს შორის ყოველთვის ჭარბობს 31-50 წლის კატეგორია. აღსანიშნავია, რომ ნელდება 15-30 წლის მოსახლეობის აქტივობა და იზრდება 71+ წლის ვიზიტორების შიდა ტურისტული აქტივობა.

თუ სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის კვლევების მიხედვით, საქართველოს მოქალაქეები ძირითადად მეგობრების/ნათესავების მოსანახულებლად და შემდეგ მეორე სახლის მოსანახულებლად მიემგზავრებიან, მაშინ ჩვენს მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგებით, შიდა ვიზიტების მიზანი ძირითადად დასვენებაა. გართობა, მეგობრებთან/ნათესავებთან სტუმრობა. ტურისტულად ყველაზე აქტიურია: თბილისი, აჭარა და იმერეთი. ვიზიტორების მიერ გატარებული დამეების საშუალო რაოდენობა იზრდება. შიდა ვიზიტებში თანმხლებ პირებს შორის ჭარბობს ოჯახი/ნათესავი, თუმცა იზრდება მარტო მოგზაურობის მსურველთა რიცხვიც; განსახლების პოპულარულ ვარიანტებს შორისაა სასტუმროები და სახლის დაქირავება. იზრდება შიდა მოგზაურობის დროს გაწეული ხარჯების საშუალო თვიური მოცულობაც. შეიცვალა ტურისტული ხარჯების სტრუქტურა. კვლევის შედეგების მიხედვით, ტურისტულ პროდუქტებს შორის ყველაზე პრიორიტეტულია სამთო, საზღვაო ტურიზმი, ეკო და აგროტურიზმი. რესპონდენტთა აზრით, მიმზიდველია სვანეთის, აჭარის, თუშეთის, ყაზბეგის, ფასანაურის (ჯომარდობისთვის) ლოკაციები და ა.შ.

11. ტექნოლოგიური ინოვაცია ყოვლისმომცველია. ეს უფრო მეტია ვიდრე პროდუქტის შექმნა და მარკეტინგი. ეს ეხება თავად ტექნოლოგიის გაგებას და იმას, თუ როგორ შეიძლება მისი გამოყენება

ყოველდღიური პრობლემების გადაჭრაში. ამის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია იმის დადგენა თუ კონკრეტულად რა ქმნის ტექნოლოგიურ კომპანიას და როგორ განისაზღვრება ტექნოლოგია, პროდუქტია იგი თუ მომსახურება, თუ ინდუსტრია. ტექნოლოგია არის ყველაფერი ერთად და კიდევ სხვა მრავალი. იგი ასევე მუდმივად განვითარებადი კონცეფცია და საჭიროა იმის გაგება, თუ როგორი ქმედება თუ აქტივობა უნდა განხორციელდეს მასთან ერთად, რათა ბიზნესს გაეწიოს დახმარება დაბრკოლებების მუდმივად გადალახვის, პროდუქტებისა და სერვისების მიწოდების ეკონომიკური ეფექტიანობის ამაღლებისათვის. ისეთ კომპანიების წინაშე, როგორიცაა Facebook, Amazon, Google და Microsoft-ი, სხვადასხვა გამოწვევები დგას და იგი ყოველთვის რთული და უაღრესად მნიშვნელოვანია. სწორედ ასეთ კომპანიებისთვის არის გასაგები პროდუქტის მარკეტინგის საჭიროება. პროდუქტის მარკეტინგის მენეჯერი საკმაოდ პოპულარული პოზიციაა მთელ რიგ ინდუსტრიებში, როგორიცაა ტექნოლოგია, საცალო ვაჭრობა, სტუმარმასპინძლობა და ა.შ. და თითქმის ნებისმიერი კომპანია, რომელიც მარკეტინგული ფუნქციას ასრულებს, პროდუქტის მარკეტინგი ყოველდღიურად უფრო და უფრო საჭირო საქმიანობა ხდება ნებისმიერი დამსაქმებლისთვის, მათთვის რომელთა მიზანიც ზრდა და განვითარებაა. ეს კი ძალიან რთულად მისაღწევია მომხარებლისა და პროდუქტის ცოდნის გარეშე. პროდუქტის მარკეტინგი ისეთი რგოლია, რომელიც ამ ყოველივეს აერთიანებს და ქმნის შესანიშნავ შესაძლებლობას, როგორც კომპანიის, ასევე მომხმარებლისთვისაც, რასაც ღირებული პროდუქტი ჰქვია.

12. გარემოს და განვითარების პოლიტიკის ერთ ჭრილში განხილვის აუცილებლობა ფართოდ არის გაცნობიერებული მსოფლიოში მას შემდეგ, რაც „მდგრადი განვითარება“ ჩამოყალიბდა, როგორც საზოგადოების განვითარების წარმმართველი პრინციპი. მრავალი ქვეყნისათვის გარემოსდაცვითი ასპექტების განხილვა ტურიზმის დარგთან კავშირში ერთი-ერთი მთავარი სექტორული გამოწვევა გახდა. დღევანდელ მსოფლიოში არსებული ცხოვრების მაღალი სიჩქარისა და ურბანიზაციის პირობებში, ეკოტურიზმი ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებად ჩამოყალიბდა. როგორც მსოფლიო ტურიზმის ასოციაცია, ასევე საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის მიერ ეკოტურიზმი აღიარებულ იქნა პრიორიტეტულ მიმართულებად. ის მსოფლიოს მდგრადი განვითარების საკითხში უმნიშვნელოვანესი ფაქტორი გახდა. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ნაშრომი ეძღვნება საქართველოს ეკოტურისტული პოტენციალის შენარჩუნებას და მისი განვითარებისთვის განსახორციელებელი ღონისძიებების იდენტიფიცირებას. ნაშრომში აღწერილია ეკოტურიზმის ძირითადი მიმართულებები და მასში არსებული პრობლემები; განსაზღვრულია მისი განვითარების შესაძლებლობები; ასევე, მოცემულია ემპირიული კვლევა, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს საქართველოში ეკოტურიზმის განვითარების შემაფერხებელი და ხელშემწყობი ფაქტორების გამოკვლევა. აღნიშნული კვლევისა და ეკოტურიზმში მომუშავე გიდების გამოკითხვის ანალიზის შედეგად განვსაზღვრეთ საკვლევი თემისათვის აქტუალური საკითხები. ნაშრომის ძირითადი ამოცანაა კვლევის საფუძველზე მიღებული დასკვნების შედეგად შემუშავებული რეკომენდაციები დაინერგოს და გამოყენებულ იქნას ქვეყანაში მდგრადი ტურიზმის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სახეობის - ეკოტურიზმის განვითარებისა და ხელშესაწყობისთვის. საკვანძო სიტყვები: ეკოტურიზმის სახეობები, მდგრადი ტურიზმი, დაცული ტერიტორიები, გიდი, ადგილობრივი მოსახლეობა.

13. ნაშრომში წარმოდგენილია ტურისტული პროდუქტების დაჯავშნის გზები და მათი აქტუალურობა ქართულ ტურისტულ ბაზარზე. ჩატარებული კვლევა ადასტურებს იმ ფაქტს, რომ მსოფლიოში მიმდინარე გლობალური პროცესებიდან გამომდინარე, ტურისტული კომპანიების საქმიანობას არ დაუკარგავს აქტუალობა, იმის და მიუხედავად, რომ მათი მომსახურება დიდი რაოდენობით ჩაანაცვლა ონლაინ დაჯავშნებმა. დღეს უკვე ყველასთვის ხელმისაწვდომია სასტუმროების, თვითმფრინავის ბილეთების ონლაინ დაჯავშნა, მანქანის დაქირავება - ყველას აქვს შესაძლებლობა დამოუკიდებლად დაგეგმოს საკუთარი დასვენება. ამასთანავე, „რატომ უნდა გადავიხადოთ ტურის შერჩევაში დამატებითი თანხა, როცა შეგვიძლია თვალყური ვადევნოთ აქციებს, ვიყიდოთ ბილეთები ნახევარ ფასად, ავირჩიოთ სასტუმრო 30%-იანი ფასდაკლებით და ა.შ.“ გლობალიზაციამ ტურიზმის სფეროშიც შემოიტანა ბევრი სიახლე, შესაბამისად, მოგზაურობა გახდა მეტად მობილური და ხელმისაწვდომი.

ნაშრომის კვლევის მიზანს წარმოადგენს გავარკვიოთ დაჯავშნის რომელ გზას მიმართავენ ქართველი მოგზაურები - დაჯავშნების განსახორციელებლად სარგებლობენ ტურისტული კომპანიების მომსახურებით, თუ იყენებენ ინტერნეტის სხვადასხვა პლატფორმებს. კვლევის ამოცანებია დავადგინოთ: თუ წლის განმავლობაში საშუალოდ რამდენი ადამიანი ჯავშნის ტურისტულ მომსახურებას კომპანიის საშუალებით. თუ წლის განმავლობაში საშუალოდ რამდენი ადამიანი ჯავშნის ტურისტულ მომსახურებას ონლაინ პლატფორმების საშუალებით. საქართველოს მოსახლეობისათვის ტურისტული მომსახურების დაჯავშნის პრიორიტეტული გზები.

14. ბოლო რამდენიმე წელმა მკვეთრად შეცვალა მარკეტინგის ტენდენციები და პრაქტიკა. დღევანდელი მომხმარებლები უფრო მეტად აფასებენ ავთენტურობას, გამჭვირვალობას, კონფიდენციალურობას და ინკლუზიურობას, ვიდრე ოდესმე. და უახლესი ტექნოლოგიების მოსვლასთან ერთად, როგორცაა VR და IoT, მარკეტოლოგებს აქვთ შესაძლებლობა, დაუკავშირონ ეს ღირებულებები თავიანთ შეტყობინებებს ახალი, ინოვაციური გზებით. სტატიაში განხილულია სოციალური ქსელების გამოყენების მახასიათებლები ინტერნეტში საქონლის პოპულარიზაციისათვის. სოციალური მედია დღეს გახდა ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტიანი მარკეტინგული ინსტრუმენტი. ის მომხმარებელსა და მწარმოებელს შორის კომუნიკაციის ახალი არხია. სტატია განიხილავს ყურადღების მიქცევის ინტეგრირებულ წესებს: ბრენდს, ორგანიზაციის, საქონლისა და მომსახურების შესახებ ინფორმაციის კომპეტენტურ განთავსებას სოციალურ ქსელებში.

სოციალური ქსელების სიმრავლე, თავის მხრივ, იწვევს საზოგადოების და მეცნიერების აქტიურ განვითარებას. შესაბამისად, სოციალური ქსელი ხელს უწყობს კაცობრიობის განვითარებას. სოციალური ქსელების განვითარებამ სერიოზულად შეცვალა ჩვენი ცხოვრება, გავლენა მოახდინა არა მხოლოდ კომუნიკაციის პროცესზე, არამედ ბიზნესის პროცესზეც. ონლაინ რეკლამა კომპანიის განვითარების ერთ-ერთი გზაა. დღეს ინტერნეტ კომუნიკაციების ახალი ფორმები იქცევა საკმაოდ ეფექტიან მარკეტინგულ ინსტრუმენტად. ინტერნეტი არის ნათელი ინსტრუმენტი კომუნიკაციის განსახორციელებლად, რომელიც მიმართულია სამიზნე აუდიტორიაზე. მთავარი უპირატესობებია მობილურობა და უკუკავშირის სიჩქარე.

15. ნებისმიერი ფირმის წარმატებით ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია მომხმარებელთა მოთხოვნის შესაბამისი საქონლისა და მომსახურების ფლობა და გაყიდვა, რაც თავის მხრივ, მერჩენდაიზინგზეა დამოკიდებული. მერჩენდაიზინგი უზრუნველყოფს საცალო ვაჭრობაში ფირმაში მომხმარებელთა მოთხოვნის შესაბამისი ასორტიმენტის ფორმირებას. დროთა განმავლობაში მომხმარებელთა ქცევისა და მოლოდინების ცვლილებებმა ზეგავლენა იქონია მერჩენდაიზინგზეც. ციფრული ტექნოლოგიების ეპოქაში ციფრული სტრატეგია სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი გახდა ბრენდის გადარჩენისთვის, რომელიც აქტუალური რჩება სამყაროში, სადაც „შოპინგი“-ვაჭრობა სულ უფრო მეტად ხდება ციფრულ პროგრამებზე დამოკიდებული. საცალო ვაჭრობა ფრანგული წარმოშობის სიტყვაა, რაც „ჩამოჭრას“ ნიშნავს. ძველ ფრანგულში საცალო ვაჭრობა ნიშნავდა ჭრას, მოჭრას. ფრანგულში ეს სიტყვა tailler პირველად გამოყენებული იქნა 1433 წელს და განსაზღვრავდა „გაყიდვას მცირე რაოდენობით“, ხოლო შემდეგ ასეთივე მნიშვნელობით გადავიდა სხვა ევროპულ ენებში. აღსანიშნავია, რომ საცალო ვაჭრობა წარმოადგენს სამეწარმეო საქმიანობას, სადაც საცალო მოვაჭრე არის შუამავალი ორგანიზაცია, რომლის მიზანია პირდაპირ მიჰყიდოს პროდუქტი ან მომსახურება მომხმარებელს. საცალო ვაჭრობის საბოლოო მიზანია რეალიზება გაუკეთოს პროდუქტს და/ან მომსახურებას არასაქმიანი, არაბიზნეს მოხმარებისათვის, რაშიც დიდ როლს ასრულებს მერჩენდაიზინგი. არსებობს კვალიფიციური მერჩენდაიზინგის ზოგადი პრინციპები და სტანდარტები, რის საფუძველზეც ხდება კონკრეტული საცალო ობიექტის ან პროდუქციის სახეობის სპეციფიკის გათვალისწინებით, ე.წ. Mercandaising-Book-ის შემუშავება (მერჩენდაიზინგის კონკრეტული სტანდარტების გამოყენების ინსტრუქცია-სახელმძღვანელო).

16. სტატიაში საუბარია მარკეტინგის განვითარების თავისებურებებზე. თემა აქტუალურია იმის გათვალისწინებით, რომ ტექნოლოგიების უსაზღვრო გამოყენება გვიმარტივებს ცხოვრებას. ნებისმიერი ბიზნესი მარტივი, ხელმისაწვდომი და დროული ხდება ციფრული მარკეტინგის მეშვეობით. მისი დახმარებით ხდება მასალის დამუშავება, მიწოდება, მომხმარებელთან კომუნიკაცია და პროდუქტის რეალიზაცია. ონლაინ მარკეტინგი ადამიანს აძლევს საშუალებას მარტივად იმუშაოს, იყიდოს და გაყიდოს პროდუქტი ნებისმიერ დროს ნებისმიერ ადგილას.

21-ე საუკუნეში კი, თითოეული ადამიანის ცხოვრების რეჟიმი შეიცვალა. ინტერნეტის გამოყენებამ ახალი და სრულიად განსხვავებული ეკონომიკა შექმნა, რომელიც მოითხოვდა ბიზნესის მხრიდან, გარკვეული ციფრული ინსტრუმენტების გამოყენებას, რომელიც მძალვრი რესურსია. კომპანიებმა აქტიურად დაიწყეს სხვადასხვა ონლაინ პლატფორმების გამოყენება. პლატფორმა კი ერთგვარი ონლაინ ბაზარი იყო, რომელიც აერთიანებდა ორ მხარეს, ცხადია - მყიდველსა და გამყიდველს. ციფრულმა სარეკლამო სისტემებმა ერთიანი და საკმაოდ მარტივად მართვადი ქსელი შექმნეს, რომელიც ეფექტურ კომუნიკაციას ახორციელებდა აუდიტორიასთან. ინტერნეტი წარმოადგენს უნიკალურ გარემოს, რომელიც მარკეტინგის განხორციელების საშუალებას იძლევა. სწორედ, რომ ინტერნეტმა მოიტანა მარკეტინგის განხორციელების ახალი ეტაპი, ვინაიდან, იგი მარკეტოლოგებს დაეხმარა ამოცანების გადაწყვეტაში, რომელიც ხორციელდებოდა ტრადიციული გზებით, მისი გადაწყვეტა კი, არც თუ ისე მარტივი იყო

17. მმართველობითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესი ინდივიდუალურია და სხვადასხვა გარემოებებით ხასიათდება. ხშირად არის პრაქტიკაში ისეთი შემთხვევები, როდესაც უწევთ გადაწყვეტილების მიღება კონფლიქტურ, ან არაკონფლიქტურ სიტუაციაში. სრულყოფილად არაკონფლიქტური სიტუაციები არ არსებობს. მენეჯერმა უნდა იცოდეს როგორ შეაფასოს კონფლიქტის ხარისხი. კონფლიქტის ანალიზი საშუალებას მისცემს მას იზრუნოს მის მოგვარებაზე. ქართულ რეალობაში, მოქმედი ფაქტორების ანალიზი, მმართველობითი გადაწყვეტილებების ეფექტურად მიღების გარანტიაა. როცა ვსაუბრობთ მმართველობით გადაწყვეტილებებზე და მასზე მოქმედ ფაქტორებზე ქართულ რეალობაში, პირველი, რაც უნდა განვიხილოთ არის კომპანიათა შიდა გარემო. ხშირად გადაწყვეტილებათა მართებულობა დამოკიდებულია ისეთ ფაქტორებზე, რომელიც ხელს უშლის გადაწყვეტილებათა ოპტიმიზაციას. შესაბამისად, რისკი იმისა, რომ უმაღლეს მენეჯერებს არასწორი, ხშირად, არა გაზრდის, არამედ პირადი ინტერესებისათვის მიეწოდებათ კონკრეტული ინფორმაციები. ქართულ სივრცეში კომპანიებს ადეკვატურად მიიღონ მმართველობითი გადაწყვეტილებები აფერხებს პოლიტიკა და გარემო, რომელშიც უწევთ გადაწყვეტილების მიღება და შემდეგ მისი რეალიზება. ქართულ რეალობაში პოლიტიკა, როგორც წყობა და მიმართულება კომპანიებში არც თუ ისე კარგად არის ჩამოყალიბებული. ხშირად შევხვდებით კომპანიებში გარემოს, სადაც არის პრინციპული შეუთანხმებლობა, მენეჯერთა მრავალფეროვნება, სადაც პიროვნული ინტერესები ჭარბობს მმართველობით ინტერესებს. პრობლემა, რომელიც პრინციპულ მიდგომებს რთავს მმართველობითი გადაწყვეტილებების მიღებაში, ცუდ გავლენას ახდენს კომპანიებზე და აუცილებელია მისი ანალიზი და განხილვა.

18. „ჭკვიანი ქალაქის“ კონცეფცია მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ქალაქის მმართველობაზე. აღსანიშნავია, რომ ჯერჯერობით მსოფლიოში არ არსებობს „ჭკვიანი ქალაქის“ ტერმინის საყოველთაოდ მიღებული ერთი განმარტება და ის სხვადასხვა ინტერპრეტაციით არის წარმოდგენილი. ამასთან, არ არსებობს ორი იდენტური „ჭკვიანი ქალაქი“, ვინაიდან ყველა მათგანს საკუთარი სპეციფიკა გააჩნია. „ჭკვიანი ქალაქის“ კონცეფციის გამოყენების ანალიზი გვაჩვენებს, რომ ეს საკმაოდ ძვირადღირებული ნაბიჯია, ისევე, როგორც ნებისმიერი სახელმწიფო ინფრასტრუქტურული პროექტი. თუმცა, მასშტაბური ჩანაფიქრი გარკვეულწილად ახდენს დანახარჯების ოპტიმიზაციას. „ჭკვიან ქალაქებს“ მიეკუთვნება მაგალითად, ტოკიო, რეიკიავიკი, სინგაპური, სეული, ტორონტო, ჰონგ კონგი და ამსტერდამი. ასეთ ქალაქებში საერთო საკითხების ტიპური გადაწყვეტაა: მონაცემთა შეგროვების ინტერაქტიული სისტემის ტექნიკური და საწარმოო დამუშავება; ტიპური ამოცანების გადაწყვეტის და აგრეთვე ინფორმაციული მოდელირების მეთოდოლოგიების, ალგორითმების და ანალიზის პროგრამების შემუშავება; „ჭკვიანი ქალაქის“ ერთიანი სტანდარტის შემუშავება, რაც შეამცირებს მისი რეალიზებისთვის საჭირო ხარჯებს და გახდება მთლიანობაში ეკონომიკის განვითარების კარგი სტიმული. არსებული ინფორმაციის ანალიზზე დაყრდნობით, მოცემულ სტატიაში აღნიშნულია, რომ არსებობს „ჭკვიანი ქალაქის“ ინიციატივების რამდენიმე კრიტიკული ფაქტორი, კერძოდ: მენეჯმენტი და ორგანიზაცია, ტექნოლოგია, მმართველობა, პოლიტიკის კონტექსტი, ეკონომიკა, მოქალაქეები. ყურადღება უნდა გავამახვილოთ გადაწყვეტილების მხარდაჭერის სისტემის გამოყენებაზე „ჭკვიანი ქალაქების“ რამდენიმე გადამწყვეტი ასპექტის მართვაში. კერძოდ, მნიშვნელოვანია ოთხ ძირითად სფეროს ეტაპობრივ ინტეგრაციაზე ფოკუსირება, რომელიც მოიცავს: დაგეგმვას; ფიზიკურ ინფრასტრუქტურას; IT ინფრასტრუქტურას და ქალაქის ტრანსფორმაციისთვის საჭირო „ჭკვიანი

გადაწყვეტილებების“ გამოყენებას. წარმოდგენილ სტატიაში მოცემულია „ჭკვიანი ქალაქის“ კონცეფციის გამოყენების ანალიზი საქართველოში.

19. პოლიტიკური მარკეტინგი გაჩნდა, როგორც ძლიერი ინსტრუმენტი საარჩევნო კამპანიისა და საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებაში. ეს სტატია იკვლევს პოლიტიკური ბაზრისა და პოლიტიკური მომხმარებლის კონცეფციას, ხაზს უსვამს მათ შედეგებთან დაკავშირებულ დებატებს. მოქალაქისა და მომხმარებლის პერსპექტივების ნაზავის ანალიზით, ჩვენ განვიხილავთ პოლიტიკური მარკეტინგის როლს საჯარო ადმინისტრირებაში. გარდა ამისა, ეს სტატია იკვლევს პოლიტიკური მარკეტინგული სტრატეგიისა და პროგნოზირების მნიშვნელობას, ავლებს პარალელებს ბიზნესს, სამხედრო და პოლიტიკურ სტრატეგიებს შორის. ამ სტატიაში წარმოდგენილია პოლიტიკური პროცესების პროგნოზირების მეთოდები და შესაძლებლობები, განსაკუთრებული აქცენტი ქართულ რეალობაზე. პოლიტიკური მარკეტინგის უცხოური გამოცდილების მაგალითები გვაწვდის ინფორმაციას ინოვაციური პრაქტიკის შესახებ და გვიჩვენებს იმ გზებს, თუ როგორ შეიძლება მარკეტინგული სტრატეგიების ეფექტიანად გამოყენება პოლიტიკურ კამპანიებსა და მმართველობაში. ასევე, სტატიაში ფართოდ არის გაშლილი პოლიტიკასა და მარკეტინგს შორის სიმბიოზური ურთიერთობის სპეციფიკა, თუ როგორ იკვეთება ეს ორი მიმართულება და რა გავლენას ახდენს ერთმანეთზე. გარდა ამისა, მთელი მსოფლიოდან მოწოდებულია უცხოური გამოცდილების საუკეთესო პრაქტიკა პოლიტიკური მარკეტინგის სფეროში. წინამდებარე სტატია მიზნად ისახავს ნათელი მოჭვინოს პოლიტიკური მარკეტინგის მნიშვნელობას საქართველოში და მის პოტენციალს საჯარო მმართველობისა და საარჩევნო პროცესების გაძლიერებისათვის, რომელიც გადაწყვეტ როლს თამაშობს პოლიტიკური ლანდშაფტების ჩამოყალიბებაში და წარმატებული კამპანიების უზრუნველყოფაში. ამ სტატიაში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს საქართველოში პოლიტიკური მარკეტინგული სტრატეგიისა და პროგნოზირების სფეროს, კავშირს ბიზნესს, სამხედრო და პოლიტიკურ სტრატეგიებს შორის, განხილულია სტრატეგიული ქცევის მეთოდები, ინსტრუმენტები და ლიტერატურა, რომლებიც გამოიყენება პოლიტიკური პროცესების პროგნოზირებისთვის. საერთაშორისო გამოცდილებიდან გამომდინარე, გამოკვეთილია ღირებული შეხედულებები, რომლებიც შეიძლება გამოყენებულ იქნას ქართულ პოლიტიკურ კონტექსტში.

20. მოხსენებაში განხილულია თანამედროვე საქართველოს საგარეო პოლიტიკის პრობლემატიკა ქვეყანაში მიმდინარე პოლარიზაციის ფონზე. ნაჩვენებია, რომ სხვადასხვა რადიკალური ძალების მიერ ქვეყნის საგარეო პოლიტიკის კრიტიკა დაფუძნებულია ერთი მხრივ ვეფხისტყაოსნის ერთი ტაქის (სტროფი 1054 - მართლად იტყვის მოციქული - „შიში შეიქმს სიყვარულსა“) არასწორი გაგებით და ფსიქოლოგიური შემთხვევების (ე.წ. სტოკჰოლმის სინდრომის) დაუსაბუთებელი განზოგადებით სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობებზე, რითაც ნებისთ თუ უნებლიედ ხელს უწყობენ „გლობალური ომის პარტიის“ იმ მიზანს, რომელიც ითვალისწინებს საქართველოს ჩართვას რუსეთ-უკრაინის ომში. ამ მიზნით საჭიროა მოსახლეობაში ხელისუფლებისადმი ნდობის დაკარგვა და რევოლუციური სცენარის განვითარება. აღნიშნულის საპირისპიროდ საქართველოს საგარეო ურთიერთობები ემყარება რეალური ვითარების ანალიზს და ქვეყანაში მშვიდობის შენარჩუნებას.

21. სტატიაში განხილულია დასავლურ პოლიტიკურ მეცნიერებაში შემუშავებული საარჩევნო ქცევის კვლევის ძირითადი მიდგომები, გამოვლენილია მათი კონსტრუქციული თეორიული და მეთოდოლოგიური პოტენციალი და გაანალიზებულია მათი ნაკლოვანებები.

22. სტატიაში განხილულია პოლიტიკური მანიპულირების ფენომენი და მისი ადგილი თანამედროვე პოლიტიკურ პროცესებში. ავტორები ფსიქოლოგიური და სოციოლოგიური მიდგომის პოზიციიდან წარმოაჩენენ ხელისუფლებისა და საზოგადოების კომუნიკაციამ მანიპულირების არსებობის მიზეზებს. ავტორები მიდიან იმ დასკვნამდე, რომ აუცილებელია სახელმწიფო მმართველობის თანამედროვე მეთოდების გადახედვა და მანიპულაციური მეთოდების სრული გამორიცხვა ნებისმიერი პოლიტიკური სისტემიდან და პროცესიდან.

23. XXI საუკუნეში ცვლილება მუდმივი მოვლენაა. ცვლილებები ჩვენსპიროვნულობაზე, ჩვენი ცხოვრების წესზე და ჩვენს პროფესიულ საქმიანობაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს. ამ გარდაქმნათა სიჩქარე ყოველწლიურად იზრდება ახალი ტექნოლოგიებისა და კომუნიკაციის საშუალებათა განვითარების პარალელურად. ნებისმიერ ცვლილებას სჭირდება მომზადება, განხორციელება და შედეგების განმტკიცება, მიუხედავად იმისა, ცვლილება შეეხება ორგანიზაციის საქმიანობის ძირითად მიმართულებებს, თანამშრომლებს, სტრუქტურას თუ ტექნოლოგიებს. ციფრული ტექნოლოგიების განვითარებამ საზოგადოების მოთხოვნების ტრანსფორმაცია გამოიწვია. საჯარო სექტორის წინაშე

გაჩნდა მთელი რიგი ვალდებულებები და გამოწვევები, რომელთა გადაჭრა ელექტრონულ სამყაროში მართვისა და ლიდერობის უნარებისა და შესაძლებლობების განვითარებას უპირობოს ხდის. ტერმინი – ცვლილებების მართვა – გამოიყენება ორგანიზაციაში-სტრუქტურაში გასატარებელ და განხორციელებულ ყველა ცვლილებასთან მიმართებით. ცვლილება საჯარო სექტორში ხანგრძლივი და რთული პროცესია, რომლის წარმატება მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია გამართულ ორგანიზაციულ სტრუქტურაზე, ჯანსაღ ორგანიზაციულ კულტურასა და ეფექტურ ლიდერობაზე. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ლიდერის როლი ორგანიზაციაში ცვლილებების ინიცირების, დაგეგმვის და განხორციელების ყველა ეტაპზე. ლიდერის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა შექმნას და მართოს ორგანიზაციული კულტურა. ლიდერობის ეფექტურობა პირდაპირ უკავშირდება მის უნარს - უხელმძღვანელოს პიროვნებათაშორის ურთიერთობებს და მოახდინოს გავლენა ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგებზე. ლიდერობა, როგორც პროცესი გულისხმობს ინდივიდის გავლენას ინდივიდების ჯგუფზე ორგანიზაციის საერთო მიზნის მისაღწევად. ლიდერობის ერთი, უნივერსალური განმარტება არ არსებობს. ლიდერობა, უპირველეს ყოვლისა, დაკავშირებულია გავლენის უნართან და არა კონკრეტულ პოზიციასთან ან თანამდებობასთან, როგორც ხშირად წარმოგვიდგენია. ნებისმიერ პოზიციაზე მდგომ ადამიანს შეუძლია გახდეს ლიდერი, თუ მას აქვს უნარი, საკუთარი ქცევით მოახდინოს გავლენა ორგანიზაციაში მომუშავე თანამშრომლებზე. როგორც უორენ ბენისი ამბობს: „მენეჯერი სწორად აკეთებს საქმეს, ანუ აკეთებს იმას, რასაც ავალბენ, ხოლო ლიდერი სწორ საქმეებს აკეთებს“.

24. დღესდღეობით პიარ მენეჯმენტი, როგორც ტერმინი, მეცნიერება თუ მიმართულება საკმაოდ გავრცელებული და ნაცნობი სიტყვაა. ასევე, გასაგები და ნათელია მისი ქართული შესატყვისი „საზოგადოებასთან ურთიერთობა“. არც თუ ისე იშვიათად პიარი დაკავშირებულია მედია საშუალებებთან, ჟურნალისტიკასთან, ინტერვიუებთან და სხვა. აღიქმება ამ სფეროს ნაწილად, თუმცაღა, სამართლიანი იქნება თუ საზოგადოებასთან ურთიერთობას განვიხილავთ არა როგორც რაიმეს ნაწილად და თანმდევად, არამედ ცალკე მდგომ სფეროდ. ვინაიდან, ესაა სფერო რომელიც საკუთარ დასახელებაში ყველაზე ნათლად გამოხატავს საკუთარ არსს და არც მის დასახელებასა და არც არსში არ ჩანს რაიმე სახის უკვე არსებული ან სამომავლოდ საჭირო კავშირი რაიმე კონკრეტულ სფეროსა და მიმართულებასთან. აღსანიშნავია მისი დიდი როლი, კაცობრიობის ისტორიის საწყისი ეტაპებიდან დღემდე, რაც მოიცავდა როგორც საჯარო და სახელმწიფო სამსახურებს, ასევე რელიგიას, ბიზნესს, და სხვა მრავალ სფეროს რაც ადამიანმა წარმოშობის დღიდან შექმნა და განავითარა. მოცემულ სტატიაში განხილულია პიარ მენეჯენტის ჩამოყალიბებისა და განვითარების ისტორია, პრაქტიკური გამოყენების მაგალითები ანტიკური წინამძღვრებიდან თანამედროვეობამდე. მოყვანილია სხვადასხვა ქვეყნის მაგალითები და გამოცდილება, საზოგადოებასთან ურთიერთობის როგორც ინსტიტუტის იმ სახით ჩამოყალიბების როგორი სახითაც ის დღეს არის წარმოდგენილი. სანამ უშუალოდ ისტორიის თანმიმდევრულობას მივყევით საჭიროა ვიცოდეთ რაც გულისხმობს პიარ მენეჯმენტი.

25. სტატიაში განხილულია სამართალდამცავი ორგანოების მოსამსახურეთა ეთიკის ზოგიერთი აქტუალური საკითხი თანამედროვე საქართველოში. აღნიშნულია, რომ საჯარო მმართველობის სისტემაში მიმდინარე გარდაქმნის პროცესი მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს სამართალდამცავი ორგანოების მუშაკთა, როგორც საჯარო მოხელეთა ეთიკური ქცევების სრულყოფის აუცილებლობას. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ყველა სამართალდამცავ სტრუქტურაში დამტკიცებულია ეთიკის კოდექსი შესაბამისი ორგანოს მუშაკთათვის, მათი ცხოვრებაში პრაქტიკულად რეალიზება ჯერ კიდევ მნიშვნელოვანი გამოწვევის წინაშე დგას. ავტორი გვთავაზობს ეთიკის ძირითად ამოცანებს და ასკვნის, რომ კარგად უნდა იქნეს გააზრებული თანამედროვე საჯარო სამსახური, როგორც ინსტიტუტი, აქ მთავარია გავარკვეოთ და გავითვალისწინოთ შესაძლო ურთიერთდამოკიდებულება სახელმწიფოს, სახელმწიფო ძალაუფლებას, სახელმწიფო აპარატსა და საჯარო სამსახურს შორის. შესაბამისად, მოხელეთა მაღალი ზნეობრივი თვისებების ჩამოყალიბება სამოქალაქო საზოგადოების სრულყოფის პირობებში უნდა ეფუძნებოდეს მეცნიერთა რეკომენდაციებს.

26. სახელმწიფო მართვა რთული პროცესის, რომელიც ადამიანთა ურთიერთობის მრავალ წახნაგთან არის დაკავშირებული. მე-20 საუკუნისთვის სახელმწიფო მართვამ, როგორც მეცნიერებამ და პრაქტიკული საქმიანობის განსაკუთრებულმა ფორმამ მეტნაკლებად ჩამოყალიბებული სახე მიიღო. სწორედ მე-19 საუკუნის ბოლოს და მე-20 საუკუნის დასაწყისში ამერიკაში ე.წ. ახალგაზრდა „პროგრესივისტების“ ძალისხმევით დაიწყო ახალი მოძრაობა, რომელმაც სათავე დაუდო სახელმწიფო მართვის პრაქტიკაში ისეთი ფორმებისა და მეთოდების გამოყენებას, რომელმაც გაამართლა საწარმოთა

მართვის მაგალითზე. მენეჯერული პრინციპების დანერგვამ სტიმული მისცა სახელმწიფო მართვის ეფექტიანობის ზრდას და საჯარო მოხელეთა მოტივაციას ემუშავათ უფრო მონდომებით და პროფესიონალიზმით. ნაშრომში სახელმწიფო მართვაში მენეჯერული პრინციპების დანერგვაზე აქცენტი გაკეთებული. მოთხრობილია ამ მიმართულებით მიმდინარე საქმიანობაზე და მიგნებებზე.

27. სახელმწიფო მართვა რთული და მრავალწახნაგოვანი პროცესია, იგი მიმართულია საზოგადოებრივი მოთხოვნების ჰარმონიზაციისა და უკეთ რეალიზებისაკენ. მსოფლიო პრაქტიკაში არაერთი საინტერესო მაგალითია სახელმწიფოს-ადამიანისა და ხელისუფლების ურთიერთდამოკიდებულებების განსხვავებულ პრინციპებზე, მათ რეალიზაციაზე. სახელმწიფო უნდა გამოხატავდეს მისი მოქალაქეების ინტერესებს, ზრუნავდეს მათ კეთილდღეობასა და განვითარებაზე, იცავდეს მათ. სახელმწიფოს მიზნების რეალიზაციას ხელისუფლება ახორციელებს, რომელიც დემოკრატიულ სახელმწიფოებში ხალხის ნებით იქმნება და კონტროლდება. თუმცა იშვიათობას არ წარმოადგენს ხელისუფლების უზურპაცია და მის მიერ მოქალაქეთა უფლებების ხელყოფის ფაქტები. ნაშრომში დემოკრატიული განვითარების მაგალითების მოხმობით გაანალიზებულია ადამიანის, საზოგადოების ინტერესების რეალიზაციის გზები და ამ მიზნით ხელისუფლების ფორმირების ამოცანები. გამოთქმულია მოსაზრებები თუ როგორ უნდა განვითარდეს საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ურთიერთობები, რათა თავიდან იქნეს აცილებული განუკითხაობა და ხელისუფლების მხრიდან ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დარღვევა

28. ძირითადი პრინციპები და იდეები ისეთ წამყვან სახელმწიფოებში, როგორიცაა აშშ, კანადა და დიდი ბრიტანეთი. მიუხედავად ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური ასპექტების განსხვავებებისა ისეთმა სისტემამ, როგორიც არის თანამედროვე საზოგადოებაში სახელმწიფო მმართველობა უნდა დაიცვას ერთი მიმართულება - მიაღწიოს თავისი ხალხის კეთილდღეობას. ამიტომ, თითოეული ქვეყნის გამოცდილება მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ მისთვის, არამედ სხვა ქვეყნებისთვისაც. თუმცა, საუკეთესო პრაქტიკის შერჩევის პროცესი უნდა იყოს შერჩევითი, ფრთხილი და აუცილებლად ადაპტირებული კონკრეტული ქვეყნისთვის. საკვანძო სიტყვები: საჯარო სამსახური, პროფესიული ეთიკა, მორალური კოდექსი, ეთიკის სტანდარტები.

29. გაანალიზებულია საჯარო მოხელეთა ოფიციალური ქცევის სახელმწიფო რეგულირების ძირითადი პრინციპები და იდეები ისეთ წამყვან სახელმწიფოებში, როგორიცაა აშშ, კანადა და დიდი ბრიტანეთი. მიუხედავად ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური ასპექტების განსხვავებებისა ისეთმა სისტემამ, როგორიც არის თანამედროვე საზოგადოებაში სახელმწიფო მმართველობა უნდა დაიცვას ერთი მიმართულება - მიაღწიოს თავისი ხალხის კეთილდღეობას. ამიტომ, თითოეული ქვეყნის გამოცდილება მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ მისთვის, არამედ სხვა ქვეყნებისთვისაც. თუმცა, საუკეთესო პრაქტიკის შერჩევის პროცესი უნდა იყოს შერჩევითი, ფრთხილი და აუცილებლად ადაპტირებული კონკრეტული ქვეყნისთვის. საკვანძო სიტყვები: საჯარო სამსახური, პროფესიული ეთიკა, მორალური კოდექსი, ეთიკის სტანდარტები.

30. საქართველოს ევროპული ინტეგრაციული პოლიტიკის ფარგლებში დიდი ყურადღება აქვს დათმობილი შრომითი ურთიერთობების რეგულირების პოლიტიკის ინტეგრირების სფეროს, ასოცირების შესახებ შეთანხმების, ევროკავშირის სხვა დირექტივებისა და სოციალური ქარტიის დებულებებიდან გამომდინარე. ნაშრომში გამახვილებულია ყურადღება იმ ფაქტზე, რომ შრომითი ურთიერთობების რეგულირების პოლიტიკა ევროინტეგრაციის გზაზე დემოკრატიული რეფორმაციის უზრუნველყოფის მიზანს უკავშირდება და რამდენიმე ძირითადი მიმართულებით წარიმართება და ყალიბდება შრომის პოლიტიკის კონცეპტუალური, საკანონმდებლო და ინსტიტუციონალური საფუძვლები. აღნიშნულის შესაბამისად, შრომის უფლების დაცვა სამართლიანობის იდეის რეალიზების ერთ-ერთ გზას წარმოადგენს და ამ გზისკენ სწრაფვა სახელმწიფომ შრომითი ურთიერთობების პოლიტიკის ეფექტიანი რეალიზებით უნდა უზრუნველყოს. გაანალიზებულია შრომითი ურთიერთობების პოლიტიკის ასპექტები - შრომითი ურთიერთობების პოლიტიკის დაგეგმვისა და მართვის, მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების დანერგვის ტენდენციები; საქართველოს კანონშემოქმედებითი საქმიანობა და ამ საქმიანობის შედეგების საჯაროდ დეკლარირებული ევროპული ინტეგრაციის პროცესებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მექანიზმები; სამართალშემოქმედებითი საქმიანობის და შრომის კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების პოლიტიკის ეფექტიანობისა და შეფასების კრიტერიუმები; შრომითი ურთიერთობების პოლიტიკის ორგანიზაციული უზრუნველყოფის მექანიზმები. შემოთავაზებულია რიგი წინადადებები შრომითი ურთიერთობების ევროპულ სტანდარტებთან

შესაბამისობის პროცესის თანმიმდევრულად წარიმართვისა და შრომითი ურთიერთობების განვითარების წინაშე მდგარი ამოცანებისა და ვალდებულებების ეფექტურად რეალიზებისაკენ.

31. „ბავშვის უფლებათა კონვენციაში“ (CRC) ჩამოთვლილია ვალდებულებები, რაც საფუძვლად უდევს ბავშვის კეთილდღეობის უზრუნველყოფას. სხვა ვალდებულებებთან ერთად აქ შედის: ჯანმრთელობის ყველაზე მაღალი დონე, სოციალური დაცვის წვდომა; ადეკვატური კვება, ჩაცმა და საცხოვრებელი; განათლების ხელმისაწვდომობა; კულტურულ ცხოვრებასა და ხელოვნებაში მონაწილეობა; ძალადობის, ჩაგვრის, უგულვებელყოფისა და ექსპლუატაციის ყველა ფორმისგან დაცვა და სხვ. საქართველომ მნიშვნელოვან პროგრესს მიაღწია ბავშვის კეთილდღეობის ამ შემადგენელი კომპონენტებიდან ბევრის გაუმჯობესებაში. მაგრამ კვლავ რჩება მრავალი გამოწვევა ბავშვთა დაცვისა და კეთილდღეობის საკითხებში. ნაშრომში განხილულია, სახელმწიფოს ზრუნვის სისტემის ძირეული რეფორმა, რამაც შედეგად მოიტანა ათასობით ბავშვის დეინსტიტუციონალიზაცია და ალტერნატიული ზრუნვის თანამედროვე ფორმების განვითარება. დღევანდელი ბავშვთა კეთილდღეობის სისტემა საქართველოში არსებითად ცენტრალიზებული ხასიათისაა. გასულ წლებში ბავშვთა კეთილდღეობის სისტემის რეფორმის მთავარ წარმმართველ პოლიტიკად კვლავ რჩებოდა დეინსტიტუციონალიზაციის პროცესი, რომლის შედეგადაც საქართველოში დიდი ზომის სამზრუნველო დაწესებულებები (ბავშვთა სახლები, სკოლა-პანსიონები) დაიხურა და ისინი ზრუნვის ალტერნატიული ფორმებით (მინდობითი აღზრდა, მცირე საოჯახო ტიპის სახლები) ჩანაცვლდა. ბავშვთა კეთილდღეობის რეფორმისა და პოლიტიკის ბაზისური დოკუმენტები, როგორც საკანონმდებლო პოლიტიკის, ასევე, პრაქტიკის დონეზეც ხელს უწყობენ ზრუნვის ალტერნატიული ფორმების ფუნქციონირებას, მაგრამ რეფორმის მთავარ გამოწვევად კვლავ რჩება ოჯახის დამხმარე და ბავშვთა პრევენციული მომსახურებების ჩამოყალიბებისა და განვითარების ხელისშეწყობა.

32. ნაშრომი ეთიკის მნიშვნელობა შესწავლილია სამი მიმართულებით: ეთიკა ელექტრონული მმართველობის პროცესში; რისკის შემცველი ტექნოლოგიების დანერგვის ეთიკა; სუბიექტთა ხელოვნური ინტელექტით ჩანაცვლების ეთიკა. გაანალიზებულია ის რისკები, რომელებიც, სარგებლის მიუხედავად, ხელოვნურ ინტელექტს და დიდ მონაცემთა ბაზებს ახლავს თან. სადისკუსიოდ შემოტანილია „მთავრობა 4.0“ ახალი პარადიგმა, რომლის ძირითადი მახასიათებლები და პრინციპები მოიცავს: 1. ციფრული ტრანსფორმაცია ეთიკური ნორმების პარალელურად; 2. ღია მონაცემები და გამჭვირვალობა; 3. მოქალაქეთა ჩართულობა; 4. პერსონალიზაცია და მომხმარებელზე ორიენტირებული სერვისები; 5. სისწრაფე და ინოვაცია; 6. თანამშრომლობა; 7. კიბერუსაფრთხოება და კონფიდენციალურობა; 8 მდგრადობა პოლიტიკისა და სერვისების დიზაინში.

33. კაცობრიობის ფუნდამენტალურმა განვითარებამ დაამკვიდრა სახელმწიფო მმართველობის ისეთი ფორმა, როგორიც არის დემოკრატია. დემოკრატია ხალხის მმართველობაა, რომელიც ემყარება კანონის უზენაესობას, ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დაცვას, ხელისუფლების განხორციელებაში ხალხის მონაწილეობას, პერიოდულ არჩევნებსა და დემოკრატიულ ღირებულებებს. დემოკრატიულ ქვეყნებში მოქალაქეები მონაწილეობენ პოლიტიკაში აზრის თავისუფალი გამოხატვისა და ხმის მიცემის გზით. შესაბამისად, არჩევნები თავის მხრივ, დემოკრატიის მთავარი ატრიბუტია. დემოკრატიული პრინციპებიდან გამომდინარე არჩევნებში მთავარი ფიგურანტი კი-საზოგადოებაა. ამ საკითხის უფრო ღრმა შესწავლისთვის აუცილებელია დროში ვიმოგზაუროთ და გავეცნოთ დემოკრატიული არჩევნების ჩამოყალიბების პირველ კერებს. არჩევნებისა და საარჩევნო პროცედურებთან დაკავშირებული საკითხების ცოდნა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სამოქალაქო საზოგადოებისთვის. ამ ნაშრომის დახმარებით გვსურს წვლილი შევიტანოთ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაში და განვსაზღვროთ თუ რამდენად მნიშვნელოვანია არჩევნებში მონაწილეობა და რაოდენ აუცილებელია უზარეზო საარჩევნო სისტემა, თუ რა ღირებულებების მატარებელია დემოკრატიულ სახელმწიფოში არჩევნები. მნიშვნელოვანია საზოგადოებამ გააცნობიეროს საკუთარი ხმის ძალა და ღირებულება. ნაშრომში განვიხილავთ არჩევნებს, როგორც ზოგად ცნებას; საარჩევნო სისტემებს, არჩევნების სახეებს და პერიოდულობას; სხვადასხვა მიდგომებს არჩევნებთან მიმართებაში; აგრეთვე განვიხილავთ საქართველოში ჩატარებულ არჩევნებს და საზოგადოების როლს არჩევნების განხორციელებაში.

34. რეგიონალურ ინტეგრაციულ გაერთიანებაში სახელმწიფოთა მონაწილეობამ შეიძლება გამოიწვიოს სახელმწიფოთა და იმ გაერთიანებებს შორის შეჯახება, რომლისგანაც ის შედგება. ასეთ შემთხვევაში საკუთარი საგარეოპოლიტიკური კურსის ფორმირებისა და რეალიზაციისას სახელმწიფო იხელმძღვანელებს საკუთარი ეროვნული ინტერესებით. საერთაშორისო ურთიერთობების თანამედროვე სისტემაში, სადაც არ არსებობს მისი დარეგულირების ეფექტური მექანიზმი და

გამმაფრებულია სახელმწიფოთაშორის ბრძოლა, სახელმწიფოს საგარეოპოლიტიკურ კურსში სულ უფრო აქტუალური ხდება ე.წ. „ჭკვიანი ძალის“ სტრატეგია, რომელიც თავის მხრივ საშუალებას იძლევა გამოყენებულ იქნას, თან საკმაოდ ეფექტურად, „ხისტი ძალისა“ და „რბილი ძალის“ სხვადასხვა ელემენტები, რომელსაც თან ერთვის საგარეო პოლიტიკის საკუთარი მიმართულების ონფორმაციული უზრუნველყოფაც. ახლო აღმოსავლეთი არის მსოფლიოს უნიკალური რეგიონი, სადაც ერთმანეთში შეზრდილია მსოფლიოს უძველესი ცივილიზაციები. მას შემდეგ, რაც ენერგეტიკულმა რესურსებმა მნიშვნელოვანი როლის თამაში დაიწყო ეკონომიკაში, ახლო აღმოსავლეთის რეგიონი გახდა წამყვანი სახელმწიფოების ინტერესის საგანი მასში არსებულ ნავთობზე კონტროლის მოსაპოვებლად. იმის გათვალისწინებით, რომ სპარსეთის ყურის რეგიონში თავმოყრილია მსოფლიოში აღმოჩენილი ნავთობის მარაგების დაახლოებით 50 პროცენტი და მსოფლიოს გაზის მარაგების 40 პროცენტი, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ რეგიონის სტრატეგიული მნიშვნელობა უახლოესი ათწლეულების მანძილზე მხოლოდ გაიზრდება.

35. ეროვნული ინტერესები სახელმწიფოთა საგარეო პოლიტიკაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი განმსაზღვრელი ფაქტორია. რეგიონალურ ინტეგრაციულ გაერთიანებაში სახელმწიფოთა მონაწილეობამ შეიძლება გამოიწვიოს სახელმწიფოთა და იმგაერთიანებებს შორის შეჯახება, რომლისგანაც ის შედგება. ასეთ შემთხვევაში საკუთარი საგარეოპოლიტიკური კურსის ფორმირებისა და რეალიზაციისას სახელმწიფო იხელმძღვანელებს საკუთარი ეროვნული ინტერესებით, რადგან ის უპირატესად გამოხატავს ერისა და სახელმწიფოს საბაზო ინტერესებს. საერთაშორისო ურთიერთობების თანამედროვე სისტემაში, სადაც არ არსებობს მისი დარეგულირების ეფექტური მექანიზმი და გამმაფრებულია სახელმწიფოთაშორის ბრძოლა, სახელმწიფოს საგარეოპოლიტიკურ კურსში სულ უფრო აქტუალური ხდება ე.წ. „ჭკვიანი ძალის“ სტრატეგია, რომელი თავის მხრივ საშუალებას იძლევა გამოყენებულ იქნას, თან საკმაოდ ეფექტურად, „ხისტი ძალის“, „ეკონომიკური ძალისა“ და „რბილი ძალის“ სხვადასხვა ელემენტები, რომელსაც თან ერთვის საგარეო პოლიტიკის საკუთარი მიმართულების ინფორმაციული უზრუნველყოფაც.

36. XX საუკუნის მთავარი გლობალური გეოპოლიტიკური დისკურსი ხდებოდა მსოფლიოს ორ ნაწილად, საბჭოთა და დასავლეთის გავლენის სფეროებად გაყოფაზე. მსჯელობისას. დასავლეთის ლიდერად გვევლინებოდა ამერიკის შეერთებული შტატები, რაც რუსეთის მხრიდან უმთავრეს გეოპოლიტიკურ მოწინააღმდეგედ აღიქმებოდა. რუსეთის პოლიტიკურმა ხელმძღვანელობამ თავდაპირველად ინერციით, ხოლო შემდეგ კვლავ საფუძვლიანად გააგრძელა საბჭოთა კავშირის ეს კურსი. შედარებით ნაკლებ რეაქციულ პოლიტიკას ავლენდა აშშ-ის ხელისუფლება რუსეთის ფედერაციისადმი, ვიდრე საბჭოთა კავშირის მიმართ. თუმცა, საბოლოო თანამშრომლობითი შეთანხმება, ძირითად გეოპოლიტიკურ საკითხებზე, ამ ორ სახელმწიფოს შორის მაინც ვერ იქნა მიღწეული. სპარსეთის ყურე და ზოგადად ახლო აღმოსავლეთის რეგიონი ყოველთვის ფართო ინტერესის სფერო იყო რუსეთისთვის. რეგიონის მიმართ ასეთი ინტერესი განპირობებულია საკმაოდ მარტივი მიზეზით – ახლო აღმოსავლეთი არის რუსეთის საზღვრების სამხრეთი ფლანგი. შესაბამისად, რუსეთის საგარეო პოლიტიკაში რეგიონში გავლენის გაძლიერებას ყოველთვის წამყვანი ადგილი ექნება. შესაბამისად, აშშ – რუსეთის ინტერესები ამ რეგიონში იკვეთება. რუსეთის გეოპოლიტიკაში ერთ-ერთი წამყვანი მიმართულება ამერიკის შეერთებულ შტატებს უჭირავს. ამჟამად აშშ-სა და რუსეთს შორის უკრაინის ომის გამო უაღრესად დამაბული ურთიერთობაა. მიუხედავად ამისა, ორივე მსხვილი საერთაშორისო აქტორი მეტნაკლებად აცნობიერებს, თუ რამდენადაა მათ ურთიერთობებზე დამოკიდებული მთლიანად კაცობრიობის ბედი. რუსეთი და აშშ ორივე მსოფლიო ომში მოკავშირეები იყვნენ. ეს ისტორიული მეხსიერებაც მათ შორის არსებობს, მაგრამ იდეოლოგიურმა და ცივილიზაციურმა განსხვავებებმა მხარეებს არ მისცა შესაძლებლობა რამდენადმე მშვიდობიანი და სამართლიანი მსოფლიოსათვის ჩაეყარათ საფუძველი. მათ შორის ურთიერთობები უფრო მეტოქეობით ხასიათს ატარებს, ვიდრე თანამშრომლობითს. დღეისათვის რუსეთს აშშ-სა და დასავლეთის მხრიდან მძიმე ეკონომიკური სანქციები აქვს დაწესებული.

37. განხილულია აშშ-ის საგარეო პოლიტიკა და მისი დამოკიდებულება სპარსეთის ყურის სახელმწიფოებთან. ახლო აღმოსავლეთი არის მსოფლიოს უნიკალური რეგიონი, სადაც ერთმანეთშია შეზრდილი მსოფლიოს უძველესი ცივილიზაციები და ერთად ცხოვრობენ და ერთმანეთთან მუდმივად თანამშრომლობენ ისლამური, ქრისტიანული და იუდეისტური რელიგიების მიმდევრები. ახლო აღმოსავლეთი თავისი მასშტაბებით შეთავსებადია სხვა მსხვილი რეგიონებისა და მდებარეობს დასავლეთ აზიასა და ჩრდილოეთ აფრიკაში. მას შემდეგ, რაც ენერგეტიკულმა რესურსებმა

მნიშვნელოვანი როლის შესრულება დაიწყო ეკონომიკაში, ახლო აღმოსავლეთი გახდა წამყვანი სახელმწიფოების ინტერესის საგანი და გადაიქცა მათ შორის ბრძოლის ეპიცენტრად ახლო აღმოსავლეთის ნავთობზე კონტროლის მოსაპოვებლად.

38. პოსტსაბჭოურ ქვეყნებში ბიზნესის განვითარებისთვის მნიშვნელოვანია პასუხისმგებლობის ცენტრების მიხედვით დანახარჯთა აღრიცხვის სისტემის დანერგვა, რომელიც განსაზღვრავს დანახარჯების ეფექტიან კონტროლსა და მასზე ანგარიშვალდებულების იერარქიას. ის აძლევს საშუალებას პასუხისმგებლობის ცენტრის მენეჯერებს ან/და შემსრულებლებს, განავითარონ თავიანთი უნარები, რათა შეამცირონ ხარჯები, გაზარდონ ორგანიზაციის შემოსავალი და შესაბამისად მოგება. საქართველოში ამ სისტემის არსებობისა და მისი გამოყენებით მიღებული შედეგების შეფასებისთვის ჩატარებულია კვლევა. სტრატეგიცირებული შერჩევის მეთოდით შეირჩა კომპანიები საქმიანობის სფეროების მიხედვით და შერჩეული კომპანიებიდან გამოკითხვის მეთოდით შეგროვდა პირველადი მონაცემები. განხორციელებული კვლევის შედეგებიდან ჩანს, რომ საქართველოში ეს პროცესი ახალი დაწყებულია. კომპანიების ტოპ-მენეჯმენტი საკმარისად არ იცნობს ან საერთოდ არ იცნობს აღრიცხვის ამ სისტემის უპირატესობებს აღრიცხვის ერთიან ცენტრალიზებულ სისტემასთან შედარებით. ამიტომ ისინი არც გეგმავენ ახლო მომავალში ამ სისტემაზე გადასვლას, თუმცა რესპოდენტთა ნაწილი მზადაა გაიდრმავოს ცოდნა ამ მიმართულებით, რაც ხელს შეუწყობს კომპანიების წარმატებულ საქმიანობას და ბიზნესის განვითარებას. მიღებული მონაცემების ანალიზის შედეგად მივიჩნიეთ რომ, ადგილობრივ კომპანიებში სასურველია ამდლდეს პასუხისმგებლობის ცენტრების მიხედვით დანახარჯთა აღრიცხვის სისტემის ცნობადობა, რაც ხელს შეუწყობს მის ფართოდ დანერგვას.

იმის დასადგენად თუ როგორ მიმდინარეობს ქართულ კომპანიებში აღნიშნული აღრიცხვის სისტემის დანერგვა, ჩავატარეთ შესამაბისი კვლევა. კვლევა ეფუძნება სტრატეგიცირებული შერჩევის პრინციპს, კერძოდ: საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ოფიცალურ ვებ-გვერდზე www.reportal.ge განთავსებული მონაცემებიდან, სადაც კომპანიები დაჯგუფებულია მათ მიერ განხორციელებული ეკონომიკური საქმიანობის სახეობების მიხედვით, შევარჩიეთ ათი სფეროს კომპანიები. კომპანიების შერჩევა მოხდა საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ინფორმაციაზე დაყრდნობით, მთლიან შიდა პროდუქტში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წილის მქონე სფეროებიდან.

თითოეული ჯგუფიდან შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით შევარჩიეთ 5% კომპანიებისა და გავუზავნეთ კითხვარი. გამოკითხვაში მონაწილეობაზე უარი განაცხადა (არ გვიპსაუხა) რესპოდენტთა 32%-მა. გამოკითხვის მიზანი იყო, დაგვედგინა პასუხისმგებლობის ცენტრების მიხედვით დანახარჯთა აღრიცხვის სისტემის ცნობადობა, მისი დანერგვის მდგომარეობის შესწავლა და დანერგვის პროცესში ხელისშემშლელი მიზეზების გამოვლენა.

გამოკითხვის შედეგად დადგინდა, რომ რესპოდენტთა 10% იყენებს პასუხისმგებლობის ცენტრების მიხედვით დანახარჯთა აღრიცხვის სისტემას და ამ სისტემაზე გადასვლიდან ერთი წელზე ნაკლებია გასული. მათი უმეტესობაში აღრიცხვის ამ სისტემაზე გადასვლა მოხდა აღრიცხვის დეპარტამენტების სპეციალისტების ინიციატივით და აქვთ მხოლოდ ე.წ „დანახარჯთა ცენტრები“.

როგორც ჩვენს მიერ განხორციელებული კვლევის შედეგებიდან ჩანს საქართველოში ეს პროცესი ახალი დაწყებულია. კომპანიების Top-მენეჯმენტი საკმარისად არ იცნობს, ან საერთოდ არ იცნობს აღრიცხვის აღნიშნულ სისტემას, მის უპირატესობებს აღრიცხვის ერთიან ცენტრალიზებულ სისტემასთან შედარებით. ამიტომ ისინი არც გეგმავენ ახლო მომავალში ამ სისტემაზე გადასვლას. უნდა ავღნიშნოთ ისიც, რომ რესპოდენტთა გარკვეული ნაწილი მზადაა ამ მიმართულებით თავისი კადრების ტრენინგებისა და ცოდნის გაღრმავებისთვის. ეს უდაოდ ხელს შეუწყობს კომპანიების წარმატებულ საქმიანობასა და ზოგადად ბიზნესის განვითარებას.

არსებობს მოსაზრება, რომ სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენს ბიზნესის წარმომადგენლების მხრიდან ამ ტიპის გამოკითხვებში მონაწილეობის მიღება და კითხვებზე რელევანტური პასუხების გაცემა, რაც ართულებს ერთის მხრივ ბიზნესის ადმინისტრირების სფეროს აკადემიური პერსონალის, სხვადასხვა საფეხურის სტუდენტებისა და მეორეს მხრივ ამ სფეროს პრაქტიკოსებს შორის თანამშრომლობას. ვფიქრობთ რომ ეს მოსაზრება აღნიშნული კვლევის ფარგლებშიც დადასტურდა.

39. შევისწავლეთ შიდა აუდიტის როლი და ფუნქციები კომერციულ ბანკებში, რადგან განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ობიექტურობასა და მიუკერძოებას აუდიტო-რულ საქმიანობაში. პასუხი უნდა გაეცეს შემდეგ კითხვებს: როგორ ხდება შიდა აუდიტის ორგანიზება კომერციულ ბანკებში, რა როლი აქვს აუდიტის კომიტეტს, რა უნარები სჭირდება შიდა აუდიტორს და როგორ უკავშირდება შიდა აუდიტი გარე აუდიტს...კომერციულ ბანკებში შიდა აუდიტორული

საქმიანობისადმი მოთხოვნების შესახებ“ დებულების თანახმად საბანკო სისტემაში ყველა ბანკი ვალდებულია ჩამოაყალიბოს შიდა აუდიტო-რულო სამსახური ან აუდიტის კომიტეტი, რომელიც უზრუნველყოფს დაიცვას სამსახურის დამოუკიდებელი საქმიანობა. საქართველოს ეროვნული ბანკი არის საქართველოში საბანკო სისტემის ფუნქციონირების უზრუნველყოფისათვის პასუხისმგებელი სახელმწიფო მარეგულირებელი ორგანო. შიდა აუდიტის როლი მდგომარეობს, კომერციულ ბანკებში აღრიცხვა-ანგარიშგების, რისკების მართვისა და შიდა კონტროლის სისტემის განვითარებაში. კომერციული ბანკები კი პასუხისმგებელნი არიან ეროვნული ბანკის წინაშე აღნიშნული საქმიანობის სრულყოფილაზე. ეროვნული ბანკის სტრატეგიის პრიორიტეტებია საფინანსო სექტორის ფუნქციონირების ხელშეწყობა, საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება და ფინანსური ტექნოლოგიების ეკოსისტემის განვითარება. შიდა აუდიტის რეკომენდაციები და დასკვნები ხელს უწყობს ბანკის საქმიანობაში არსებული რისკის დონის დადგენას, პრობლემებისა და ხარვეზების აღმოფხვრას და ნაკისრი ვალდებულებების ეფექტიანად განხორციელებას.

40. ცნობილია, რომ XXI-ე საუკუნეში თანამედროვე ციფრული შესაძლებლობები თითქმის ყველა სფეროში იმკვიდრებს თავს. ციფრული შესაძლებლობები მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს ადამიანური შესაძლებლობების პოტენციალის ზრდას, ციფრული შესაძლებლობების დამკვიდრება მსოფლიოში უსწრაფესი ტემპებით მიმდინარეობს, ძირითადად განვითარებულ ქვეყნებში.

მსოფლიოს ნებისმიერ ქვეყანაში ძირითად საკითხად იხილება სამუშაო ადგილები შექმნა და სამეწარმეო ხარჯების შემცირება. ამ მიმართულებით ყველაზე მნიშვნელოვანია ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენება. დღეისათვის აუცილებელია აღინიშნოს რომ მსოფლიო მასშტაბით ციფრული შესაძლებლობები იმდენად შეერწყა ეკონომიკას, რომ გაჩნდა ცალკე ტერმინი ციფრული ეკონომიკა. ე.ი. ეკონომიკა, რომელიც დაფუძნებულია ციფრულ ტექნოლოგიაზე ციფრული კონომიკა ეწოდება.

ციფრული შესაძლებლობები მნიშვნელოვნად ამცირებს ახალ მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის განვითარებას და უამრავ ახალგაზრდას სთავაზობს სტაბილურ სამსახურს, ასე, რომ ციფრული შესაძლებლობები შეიძლება მივიჩნიოთ როგორც მსოფლიო ეკონომიკის ზრდის კატალიზატორი. ე.ი. ახალი ტექნოლოგიური მიმართულებები პასუხობს დღევანდელ მსოფლიოში არსებულ ეკონომიკურ გამოწვევებს.

საერთოდ ციფრული შესაძლებლობები ეს არის მეოთხე ინდუსტრიული რევოლუციის ახალი ეპოქა, რომელიც ხელოვნური ინტელექტის, ციფრული ტექნოლოგიების და სხვა ტექნოლოგიების დანერგვით და გამოყენებით მსოფლიო მიმართულებას დაჩქარებული წესით შეცვლიდა.

წარმოდგენილ სტატიაში გადმოცემულია მსოფლიოში მიმდინარე ტენდენციები, რომლებიც დაკავშირებულია ციფრული ტექნოლოგიის განვითარებასთან, აქვია ასახული თუ რა გავლენას ახდენს ციფრული შესაძლებლობები ციფრული ეკონომიკის განვითარებაზე და თვით ციფრული ეკონომიკა როგორ პასუხობს მსოფლიოში არსებულ ეკონომიკურ გამოწვევებს. ე.ი. ციფრული შესაძლებლობების განვითარება ქვეყნის ყველაზე სწრაფ და ეფექტიან გზას წარმოადგენს.

41. პორტების ეკონომიკური სარგებელი ჩვეულწრივ იზომება მთლიან დონეზე ისეთი მაჩვენებლებით, როგორიცაა დამატებითი ღირებულება, დასაქმება, საგადასახდო შემოსავალი და ინვესტიციის დაბრუნება. ეს მაჩვენებლები პირველია პორტის განვითარებაში ინვესტიციების გადაწყვეტილების მისაღებად და მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული: მოთხოვნის პროგნოზებით ცდილობს შავსასოს მოსალოდნელი ტრაფიკი, რომელსაც ინვესტიცია ხელს შეუწყობს. ლაინერი გადაზიდვის სტრატეგიები, განსაკუთრებით, როგორ ემსახურებიან ისინი ბაზრებს და როგორ როგორ ჯდება პორტი მათი სერვისის კონფიგურაციაში გემის სიმძლავრისა და სიხშირის თვალსაზრისით.

მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთი პორტი მოქმედებს როგორც დატვირთვის ცენტრები, სხვები გადაზიდვების ცენტრებია. გადაზიდვის ფუნქცია ხშირად არის გადამზიდავი კომპანიის სტრატეგიის შედეგი სერვისის სპეციფიკურ რეგიონებში.

42. პანდემიის გამო მსოფლიო დიდი გამოწვევის წინაშე დადგა. ეკონომიკური კრიზისი ბევრ სექტორს დაეტყო, განსაკუთრებით კი ტურიზმის სექტორს და პირდაპირ ინვესტიციებს. კოვიდ 19-ით გამოწვეული ეკონომიკური კრიზისი საქართველოში განპირობებული იყო რიგი სუბიექტური და

ობიექტური პირობებით. ობიექტურ ფაქტორებს განაპირობებს ისეთი გარემოებები, როგორიცაა მსოფლიოში ინვესტიციების შემცირება, საერთაშორისო მოგზაურობის შეზღუდვები, საერთაშორისო ვაჭრობის შეფერხება, ფულადი გზავნილების შემცირება, განსაკუთრებით პანდემიის პირველ ფაზაში და ა. შ. კრიზისი განმაპირობებელი ფაქტორების კიდევ ერთი ნაკრები სუბიექტურია და დაკავშირებულია მთავრობის გადაწყვეტილებებთან, შეზღუდვების შესახებ გადაწყვეტილების ჩათვლით, რომელიც ძალაში ორჯერ შევიდა 2020 წელს - გაზაფხულზე და შემოდგომაზე. ეს ობიექტური და სუბიექტური ფაქტორები ერთად განსაზღვრავს ქვეყნის ეკონომიკურ რეალობას. პანდემიის დროს ბევრი ქვეყანა დადგა მოსახლეობის მსყიდველობით უნარის დაკარგვის საშიშროების წინაშე. ამან შესაბამისად იმოქმედა საქართველოს საექსპორტო პროდუქციაზე, რომელიც ისედაც დიდი რაოდენობით არ გამოირჩევა. ისეთ ეკონომიკაში, როგორიც საქართველოა, მთავრობის გადაწყვეტილებები განსაზღვრავს რეგიონულ ეკონომიკური განვითარების მიმართულებებს. კორონავირუსის კრიზისამდე საქართველოს ეკონომიკაში სამი ძირითადი მიმართულება გამოიკვეთა, როგორიცაა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა, მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობა და ტურისტული სექტორის განვითარება. კრიზისის შემდეგ საგრძნობლად დაზარალდა საქართველოს ეკონომიკა და განსაკუთრებით მძიმე ვითარება შეიქმნა ტურიზმის სექტორში.

43. მსოფლიო მუდმივად განიცდის ცვლილებებსა და მიისწრაფვის განვითარებისაკენ, რაც თითოეული ადამიანის ცხოვრებაზე აისახება. თუკი საუკუნეების წინ მონეტები ან ქაღალდის ფული სიახლე იყო, დღეს ადარავის უკვირს. პირიქით სახელმწიფოები ცდილობენ უფრო მეტად დახვეწილი, დაცული და განახლებული ბანკნოტები გამოუშვან და აღნიშნულ პროცესში მაქსიმალურად გამოიყენონ თანამედროვე ტენდენციები და ტექნოლოგიები. ყველა ჩვენგანი აქტიურად ვართ ჩართულნი ყოველდღიურ ცხოვრებაში, სადაც საქმიანობის მიუხედავად გვიწევს ფულთან შეხება, თუნდაც მაშინ როდესაც ვყიდულობთ თეატრის ბილეთებს, საკვებ პროდუქტებს ან ვიხდით კომუნალურ გადასახადებს, შესაბამისად ნებით ან უნებლიეთ ვიყენებთ ფულს, რომელიც შეიძლება იყოს ნაღდი ან უნაღდო ფორმით. ნაღდი ფული - თავად სიტყვაც გვეუბნება რომ არის რაღაც ხელშესახები და არსებული, რომელიც შეგვიძლია ავიღოთ, ვისარგებლოთ და დაბეჭდილ ბანკნოტას გულისხმობს. უნაღდო ფული სხვადასხვანაირია, თუმცა თანამედროვე ეტაპზე ყველაზე გავრცელებული პლასტიკურ ბარათების გამოყენებით ხდება მსგავსი ანგარიშსწორებები და ტრანზაქციები, როდესაც თანხა ელექტრონულად ჩანს და ყოველგვარი განაღდების გარეშე შეგვიძლია განვახორციელოთ ნებისმიერ წერტილში გადარიცხვა. კაცობრიობამ დიდი გზა გაიარა ბარტერული გაცვლიდან დღევანდელ ელექტრონულ ფულამდე, რეალურად ბანკნოტების ემისია ნამდვილ ხელოვნებად იქცა, თუმცა მსოფლიოს მრავალი ქვეყანა გეგმავს ფულის ბეჭდვის შემცირებასა და ციფრული ვალუტის გამოშვებას. ჩვენი თემაც სწორედ ციფრულ ფულს შეეხება, საქართველოს ეროვნული ბანკის ახალ ინოვაციურ პროდუქტს ციფრულ ლარს და საკითხს თუ რას მოგვითმის მისი დანერგვა.

44. ფინანსურ ბაზარზე ერთ-ერთ ყველაზე მკაცრი რეგულირება გამოიყენება საბანკო საქმიანობის მიმართ, რაც განპირობებულია ბანკების სპეციფიკური თვისებებით, როგორიცაა მოზიდულ ფინანსურ რესურსებზე დამოკიდებულების მაღალი ხარისხი, ფინანსური შუამავლის ფუნქციის განხორციელება, საქმიანობის არასაკმარისი გამჭვირვალობა და ღიაობა, ფულის გათეთრების პრობლემები და ა.შ.

აღნიშნული საბანკო სისტემაში ხშირად დისბალანსის მიზეზს და არასტაბილურობის წყაროს წარმოადგენს. ამას ემატება ბანკთაშორისი დაკრედიტება, ბანკების აფილირებულობა და მათ დამფუძნებლებს შორის არსებული კავშირები, მაღალრისკიანი ოპერაციებისკენ მიდრეკილება, რამაც შესაძლოა არასტაბილურ ვითარებაში ბანკების თანმიმდევრული კრაზი გამოიწვიოს. ამიტომ, საჭიროა არსებობდეს შემაკავებელი, შემზღუდავი ზომების სისტემა, რომელიც დააწესებს საბანკო სისტემის ყველა მონაწილისთვის სავალდებულო „თამაშის წესებს“. ამავე დროს, საბანკო რეგულირების და ზედამხედველობის ეფექტიანად მოქმედი მექანიზმის ჩამოყალიბებას გარკვეულწილად აფერხებს ძირითადი საბანკო ცნებების არსის ერთიანი გაგების არარსებობა, მათ შორის, ისეთი განმარტებების ინტერპრეტაციაში არსებული შეუსაბამოებები, როგორიცაა „საბანკო რეგულირება“ და „საბანკო ზედამხედველობა“. სტატიაში გაანალიზებულია აღნიშნული ცნებების ფართოდ გავრცელებული განმარტებები, მოტანილია ავტორისეული მოსაზრებები და შეჯამებულია მიღებული შედეგები.

45. . ქვეყნის საფინანსო სისტემას უმნიშვნელოვანესი ადილი უჭირავს ქვეყნის თანამედროვე ეკონომიკის განვითარებასა და სტაბილურობაში. მისი ეფექტიანი და საიმედო ფუნქციონირება ხელს

უწყობს ეკონომიკის მდგრად განვითარებას. ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხების და მასზე მოქმედი ფაქტორების შესწავლას დიდი ყურადღება ეთმობა. დღეისათვის უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის წინააღმდეგ ბრძოლის მექანიზმებისა და სისტემების არსებობაზე და მათ გამართულ ფუნქციონირებაზე მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული საფინანსო სისტემის ქმედუნარიანობა და სტაბილურობა.

46. საქართველოში აუდიტორული საქმიანობის თეორიული ასპექტების რეგულირება ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტებისა და აუდიტისა და ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე ხორციელდება. აუდიტისა და ეთიკის სტანდარტები ქვეყნის მასშტაბით გამოიყენება, მაგრამ სხვადასხვა სახელმწიფოებში ეროვნული სტანდარტების დამუშავებისას სულ უფრო ხშირად იყენებენ აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოსა და ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ დადგენილ სტანდარტებს. აუდიტი რთული სახის ინტელექტუალური საქმიანობაა, რომელიც მოითხოვს სპეციალურ ცოდნას საბუღალტრო აღრიცხვის, ფინანსური ანგარიშგების, საგადასახადო საქმის, ზოგადად ბიზნესის და აუდიტის სფეროში. ამ სპეციალური ცოდნის სწორად წარმართვა დამოკიდებულია საღ განსჯასა და კრიტიკულ აზროვნებაზე. თანამედროვე ეკონომიკურ ურთიერთობებში აუდიტორული კონტროლი მართვის ერთი-ერთი მნიშვნელოვანი ელემენტია. ყველა სახის აუდიტი წარმოადგენს დიაგნოსტიკური გამოკვლევის განხორციელების სპეციფიკურ სისტემას, რომელიც საშუალებას გვაძლევს გაკეთდეს დასკვნა ორგანიზაციის საქმიანობის ეფექტურობის ხარისხსა და მისი სრულყოფის გზებზე.

თანამედროვე პირობებში სულ უფრო აქტუალური გახდა საგადასახადო აუდიტის სრულყოფის საკითხები. წარმოდგენილ სტატიაში აუდიტის სხვა საკითხებთან ერთად გამახვილებულია ყურადღება ალტერნატიული საგადასახადო აუდიტის აღდგენის მნიშვნელობაზე. შემოთავაზებულია საგადასახადო კანონმდებლობის დახვეწასთან ერთად უწყვეტი ელექტრონული საგადასახადო აუდიტის ტექნოლოგიების განვითარების აუცილებლობა.

47. ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ეკო-ტურიზმის განვითარებისთვის, ცნობილია თავისი ისტორიულ-კულტურული ძეგლებითა და დაცული ტერიტორიებით. ვიზიტორებს სთავაზობს მრავალფეროვან ეკო-ტურისტულ აქტივობებს, როგორცაა: სათავგადასავლო, სამეცნიერო, ბუნების ისტორიის ტურებში მონაწილეობა. შესაბამისად, ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი ეკოტურისტული პოტენციალით აქტუალური და ღირებულია, როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო დონეზე. კვლევის მიზანია შევისწავლოთ ლაგოდეხის ეკო-ტურისტული პოტენციალი, რაც ხელს შეუწყობს ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაციას და საქართველოს პოზიციონირებას მსოფლიო ტურისტულ რუკაზე.

48. ინტელექტუალური კაპიტალის შეფასება რთული და სადავო პროცესია. იგი მჭიდრო კავშირშია ტრადიციული ეკონომიკური შეფასებების გამოყენების შესაძლებლობებისა და შეზღუდვების გადახედვასთან, პირველ რიგში, ფინანსური ინდიკატორების გამოყენებით და ტრადიციული აღრიცხვის პრინციპებზე დაყრდნობით. ინტელექტუალური კაპიტალის შესაფასებლად გამოყენებული ინდიკატორები ასევე შეიძლება დაიყოს ინტეგრალურ, რაოდენობრივ, ფინანსურ ინდიკატორებად და ინტელექტუალური კაპიტალის ცალკეული კომპონენტებისათვის დამახასიათებელ მაჩვენებლების ინტელექტუალური კაპიტალის პარამეტრების დადგენა შეიძლება შეფასდეს ბუნებრივი და დროებითი ინდიკატორების გამოყენებით. ეს ინდიკატორები ინდივიდუალურ დონეზე მოიცავს: ფორმალური განათლების დონეს, ცოდნისა და ინტელექტის დონეს (IQ კოეფიციენტი), სამეცნიერო შედეგებს და სტატუსს. კომპანიის ინტელექტუალური კაპიტალი შეფასებულია ფინანსური და არაფინანსური მაჩვენებლების გამოყენებით. ინტელექტუალური კაპიტალის შეფასება მრავალი მიზეზის გამო რთულია. ეს არის ეფექტური ბაზრის სტრუქტურების ნაკლებობა, რომელსაც შეუძლია განსაზღვროს ინფორმაციის და ინტელექტუალური რესურსების რეალური საბაზრო ფასი; დიდი რაოდენობით უნიკალური პროდუქციის არსებობა, რისთვისაც არ არსებობს ხარჯთაღრიცხვის ანალოგები და მეთოდები; სააღრიცხვო პოლიტიკის მექანიზმის არასრულყოფილება.

49. სოფლის მეურნეობის ეკონომიკური გარემო განპირობებულია მრავალმხრივი ბუნებრივ-ეკონომიკური ფაქტორისა და პირობის ზემოქმედებით, რაც დიდად განსხვავდება რეგიონულ და მიკრორეგიონულ ჭრილში. ოცდამეერთე საუკუნეშიც კი მოძველებულ ტექნოლოგიებს იყენებს ფერმერების უმეტესობა. მათთვის ხელმიუწვდომელია ინფორმაცია თანამედროვე აგროტექნოლოგიების შესახებ, რისთვისაც საქართველოს ყველა მუნიციპალიტეტში შეიქმნა

საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურები პრობლემების გადასაჭრელად, რომლებიც გააუმჯობესებენ ფერმერებთან კომუნიკაციას, უზრუნველყოფენ შესაბამის მომსახურებას და განსაზღვრავენ პრიორიტეტებს. შესაბამისად, მაქსიმალურად გაითვალისწინებენ ფერმერებისა და დაინტერესებული პირების საჭიროებებს, სამუშაო პროცესისა და მომსახურების გასაუმჯობესებლად. სასოფლო სამეურნეო და პროდუქციის გადამამუშავებელმა სამრეწველო საწარმოებმა სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესი განიცადა. ახლადშექმნილი საწარმოები აღჭურვილია თანამედროვე ტექნიკური საშუალებებით, ახალი ტექნოლოგიებით, კომპიუტერული სისტემებით და სხვ., ეს კი ხელს შეუწყობს საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გადამამუშავებას და რეალიზაციას ქვეყნის ფარგლებს გარეთ.

50. ანოტაცია. სტატიაში მოცემულია კრიპტოვალუტების განვითარების მოკლე მიმოხილვა და წარმოდგენილია ციფრული ფულის ახალი ტიპის თეორიული გაგება. აღნიშნულია, რომ დღეს მსოფლიოში არ არსებობს კრიპტოვალუტის ერთიანი ინტერპრეტაცია - ზოგიერთ წყაროში მას განიხილავენ როგორც ვალუტას, ზოგიერთში კი როგორც საქონელს ან ნედლეულს. ზოგიერთი ავტორი ბიტკოინის (მთავარი კრიპტოვალუტის) გაჩენას და გამოყენებას გლობალური ფინანსური სისტემის ევოლუციას მიიჩნევს. შესწავლილია კრიპტოვალუტების წარმოშობის ისტორია, კრიპტოვალუტების განმასხვავებელი ნიშნები ჩვეულებრივი ვალუტებისგან, მათი სამართლებრივი სტატუსი, გამოყენების სპეციფიკა და მათ მიმართ სხვადასხვა ქვეყნის მთავრობების დამოკიდებულება. ავსტრალიაში, გერმანიაში, ნიდერლანდებში, ახალ ზელანდიაში, სინგაპურში, აშშ-ს ზოგიერთ შტატში და სხვადასხვა ოფშორულ კომპანიებში, არსებობს რეალური შეზღუდვები, რომლებიც შეიძლება გადაიზარდოს ამკრძალავ ზომებში, როგორც ინდონეზიაში, ჩინეთში, რუსეთში და უკრაინაში. ბევრმა მთავრობამ აირჩია მოლოდინის პოზიცია - ეს არის ევროკავშირის ქვეყნები, დიდი ბრიტანეთი, შვეიცარია, აშშ, კანადა, იაპონია და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნები. მათ შორისაა საქართველოც. სტატიაში ხაზგასმულია კრიპტოვალუტის ყველაზე მნიშვნელოვანი მახასიათებლები, როგორიცაა დეცენტრალიზაცია, ანონიმურობა და გარანტიების არარსებობა. გარდა ამისა, შემოთავაზებულია საქართველოში კრიპტოვალუტის ირგვლივ მოვლენების განვითარების ორი შესაძლო სცენარი - ამკრძალავი და მარეგულირებელი. აღნიშნულია, რომ კრიპტოვალუტას არ სჭირდება აკრძალვა, არამედ უნდა შეისწავლოს და შემდეგ თანდათან დარეგულირდეს. გამოვლინდა მისი გამოყენების დადებითი და უარყოფითი მხარეები. ამავდროულად, აქცენტი კეთდება მარეგულირებელი ჩარჩოს თითქმის სრულ არარსებობაზე, რომელიც არეგულირებს ურთიერთობას ახალი საინფორმაციო ქსელის კლიენტებს შორის, რის საფუძველზეც იცავს თეზისს კრიპტოვალუტების არა მხოლოდ დეტალური სამეცნიერო შესწავლის აუცილებლობის შესახებ. ინსტიტუციური ნორმების შემუშავების აუცილებლობისათვის. განვითარებული ქვეყნების უმეტესობა აუმჯობესებს კანონმდებლობას ახალი ელექტრონული ფულის დასარეგულირებლად, რაც ნელ-ნელა მოარგებს ფინანსური ბაზრის ინოვაციას - კრიპტოვალუტას თანამედროვე რეალობასთან. ვინაიდან ამ ფენომენის საკანონმდებლო ბაზა საქართველოში პრაქტიკულად არ არის განვითარებული, ხაზგასმულია კრიპტოვალუტასთან დაკავშირებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის რეგულირების პრობლემების აქტუალობა და დასკვნა კეთდება კრიპტოვალუტაში ტრანზაქციების დაუყოვნებელი ინსტიტუციური რეგულირების აუცილებლობის შესახებ.

51. ანოტაცია. სტატიაში მოცემულია კრიპტოვალუტების განვითარების მოკლე მიმოხილვა და წარმოდგენილია ციფრული ფულის ახალი ტიპის თეორიული გაგება. აღნიშნულია, რომ დღეს მსოფლიოში არ არსებობს კრიპტოვალუტის ერთიანი ინტერპრეტაცია - ზოგიერთ წყაროში მას განიხილავენ როგორც ვალუტას, ზოგიერთში კი როგორც საქონელს ან ნედლეულს. ზოგიერთი ავტორი ბიტკოინის (მთავარი კრიპტოვალუტის) გაჩენას და გამოყენებას გლობალური ფინანსური სისტემის ევოლუციას მიიჩნევს. შესწავლილია კრიპტოვალუტების წარმოშობის ისტორია, კრიპტოვალუტების

განმასხვავებელი ნიშნები ჩვეულებრივი ვალუტებისგან, მათი სამართლებრივი სტატუსი, გამოყენების სპეციფიკა და მათ მიმართ სხვადასხვა ქვეყნის მთავრობების დამოკიდებულება. ავსტრალიაში, გერმანიაში, ნიდერლანდებში, ახალ ზელანდიაში, სინგაპურში, აშშ-ს ზოგიერთ შტატში და სხვადასხვა ოფშორულ კომპანიებში, არსებობს რეალური შეზღუდვები, რომლებიც შეიძლება გადაიზარდოს ამკრძალავ ზომებში, როგორც ინდონეზიაში, ჩინეთში, რუსეთში და უკრაინაში. ბევრმა მთავრობამ აირჩია მოლოდინის პოზიცია - ეს არის ევროკავშირის ქვეყნები, დიდი ბრიტანეთი, შვეიცარია, აშშ, კანადა, იაპონია და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნები. მათ შორისაა საქართველოც. სტატიაში ხაზგასმულია კრიპტოვალუტის ყველაზე მნიშვნელოვანი მახასიათებლები, როგორიცაა დეცენტრალიზაცია, ანონიმურობა და გარანტიების არარსებობა. გარდა ამისა, შემოთავაზებულია საქართველოში კრიპტოვალუტის ირგვლივ მოვლენების განვითარების ორი შესაძლო სცენარი - ამკრძალავი და მარეგულირებელი. აღნიშნულია, რომ კრიპტოვალუტას არ სჭირდება აკრძალვა, არამედ უნდა შეისწავლოს და შემდეგ თანდათან დარეგულირდეს. გამოვლინდა მისი გამოყენების დადებითი და უარყოფითი მხარეები. ამავდროულად, აქცენტი კეთდება მარეგულირებელი ჩარჩოს თითქმის სრულ არარსებობაზე, რომელიც არეგულირებს ურთიერთობას ახალი საინფორმაციო ქსელის კლიენტებს შორის, რის საფუძველზეც იცავს თეზისს კრიპტოვალუტების არა მხოლოდ დეტალური სამეცნიერო შესწავლის აუცილებლობის შესახებ. ინსტიტუციური ნორმების შემუშავების აუცილებლობისათვის. განვითარებული ქვეყნების უმეტესობა აუმჯობესებს კანონმდებლობას ახალი ელექტრონული ფულის დასარეგულირებლად, რაც ნელ-ნელა მოარგებს ფინანსური ბაზრის ინოვაციას - კრიპტოვალუტას თანამედროვე რეალობასთან. ვინაიდან ამ ფენომენის საკანონმდებლო ბაზა საქართველოში პრაქტიკულად არ არის განვითარებული, ხაზგასმულია კრიპტოვალუტასთან დაკავშირებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის რეგულირების პრობლემების აქტუალობა და დასკვნა კეთდება კრიპტოვალუტაში ტრანზაქციების დაუყოვნებელი ინსტიტუციური რეგულირების აუცილებლობის შესახებ.

52. მოცემული საკითხი აქტუალურია, მსოფლიოში მიმდინარე მეცნიერულ-ტექნოლოგიური პროგრესი და სხვადასხვა სფეროში მოქმედი ორგანიზაციების მიერ ინოვაციებზე აქცენტირება პირდაპირ კავშირშია ქართული პროდუქციისა და მომსახურების კონკურენტუნარიანობასთან, როგორც შიდა, ასევე საერთაშორისო ბაზარზე. იმისათვის, რომ ქართული ნაწარმი შესაბამისი მომზადებით შეხვდეს ეკონომიკის თანამედროვე გამოწვევებს, საჭიროა მენეჯმენტის ეფექტიანობის გაზრდისათვის აუცილებელი თანამედროვე ინოვაციური კანონზომიერებების კომპლექსური შესწავლა და ინოვაციური ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისა და წარმატებული კომპანიების გამოცდილების მუდმივი კვლევა. კვლევის ძირითადი საკითხია საქართველოში არსებულ კერძო და სახელმწიფო ორგანიზაციებში ინოვაციური მენეჯმენტის ფორმირების პროცესის ოპტიმიზაციის ძირითადი თავისებურებები. ინოვაციური პოლიტიკის ფორმირება და შემდგომ მისი წარმატებული მართვა ნებისმიერი ორგანიზაციის მენეჯმენტისათვის მნიშვნელოვანი ამოცანაა. ინოვაციური მენეჯმენტის უნიკალურობა მდგომარეობს იმაში, რომ მისი კონკურენტუნარიანობის არეალი ძალზედ მასშტაბურია და არ შემოიფარგლება რომელიმე კონკრეტული დარგით. მენეჯერი, რომელიც თავის ორგანიზაციაში წარმატებულად ავითარებს ინოვაციურ პროცესებს შესაძლოა იქცეს მსოფლიო ყურადღების ცენტრში, ვინაიდან იმ პირობებში, როცა კაცობრიობის წინაშე მრავალი მნიშვნელოვანი გამოწვევა დგას, თითოეული ინოვაციური იდეის განხორციელებას ადამიანები იმედით ელოდებიან. ინოვაცია გვესმის ყველგან, სადაც მიმდინარეობს შემოქმედებითი საქმიანობა.

53. მოცემული საკითხი აქტუალურია, მსოფლიოში მიმდინარე მეცნიერულ-ტექნოლოგიური პროგრესი და სხვადასხვა სფეროში მოქმედი ორგანიზაციების მიერ ინოვაციებზე აქცენტირება პირდაპირ კავშირშია ქართული პროდუქციისა და მომსახურების კონკურენტუნარიანობასთან, როგორც შიდა, ასევე საერთაშორისო ბაზარზე. იმისათვის, რომ ქართული ნაწარმი შესაბამისი მომზადებით შეხვდეს ეკონომიკის თანამედროვე გამოწვევებს, საჭიროა მენეჯმენტის ეფექტიანობის გაზრდისათვის აუცილებელი თანამედროვე ინოვაციური კანონზომიერებების კომპლექსური შესწავლა

და ინოვაციური ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისა და წარმატებული კომპანიების გამოცდილების მუდმივი კვლევა. კვლევის ძირითადი საკითხია საქართველოში არსებულ კერძო და სახელმწიფო ორგანიზაციებში ინოვაციური მენეჯმენტის ფორმირების პროცესის ოპტიმიზაციის ძირითადი თავისებურებები. ინოვაციური პოლიტიკის ფორმირება და შემდგომ მისი წარმატებული მართვა ნებისმიერი ორგანიზაციის მენეჯმენტისათვის მნიშვნელოვანი ამოცანაა. ინოვაციური მენეჯმენტის უნიკალურობა მდგომარეობს იმაში, რომ მისი კონკურენტუნარიანობის არეალი ძალზედ მასშტაბურია და არ შემოიფარგლება რომელიმე კონკრეტული დარგით. მენეჯერი, რომელიც თავის ორგანიზაციაში წარმატებულად ავითარებს ინოვაციურ პროცესებს შესაძლოა იქცეს მსოფლიო ყურადღების ცენტრში, ვინაიდან იმ პირობებში, როცა კაცობრიობის წინაშე მრავალი მნიშვნელოვანი გამოწვევა დგას, თითოეული ინოვაციური იდეის განხორციელებას ადამიანები იმედით ელოდებიან. ინოვაცია გვესმის ყველგან, სადაც მიმდინარეობს შემოქმედებითი საქმიანობა.

54. თანამედროვე მსოფლიო იმკის იმ მძიმე შედეგებს, რაც მას ადამიანის უგუნურმა ქმედებებმა მოუტანა. დაზიანდა და დაზინძურდა არა მხოლოდ ეკოლოგია, არამედ ადამიანის სულიერებაც. რაც გავცით, ის მივიღეთ. ასეთ პირობებში აუცილებელი და სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია მწვანე ინოვაციის განვითარება. ნაშრომში დასაბუთებულია უმაღლესი განათლების როლი მწვანე ინოვაციის განვითარებაში. გაანალიზებულია დიდი ბრიტანეთის და საფრანგეთის ბიზნეს სკოლების წვლილი ამ პრობლემის მოგვარებაში. უნივერსიტეტებში ბიზნესის ფაკულტეტებმა ხელი უნდა შეუწყონ სწავლებას მწვანე ინოვაციის მიმართულებით. აქედან გამომდინარე, საუკეთესო შედეგს მოგვცემს ბიზნეს ფაკულტეტების გარე ჩართულობა. საწარმოო პრაქტიკის ნაცვლად სტუდენტებმა შეიძლება გამოიჩინონ აქტიურობა გარე ჩართულობის მიმართულებით. განსაკუთრებით უნდა წავახალისოთ მათი ჩართულობა საზღვრისპირა ან მთიან რეგიონებში. ამ აქტივობებში სტუდენტებს უნდა ქონდეს კრედიტების მიღების შესაძლებლობა, როგორც არის ეს დანერგილი მაგალითად, ბრიტანეთის და საფრანგეთის ბიზნეს სკოლებში.

6.5. სტატიები ISSN-ის მითითებით

1) ავტორი/ავტორები

1. ლაშა-გიორგი დათაშვილი, მარიამ დათაშვილი.
2. ნ. შენგელია, რ. შენგელია, ჟ. წიკლაური;
3. მოსიაშვილი ვ., ბიბილური ა
4. ბიბილური ანი
5. ბიბილური ანი
6. ჰასრათოვი თ. წიქვაძე თ.
7. ჰასრათოვი თ
8. გელიტაშვილი გ., ჭელიძე მ., მოსიაშვილი ვ
9. ხიდირბეგიშვილი ნ., ფცქიალაძე გ.
10. მერაბ მიქელაშვილი
11. ყურაშვილი გ. გელიტაშვილი გ., ჭელიძე
12. ი. ომანაძე, გ. ყურაშვილი.

2) სტატიის სათაური, ISSN

1. „სახელმწიფო შესყიდვების გამოწვევები პანდემიის პერიოდის შემდგომ“ ISSN 1987-7471
2. სახელმწიფოს როლი სოციალურ-ეკონომიკური და ეკოლოგიური პრობლემების გადაწყვეტაში ISSN 2587-4713;

3. „მსესხებლის კრედიტუნარიანობის შეფასების კრიტერიუმები“ ISSN 1987-8591
4. სიცოცხლის დაზღვევის არსი, მნიშვნელობა და ფორმები თანამედროვე ეტაპზე“ - სამეცნიერო რეცენზირებადი ჟურნალი ISSN 1987-8591
5. „საყოველთაო ჯანდაცვის დაფინანსების სისტემა DRG - ახალი გამოწვევა სამედიცინო სექტორისათვის“ ISSN – 2587 – 5000
6. ფინანსური რისკების მართვა საბანკო სექტორში ISSN –1512-0538
7. ციფრული ტექნოლოგიების როლი საბანკო სექტორში ISSN –1512-0538
8. საბანკო საქმიანობის რეგულირება და ზედამხედველობა 2007-2009 წლების გლობალური ფინანსური კრიზისიდან კორონავირუსის პანდემიამდე: გაკვეთილები და შედეგები. ISSN – 2587-5000
9. „აგრობიზნესის დაცრედიტების პრობლემები და პერსპექტივები“ ISSN 2587-5000
10. მეწარმეობის სწავლების პრობლემა, როგორც ციფრული ეპოქის გამოწვევა ISSN 2587-4713
11. საბანკო რეგულირების და ზედამხედველობის თანამედროვე ასპექტები ISSN – 2587 – 5000
12. „მენეჯერთა კომპეტენციები, როგორც ფირმის ინტელექტუალური კაპიტალის ფორმირების ფაქტორები, ISSN 2346-8300

3) ჟურნალის/კრებულის დასახელება და ნომერი/ტომი

1. ჟურნ. „სოციალური ეკონომიკა XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“.
2. საერთაშორისო რეცენზირებადი და რეფერირებადი ჟურნალი „ეკონომიკა“ ტომი 105
3. სამეცნიერო რეცენზირებადი ჟურნალი „სეუ და მეცნიერება“,
4. სამეცნიერო რეცენზირებადი ჟურნალი „სეუ და მეცნიერება“
5. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ეკონომიკა და ფინანსები“,
6. საერთაშორისო რეცენზირებადი და რეფერირებადი სამეც. ჟურნალი „ბიზნეს-ინჟინერინგი
7. საერთაშორისო რეცენზირებადი და რეფერირებადი სამეც. ჟურნალი „ბიზნეს-ინჟინერინგი
8. საერთაშორისო რეცენზირებადი და რეფერირებადი სამეცნიერო ჟურნალი „ეკონომიკა და ფინანსები
9. საერთაშორისო რეცენზირებადი და რეფერირებადი სამეცნიერო ჟურნალი „ეკონომიკა და ფინანსები
10. ჟურნალი „ეკონომიკა“
11. ჟურნალი „ეკონომიკა და ფინანსები“,
12. ჟურნალი „განათლება. 2023

4) გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა

1. ქ.თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.
2. საქართველო, თბილისი 2023წ.
3. საქართველო, თბილისი 2023წ.
4. საქართველო, თბილისი 2023წ.
5. საქართველო, თბილისი 2023წ.
6. საქართველო, თბილისი 2023წ.
7. საქართველო, თბილისი 2023წ.
8. თბილისი, ეკონომიკის კვლევის და განვითარების ინსტიტუტის გამომცემლობა
9. საქართველო, თბილისი 2023წ.
10. ჟურნალი „ეკონომიკა“, N1-2, 2023წ.
11. ჟურნალი „ეკონომიკა და ფინანსები“, 2023
12. საქართველო, თბილისი 2023წ.

5) გვერდების რაოდენობა

1. 4 გვერდი
2. 5 გვერდი
3. 4 გვერდი
4. 5 გვერდი
5. 5 გვერდი
6. 4 გვერდი
7. 5 გვერდი
8. 14 გვერდი
9. 9 გვერდი
10. 9 გვერდი
11. 5 გვერდი
12. 4 გვერდი

ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1. თანამედროვე ელექტრონული სახელმწიფო შესყიდვებს არა ერთ გამოწვევის დაძლევა მოუწია მისი საქართველოში ჩამოყალიბების შემდგომ, როგორც საკანონმდებლო და პრაქტიკული თვალსაზრისით, ასევე მსოფლიო და ადგილობრივ ეკონომიკურ გარემოებებს. საქართველოს კანონს სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებით არა განუცდია რედაქტირება და სახეცვლილება, რათა დახვეწილყო და მიახლოებოდა ევროკავშირის სახელმწიფო ელექტრონული შესყიდვების კანონს და რეგულაციებს.

სახელმწიფო შესყიდვები განიცდის მუდმივად ცვლილებებს რათა მოერგოს ქვეყანაში არსებულ გარემოებებს და შეიმუშაოს ის გზები რითითაც შესაძლებელი იქნება უფრო მეტად კონკურენტ უნდარიანობის გარემო შექმნას და სახელმწიფო რესურსების მაქსიმალურად რაციონალიზაცია მოახდინოს, მსგავსი ცვლილებები არაერთი განხორციელებული 2020 წლიდან 2023 წლის ჩათვლით. ამ პერიოდში განხორციელებული ცვლილებები განპირობებული იყო მსოფლიო პანდემიის გამო, რომელმაც მსოფლიოს ეკონომიკაზე საკმაოდ დიდი ზიანის კვალი დატოვა. 2020 წლიდან სწორედ თანხების რაციონალიზაციის გამო კონსოლიდირებული შესყიდვების სიას დაემატა ისეთი პროდუქტები როგორებიც არიან ხელის სადეზინფექციო ხსნარი, პირბადეები და ერთჯერადი ხელთათმანები,

კონსოლიდირებულ ტენდერში პანდემიის პერიოდში სხვადასხვა სამედიცინოს საშვალეების შეყიდვისით სახელმწიფო ბიუჯეტმა საკმაოდ დიდი თანხების და რესურსების დაზოგვა შესძლო.

2. განხილულია ეკოლოგიისა და ეკონომიკის დიალექტიკური კავშირი, სახელმწიფოს როლი ეკოლოგიური პრობლემების გადაჭრაში, დახასიათებულია საქართველოს ეკონომიკაში არსებული ზოგიერთი არასახარბიელო მდგომარეობა და მისი გაუმჯობესების გზები; გამოკვეთილია ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი უმთავრესი დამაბრკოლებელი ფაქტორის- მორალურად მოძველებული მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის(მტც) მოვლენის ობიექტურად არსებობა; წარმოჩენილია განათლების სფეროში მოღვაწე მუშაკთა როლი ეკონომიკაში არსებული არასასურველი მდგომარეობის გამოსასწორებლად და ქვეყნის შემდგომი წინსვლის საქმეში. ნაჩვენებია მტც და ფიზიკური კაპიტალის დაგროვებისა და გამოყენების მკვეთრი თავისებურებანი მოძველების თვალსაწიერით, გამომდინარე აქიდან ნაჩვენებია მტც უაღრესად დიდი როლი ეკონომიკური ზრდისა და განვითარებისათვის.

3. თანამედროვე მსოფლიო სრულად მოიცვა ინოვაციებმა და სიახლეებმა. ტექნოლოგიური ცვლილებები იწვევს საზოგადოების მოთხოვნილებების ზრდას, რომელიც საჭიროა უზრუნველყოფილი იყოს ფულადი რესურსით, რათა მოხდეს არსებული სურვილების ასრულება. სწორედ ბაზარზე გაჩენილმა საჭიროებამ განაპირობა კომერციული ბანკების ჩამოყალიბება, თუმცა

საკრედიტო ურთიერთობები საუკუნეებს ითვლის, რადგან სავაჭრო ურთიერთობებმა და ფულის წარმოშობამ ხელი შეუწყო საკრედიტო კავშირების, მევახშეობის და სესხის მოთხოვნის განვითარებას. საბოლოოდ დღეისათვის მრავალი ორგანიზაცია არსებობს, რომელთა საქმიანობის არეალი მოიცავს დაკრედიტების სფეროს, თუმცა ბანკი იყო, არის და იქნება პირველი კრედიტორი მსესხებლებისათვის. ჩვენი თემაც მსესხებლის კრედიტუნარიანობის შეფასების კრიტერიუმებს ეხება უშუალოდ კომერციული ბანკის შემთხვევაში, თუმცა აღნიშნული პრინციპები საერთოა სხვებისთვისაც. ვფიქრობთ მნიშვნელოვანია კომერციული ბანკების საქმიანობისას გამართული საკრედიტო პოლიტიკის, რეგულაციებისა და სტანდარტის არსებობა, რათა საბანკო სექტორი არ აღმოჩნდეს კრიზისულ სიტუაციაში, შესაბამისად არ დაგროვდეს მრავალი გადაუხდელი ვალი, რადგან კომერციული ბანკების საქმიანობა ისედაც დაკავშირებულია არაერთ რისკთან. რისკი ხომ არასასურველი შედეგის დადგომის ალბათობაა, შესაბამისად ბანკები, რომლებიც წარმოადგენენ საფინანსო სექტორის ცენტრალურ რგოლს, დამატებითი სირთულეები კი გამოიწვევს რთულ ვითარებას.

4. სიცოცხლე მრავალმხრივი და საინტერესო ცნებაა, იგი ყველგან არსებობს, სადაც ცოცხალი ორგანიზმებია. თავად სიტყვაც პოზიტიური და იმედის მომცემია, რადგან რაღაც საინტერესოსა და მუდმივად განვითარებადს მოიცავს. რელიგიასთან ერთად კაცობრიობის უმაღლესი ღირებულება სწორედ ადამიანის სიცოცხლეა, ამისთვის იბრძოდნენ ჩვენი წინაპრები და მიიღეს მსოფლიო განვითარების ტექნოლოგიები და სამედიცინო მიღწევები იმ დონეზე, რომ უფრო მეტად გაიზარდოს ადამიანთა სიცოცხლის ხანგრძლივობა. სადაზღვევო სექტორშიც, ჯანმრთელობის დაზღვევის შემდეგ, ყველაზე დიდი რისკის მატარებელი ადამიანის სიცოცხლეა, რადგან განუსაზღვრელი, შეუცნობელი და არაპროგნოზირებადია. სიცოცხლე ხომ ის ამოსავალი წერტილია, საიდანაც იწერება კაცობრიობის ცხოვრება და თითოეული ჩვენგანის პატარა ისტორია. სიცოცხლის დაზღვევას საუკუნეების განმავლობაში იყენებდნენ და დღემდე აქტიურად გამოიყენება, რადგან მსოფლიო მიხვდა განვითარებასთან ერთად გაიზარდა საფრთხეები და რისკები, რაც პირველ რიგში ადამიანებს შეეხოთ. ჩემი თემაც სწორედ სიცოცხლის დაზღვევას ეხება, სადაც საუბარია თუ რა არის მისი არსი, როგორ წარმოიშვა და რას ემსახურება, რატომ არის მნიშვნელოვანი თანამედროვე ცხოვრებაში მისი არსებობა.

5. სამყარო სავსეა საფრთხეებითა და ხიფათებით, რომელსაც ყოველი ფეხის ნაბიჯზე ვხვდებით. რისკი ჩვენი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია და საქმიანობის ყველა სფეროს მოიცავს, იქნება ეს საბანკო თუ სამედიცინო სექტორი, ის ყველგანაა და თითოეული ჩვენთაგანის ყოველდღიურობაში აქტიურად იჩენს თავს. რისკი ჩვენში გაურკვევლობის შეგრძნებას ბადებს, იწვევს ნეგატიურ განცდებს და მომავლის შიშს გვიჩენს. თუმცა ვფიქრობ ზოგჯერ უარყოფითი დადებითად შეგვიძლია განვიხილოთ, რადგან ყოველივე დამოკიდებულია ჩვენი ხედვისა და აზროვნების უნარზე. ზოგიერთი სექტორისათვის რისკი ზოგჯერ გამართლებულიცაა, რადგან მსოფლიოში არსებული ინოვაციები ან თუნდაც ტექნოლოგიები ხომ სწორედ ვიღაცის თამამი და სარისკო გადაწყვეტილების შედეგია. ბიზნესში რისკი ყოველთვის დანაკარგთან და გაურკვევლობასთან არის გაიგივებული, არც სამედიცინო სექტორი უყურებს მას პოზიტიურად, ფრაზა „სარისკოა“ გონებაში ყოველთვის წარმოშობს ცუდ ემოციას, რადგან ასოცირდება რაიმე ტიპის მატერიალურ ან არამატერიალურ დანაკარგთან. როგორ უნდა მოვიქცეთ რომ არ განვიცადოთ დანაკარგი? არსებობს სიტუაციები, რასაც ვერ ვუშველით, მაგრამ არის ასევე ისეთი ვითარებები, როდესაც შეგვიძლია საფრთხეები ავირიდოთ ან სარისკო შედეგის დადგომის შედეგად ზარალი ნაკლებად მტკივნეული აღმოჩნდეს. მარტივად რომ ვთქვათ ამას ჩვენ დაზღვევას ვუწოდებთ, რომელიც წარმოადგენს სწორედ რისკის არიდების მეთოდს ან მიღებული რეზულტატის შემსუბუქების საშუალებას. დაზღვევა არ გვაძლევს სრულ დაცულობას, მაგრამ გვეხმარება სირთულეების მარტივად დაძლევაში ანუ გვიქმნის დაცულობის განცდას. სადაზღვევო სექტორისათვის ყველაზე დიდი რისკის მქონე ადამიანის ჯანმრთელობაა, რადგან იგი არის ის ფუნდამენტი, რაზეც ეწყობა პიროვნული კეთილდღეობა და ცხოვრების რიტმი. ჩემი თემა სწორედ მოიცავს მოცემულ საკითხს ჯანმრთელობას, ხოლო ქართულ რეალობაში საყოველთაო დაზღვევის ახალ სისტემას (DRG), რომელიც დიაგნოზთან შეჭიდულ ჯგუფებს გულისხმობს.

6. ათწლეულების განმავლობაში ფინანსური სერვისების ინდუსტრიამ მნიშვნელოვანი ტრანსფორმაცია განიცადა შიდა და გარე ფაქტორების გამო, მათ შორის ბიზნეს მოდელის ტრანსფორმაცია, მოწინავე ტექნოლოგიების მიღება, მარეგულირებელი გარემოს შეცვლა და ა.შ. თანამედროვე საბანკო სექტორი არის უაღრესად რთული ეკოსისტემა, სადაც სხვადასხვა წარმოშობის დაინტერესებული მხარეები - ინტერნეტი, ტექნიკური კომპანიები, სტარტაპები - სულ უფრო გავლენიან როლს თამაშობენ.

7. ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში საბანკო სექტორს ერთ-ერთი უდიდესი და მთავარი როლი აკისრია. მისი მდგრადი წინსვლის და განვითარებისთვის აუცილებელი პირობა არის რომ მეტი ინოვაციები იყოს ციფრულ ტექნოლოგიებში, რადგან ნებისმიერ ბანკს, რაიმე სიახლე უპირატესობას ანიჭებს სხვა ბანკის მიმართებაში. ნებისმიერი ქვეყნისთვის ციფრული ტექნოლოგიების ზრდა-განვითარება უდიდესი პერსპექტივაა საბანკო სფეროს გაძლიერებაში. საბანკო სექტორის განვითარებაში კი უდიდეს როლს თამაშობს ციფრული ტექნოლოგიები. დღევანდელი ეკონომიკის საყრდენს დღესდღეობით წარმოადგენს ციფრული და კომპიუტერული ტექნოლოგიები. ციფრული ეკონომიკის მეშვეობით დღეს შესაძლებელია ისეთი საქმიანობების და ოპერაციების შესრულება, რაც ადრე შეუძლებელი იყო. შესაბამისად არსებობს საფუძველი იმისა, რომ ტექნოლოგიური ინოვაციები ახდენს საბანკო სექტორის მოდერნიზაციას. პრობლემას წარმოადგენს საბანკო ინდუსტრიაში ახალი ტექნოლოგიების მუდმივი ცვლილებები, რადგან ეს ახდენს საფინანსო სექტორზე ძლიერ ზეწოლას. ჩვენი მიზანია ჩავეწვდეთ აზრს თუ როგორ მუშაობს და რა მნიშვნელობა აქვს ბანკებში დიგიტალიზაციას. ასევე საბანკო საქმიანობის სამომავლო პერსპექტივებზე, ციფრული ეკონომიკიდან გამომდინარე.

8. მთელ მსოფლიოში ფინანსური სისტემის მარეგულირებლებსა და ზედამხედველებს ეკისრებათ პასუხისმგებლობა, უზრუნველყონ ბანკებისა და სხვა ფინანსური ინსტიტუტების სიჯანსაღე და მთლიანად ფინანსური სისტემის სტაბილურობა. ზოგადად, ხელისუფლება ფინანსური ინსტიტუტების რეგულირებას ორი ძირითადი მიზეზის გამო ახორციელებს. პირველ რიგში, ესაა მომხმარებელთა დაცვა, რაც არსებითად გულისხმობს წესების სისტემის შექმნას, რომელიც ემსახურება ბაზრის ფუნქციონირებაში დისბალანსისა და შეფერხებების თავიდან აცილებას; მეორე, ფინანსურ სექტორში რეგულირებისა და ზედამხედველობის წინაშე დგას დამატებითი გამოწვევა ფინანსური მდგრადობისა და სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით, რაც განაპირობებს მის სირთულეს. დარგის ექსპერტები და ანალიტიკოსები ერთხმად აღიარებენ, რომ რეგულირებისა და ზედამხედველობის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით საჭიროა ფინანსური, მათ შორის, საბანკო სექტორის მარეგულირებლების მაქსიმალური დაცვა ნებისმიერი სახის ზეწოლისგან. სტატიაში განხილული და გაანალიზებული გვაქვს *მსოფლიო ბანკის საბანკო რეგულირებისა და ზედამხედველობის შესახებ გამოკითხვის შედეგები* მსოფლიოს მასშტაბით 159 იურისდიქციაში, რომელიც შეეხება 2007-2009 წლების გლობალური ფინანსური კრიზისიდან კორონავირუსის პანდემიამდე საბანკო საქმიანობის რეგულირებისა და ზედამხედველობის მნიშვნელოვან ასპექტებს და არსებულ შედეგებს. ნაშრომის ბოლოს ავტორების მიერ მოტანილია დასკვნები და რეკომენდაციები.

9. სტატიაში განხილულია აგრობიზნესის დაკრედიტების ხელშემწყობი სახელმწიფო და საბანკო პროგრამები, აგრობიზნესის დაკრედიტების როლი და მნიშვნელობა, როგორც უშუალოდ ამ სექტორში მოღვაწე ბიზნესმენებისთვის, ასევე ქვეყნის ეკონომიკისთვის. აღნიშნული პროგრამები გათვლილია აგრობიზნესის კონკრეტულ კულტურაზე და მიმართულებაზე. გამოსაყოფია ის მრავალფეროვნება, რომელიც საშუალებას აძლევს ფერმერებს თავიანთი საჭიროებისამებრ შეარჩიონ დაკრედიტების წყარო. გარდა ამისა, საუბარია დაკრედიტების მექანიზმების სრულყოფის შესაძლო გზებზე და მათი გამოყენებით სასოფლო სამეურნეო პროდუქციის წარმოების ზრდაზე ქვეყანაში. განხილულია თუ რაოდენ მნიშვნელოვანია თითოეული ფერმერისთვის ხელშეწყობა, როგორც საბანკო ასევე სახელმწიფოს მხრიდან, რადგან ბიზნესგეგმის შედგენისას ფერმერი რეალურად ხდება პოტენციური დამსაქმებელი. მას ჭირდება მუშახელი, რომლითაც სამომავლოდ მან უნდა განახორციელოს ჩადებული ინვესტიციის მოხვეჭა. გარდა ამისა მნიშვნელოვანია ის ფაქტიც, რომ ფერმერის ხელშეწყობა და მისი რეალური ბიზნესგეგმის დაფინანსება იმ კონკრეტულ მომენტში ხელს უწყობს მას, თუმცა გრძელვადიან პერსპექტივაში ყოველივე ეს ხდება ქვეყნის ეკონომიკის წინსვლის საწინდარი, თავისი მომგებიანობის ხარჯზე. ასევე მის გავლენაზე და ხელშეწყობაზე, სასურსათო ბაზრის ეფექტიან ფუნქციონირებაზე და იმაზე თუ რამდენად მნიშვნელოვან სტიმულს მისცემს დაკრედიტების პრინციპების სრულყოფა სასურსათო პროდუქციის, როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე საექსპორტო რეალიზაციას.

10. მოცემული საკითხი აქტუალურია, მსოფლიოში მიმდინარე მეცნიერულ-ტექნოლოგიური პროგრესი და სხვადასხვა სფეროში მოქმედი ორგანიზაციების მიერ ინოვაციებზე აქცენტირება პირდაპირ კავშირშია ქართული პროდუქციისა და მომსახურების კონკურენტუნარიანობასთან, როგორც შიდა, ასევე საერთაშორისო ბაზარზე. იმისათვის, რომ ქართული ნაწარმი შესაბამისი მომზადებით შეხვდეს ეკონომიკის თანამედროვე გამოწვევებს, საჭიროა მენეჯმენტის ეფექტიანობის გაზრდისათვის აუცილებელი თანამედროვე ინოვაციური კანონზომიერებების კომპლექსური შესწავლა და ინოვაციური ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისა და წარმატებული კომპანიების გამოცდილების მუდმივი კვლევა. კვლევის ძირითადი საკითხია საქართველოში არსებულ კერძო და სახელმწიფო ორგანიზაციებში ინოვაციური მენეჯმენტის ფორმირების პროცესის ოპტიმიზაციის ძირითადი თავისებურებები. ინოვაციური პოლიტიკის ფორმირება და შემდგომ მისი წარმატებული მართვა ნებისმიერი ორგანიზაციის მენეჯმენტისათვის მნიშვნელოვანი ამოცანაა. ინოვაციური მენეჯმენტის უნიკალურობა მდგომარეობს იმაში, რომ მისი კონკურენტუნარიანობის არეალი ძალზედ მასშტაბურია და არ შემოიფარგლება რომელიმე კონკრეტული დარგით. მენეჯერი, რომელიც თავის ორგანიზაციაში წარმატებულად ავითარებს ინოვაციურ პროცესებს შესაძლოა იქცეს მსოფლიო ყურადღების ცენტრში, ვინაიდან იმ პირობებში, როცა კაცობრიობის წინაშე მრავალი მნიშვნელოვანი გამოწვევა დგას, თითოეული ინოვაციური იდეის განხორციელებას ადამიანები იმედით ელოდებიან. ინოვაცია გვესმის ყველგან, სადაც მიმდინარეობს შემოქმედებითი საქმიანობა.

11. დღეს უნივერსიტეტი მთლიანობაში ასრულებს ფუნდამენტური ცოდნის გენერირებისა და ტრანსლაციის, ხოლო ბიზნესი - ამ ცოდნის პრაქტიკული გამოყენების ამოცანას. პარტნიორობა, რომელიც მიმართულია ახალი ცოდნის ერთობლივი მიებისკენ, საბოლოოდ იწვევს აღმოჩენებს, რომლებიც სასარგებლოა მთელი საზოგადოებისთვის. ნებისმიერი უნივერსიტეტის ამოცანაა მოამზადოს სტუდენტი მომავალი კარიერისთვის. თანამედროვე უნივერსიტეტის მიზნები არ შეიძლება შემოიფარგლოს სამეცნიერო საქმიანობით და კომპეტენტური, მოთხოვნადი სპეციალისტების მომზადებით. უნივერსიტეტებს, ბიზნეს ინიციატივების მხარდაჭერით, აქვთ ყველა შანსი, გახდნენ ინოვაციური სამეწარმეო აზროვნების ფორმირების ცენტრი, რაც გრძელვადიან პერსპექტივაში იწვევს საზოგადოების ეკონომიკური და სოციალური კეთილდღეობის დაჩქარებულ ზრდას. დღესდღეობით აღიარებულია, რომ მეწარმეობის მხარდაჭერის ერთ-ერთი მთავარი შედეგია სტუდენტის/კურსდამთავრებულის სამეწარმეო აზროვნების განვითარება, მეწარმეობის კულტურის დანერგვა, ქვეყნის ეკონომიკის პირობებში სამეწარმეო უნარების ფორმირება.

12. თანამედროვე პირობებში რეგულირება და ზედამხედველობა აუცილებელი პირობაა სახელმწიფოში ჯანსაღი ფინანსური სისტემის ჩამოყალიბების, საბანკო სექტორის განვითარებისა და საბანკო სფეროს მიმართ ნდობის შენარჩუნებისათვის. საბანკო რეგულირების მიზნები შეიძლება განსხვავდებოდეს ეროვნული ეკონომიკის არსებული მდგომარეობის და საბანკო სისტემის მეშვეობით გადასაჭრელი პრობლემების მიხედვით. რეგულირების მიზანი შესაძლოა იყოს ბანკების სტაბილური, უსაფრთხო, მდგრადი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა, კრედიტორებისა და მეანაბრეების ინტერესების დაცვა, საბანკო სისტემაში დესტაბილიზაციური ტენდენციების თავიდან აცილება, განვითარება და საბანკო საქმიანობის ეფექტიანობის ამაღლება. შეიძლება ითქვას, რომ საბანკო ზედამხედველობა ფინანსური შუამავლების ზედამხედველობის ყველაზე მნიშვნელოვანი სფეროა. საზედამხედველო ორგანოები შექმნილია იმისათვის, რომ განხორციელდეს საბანკო კანონმდებლობის ნორმების, სალიცენზიო მოთხოვნების, საბანკო ოპერაციების მიმართ არსებული წესების, ფინანსური ანგარიშგების შევსების და წარდგენის, სავალდებულო ნორმატივების დაცვის, საბანკო კანონმდებლობის ნორმების შესრულების სისრულის, სისწორისა და სანდოობის კონტროლი და ზედამხედველობა. სტატიაში განხილულია საბანკო რეგულირების და ზედამხედველობი თანამედროვე ასპექტები და ჩამოყალიბებულია ავტორების მოსაზრებები აღნიშნული საკითხების შემდგომი სრულყოფის მიმართულებით.

7. ბეჭდური პროდუქციის გამოცემა უცხოეთში

7.1. მონოგრაფიები/წიგნები

1) ავტორი/ავტორები

1. Chikviladze N., Beridze T., Devidze
2. Kochlamazashvili L., Kandashvili T.
3. გიორგი ბაღათურია, ნინო ლომსაძე
4. გიორგი ბაღათურია, ნინო ლორთქიფანიძე
5. Kharkhela K., Khinikadze-Gvaramia T., Bibichadze
6. ნ. შენგელია, რ. შენგელია, ჟ. წიკლაური
7. Burdiashvili R., Tsaava Giorgi., Bibiluri Ani
8. Tsaava Giorgi., Bibiluri Ani
9. Burdiashvili R., Tsaava Giorgi., Bibiluri Ani, Hasratovi Tea
10. Mosiashvili Valeri., Bibiluri Ani
11. Mosiashvili V., Bibiluri Ani
12. Kutateladze Aleko, Kvitsaridze Ketevan
13. Vanishvili M., Chelidze M
14. ქუთათელაძე რ., ხიდირბეგიშვილი ნ., დემეტრაშვილი ლ
15. M. Baghaturia. M.beruashvili.M.Martiashvili
16. Kavtadze eduard, Lagvilava Giorgi

2) მონოგრაფიის/წიგნის სათაური, საერთაშორისო სტანდარტული კოდი ISBN

1. THE QUALITY OF EDUCATION IN THE INFORMATION SOCIETY ISBN: 978-620-6-15430-3
2. "The role of marketing in small business development". ISBN: 978-620-6-15430-3
3. „მმართველობითი პრინციპების გამოყენების ზოგიერთი ასპექტი საჯარო მმართველობაში“. კოლექტიური მონოგრაფია ISBN: **978-620-6-58789-7**
4. „საქართველოს თვითმმართველობის ძირითადი გამოწვევები და გფრ-ს გამოცდილება“ კოლექტიური მონოგრაფია ISBN: **978-620-6-58789-7**
5. ACCOUNTING SYSTEM IN GEORGIAN COMPANIES ISBN: 978-620-6-15430-3
6. „The Impact of Digital Technologies on Financial Accounting and Reporting ISBN: 978-620-6-15430-3
7. Determination of the Factor of Mutual Influence of the Risks Acting on the Banking Business at the Same Time, and the Establishment of A Formula for Calculating its Amount“ ISBN 978-620-6-77878-3
8. Features of the Use of Logistics in the Field of Banking Services and Estimation of the Optimal “Golden” Interval Between “Working” and Liquid Assets of A Commercial Bank“ ISBN 978-620-6-77878-3
9. Problem of Correction in the Formula of Irving Fisher "For the Quantitative Calculation of the Monetary Mass Required for Circulation“ ISBN 978-620-6-77878-3
10. „The Impact of Labor Migration On the Banking Sector and the Economy of Donor Countries as a whole“ ISBN 978-620-6-77878-3
11. DIGITAL BANK - A CHALLENGE OR NEW OPPORTUNITIES FOR THE GEORGIAN BANKING SYSTEM“ ISSN 1691-6069
12. MONEY LAUNDERING AND TERRORISM FINANCING RISK ASSESSMENT OF BANKING AND FINANCIAL SECTOR OF GEORGIA ISSN 2310-5690
13. Methodological and organizational bases for the implementation of participatory budgeting in the municipalities of Georgia. ISSN 3572-2436
14. “Lending of Tourism Business.” Georgian’s finance-banking sector in the modern global modern world
15. The Impact of Globalization over International Economic Relations ISBN: 978-620-6-15430-3
16. HUMAN RESOURCES MANAGEMENT: CHALLENGES OF XXI CENTURY 978-620-6-15430-3

3) გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა

1. Contemporary Business Challenges in a Globalized World (Volume 4) // Collective Monograph. Saarbrücken, Saarland, Germany; May
2. Contemporary Business Challenges in a Globalized World (Volume 4) // Collective Monograph. Saarbrücken, Saarland, Germany; May
3. ლონდონი, გაერთიანებული სამეფო. გამომცემლობა „სამეცნიერო სკრიპტები“ 2023
4. ლონდონი, გაერთიანებული სამეფო. გამომცემლობა „სამეცნიერო სკრიპტები“ 2023
5. Publisher: Lambert Academic May 2023
6. Contemporary Business Challenges in a Globalized World (Volume 4) // Collective Monograph. Saarbrücken, Saarland, Germany; May
7. LAMBERT Academic Publishing, 2023.
8. LAMBERT Academic Publishing, 2023.
9. LAMBERT Academic Publishing, 2023.
10. LAMBERT Academic Publishing, 2023
11. SUSTAINABLE SOCIETY“, 2023.
12. European Journal of Economics and Management Sciences. Scientific journal. №1, Vienna
13. Reviewed European Scientific Journal «Annali d'Italia» (Italy's scientific journal).
14. LAMBERT Academic Publishing, 2023.
15. Contemporary Business Challenges in a Globalized World (Volume 4) // Collective Monograph. Saarbrücken, Saarland, Germany; May 2023
16. Contemporary business challenges in a globalized world : research, study, examination, collective monograph, volume 4, p.22, UDC 330.32, 2023

4) გვერდების რაოდენობა

1. 4 გვერდი
2. 5 გვერდი
3. 5 გვერდი
4. 5 გვერდი
5. 5 გვერდი
6. 7 გვერდი
7. 10 გვერდი
8. 8 გვერდი
9. 7 გვერდი
10. 5 გვერდი
11. 10 გვერდი
12. 7 გვერდი
13. 6 გვერდი
14. 8 გვერდი
15. 5 გვერდი
16. 4 გვერდი

1. სტატია ეძღვნება განათლების ხარისხის შეფასების პრობლემებს და მის ზრდას, ახალი ინფორმაციული საზოგადოების პირობები - ცოდნის საზოგადოება, - მოთხოვნების გათვალისწინებით შრომის ბაზარზე (არა მარტო ცოდნა, წიგნიერება, კომპეტენცია, სპეციალისტების უნარები). ამიტომ, განათლების ხარისხი განიხილება როგორც სახელმწიფო საგანმანათლებლო შესაბამისობის თვალსაზრისით სტანდარტი, საგანმანათლებლო ხარჯები, საგანმანათლებლო ორგანოებისა და დაწესებულებების მოთხოვნები და თან მომხმარებელთა თვალსაზრისით, კლიენტების კმაყოფილების ხარისხი, საჭიროებები, ხარჯების მახასიათებლები.

გათვალისწინებულია ინფორმაციული საზოგადოების საგანმანათლებლო სისტემების თავისებურებები. კერძოდ, ძირითადი: საქართველოს სახელმწიფო საგანმანათლებლო სტანდარტის დანერგვა ახალ თაობაში, ობიექტური დაზუსტება, რეალური შედეგი, კონკრეტული საგანმანათლებლო მიზანი, კომპეტენციის მიდგომა, ძირითადი უნარები (კომუნიკაციური, ინფორმაციული, მათემატიკური, საინფორმაციო ტექნოლოგია, კრეატიული, გარემოსდაცვითი, სამეწარმეო, ერგონომიული, ესთეტიკური და ა. შ.); ადაპტური ტრენინგის საფუძველზე სისტემის შენარჩუნების შექმნისა და გამოყენების აუცილებლობა და კომპეტენციის მიდგომა, ტრენინგის სტატისტიკური ნიშნები და მახასიათებლები, დინამიური მხარდაჭერა ტრენინგის ყოველი საფეხურის (კონტროლი) აქცენტირებულია სხვადასხვა დონის ელემენტების ჩართვით, რომელიც პერსონალზეა ორიენტირებული. ნაჩვენებია მაღალი ხარისხის ანალიტიკის საჭიროება განათლების ხარისხის პროგნოზირებისათვის სრულად, სასწავლო პროცესის დროული ხარისხიანი მონიტორინგი და საგანმანათლებლო მენეჯმენტი.

2. სტატიაში განხილულია განვითარებაზე ორიენტირებული მცირე ბიზნესის მარკეტინგული საქმიანობის გაუმჯობესების აქტუალური საკითხები, მცირე ბიზნესის სპეციფიკური თავისებურებები და მისგან გამომდინარე ის მიზეზები, რომელიც ართულებს მარკეტინგის ინსტრუმენტარიების გამოყენებას მცირე საწარმოებში. მცირე ბიზნესისათვის თეორიული მარკეტინგის მოდელის არარსებობა, ფინანსური რესურსის შეზღუდული რაოდენობა, შედარებით მაღალი მოთხოვნები იმ თანამშრომლების კვალიფიკაციის მიმართ, რომლებზეც დაკისრებულია მარკეტინგის ფუნქციები, იწვევს მცირე ბიზნესის საქმიანობაში მარკეტინგის შეზღუდვას. ყოველივე ეს აისახება მარკეტინგულ კვლევებზე, სასაქონლო, ფასების გაყიდვებისა და კომუნიკაციის პოლიტიკაზე, აგრეთვე მარკეტინგის ორგანიზებასა და კონტროლში. მოცემულია არსებული რესურსების პირობებში მცირე ბიზნესის მარკეტინგის გაუმჯობესების მიმართულებები, და მათი გამოყენების რეკომენდაციები. განხილულია ინსტრუმენტარიები, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია მცირე ბიზნესის მარკეტინგი უფრო ეფექტური გახდეს და ეხება ისეთ საკითხებს, როგორიცაა დაბალბიუჯეტური მარკეტინგული კომუნიკაციური ტექნოლოგიების გამოყენება; მარკეტინგული კვლევები მათი შეზღუდული ფინანსური მხარდაჭერის პირობებში; დასასრულს მოცემულია სარეკომენდაციო ხასიათის წინადადებები, რომელზეც უნდა გაამახვილონ ყურადღება მცირე საწარმოების მენეჯმენტმა მარკეტინგული საქმიანობის სრულყოფის პროცესში.

3. ნაშრომში განხილულია მმართველობითი პრინციპებისა და მიდგომების გამოყენების აუცილებლობა, შესაძლებლობები და გამოწვევები სახელმწიფო მმართველობის თანამედროვე სისტემაში. მმართველობითი პრინციპებისადმი მიდგომები საჯარო ადმინისტრაციაში მნიშვნელოვანია მენეჯერული თვალსაზრისით, რადგან სახელმწიფო მმართველობის ძირითადი ტვირთი ეკისრება საჯარო ადმინისტრაციას, რომელიც ყველაზე დიდ გავლენას ახდენს როგორც საჯარო მოხელეებზე, ასევე მთელი ქვეყნის მოსახლეობაზე. ნაშრომში ხაზგასმულია, რომ საჯარო მმართველობის სისტემის მთავარი პრინციპული ღირებულებებია კანონის უზენაესობა და მოქალაქეთა უფლებების დაცვა. მენეჯერული მიდგომის ამოცანაა ეფექტურად გამოიყენოს მრავალი ადამიანის შეთანხმებული მოქმედება, რომლებიც სხვადასხვა რესურსების გამოყენებით ქმნიან პროდუქტებს და აწვდიან მომსახურებას პროცესში. ამასთან, საჯარო მმართველობაში მენეჯმენტის პრინციპების მიდგომებთან ერთად მნიშვნელოვანია მორალურ-ეთიკური პრინციპები, რაც წარმოადგენს ქვეყნის ძირითად მარეგულირებელ წესს სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას, მისი ძირითადი ვალდებულებაა მორალურ-ეთიკური ნორმების დაცვა და სამართლიანი გადაწყვეტილებების მიღება. კანონის ფარგლებში და ბოლოს, კეთდება დასკვნა, რომ ეფექტურ და წარმატებულ საჯარო ადმინისტრაციაში მენეჯერული პრინციპების მიდგომების გამოყენების პროცესი ხდება მაშინ, როდესაც ლიდერები და მენეჯერები იცავენ დემოკრატიულ ღირებულებებს და იყენებენ ადამიანური რესურსების მართვის მორალურ და ეთიკურ პრინციპებს.

4. ნაშრომში განხილულია საქართველოს თვითმმართველობასთან დაკავშირებული გამოწვევები. გაანალიზებულია ადგილობრივი თვითმმართველობის ფორმირების ეტაპები, მისი ევროპულ ქარტიასთან შესაბამისობა და შეჯამებულია საქართველოს თვითმმართველობის სისტემაში ჯერ კიდევ არსებული გადასაწყვეტი პრობლემები და გამოწვევები, რომელთა გადაწყვეტა შესაძლებელია გფრ-ის გამოცდილების კრეატიული გამოყენებით, მითუმეტეს, რომ გფრ-ის წინაშე ქვეყნის გაერთიანების შემდეგ, საქართველოს მსგავსად, მწვავედ იდგა მმართველობის სისტემის რეფორმირების პრობლემა, რათა ე.წ. გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში მანამდე არსებული ავტორიტარული სისტემა ჰარმონიულად შერწყმოდა საერთო გერმანულ სახელმწიფოს დემოკრატიულ მმართველობას.

საქართველოში ადგილობრივი თვითმმართველობის ჩამოყალიბებისა და განვითარების პროცესი რთულად მიმდინარეობს. მიუხედავად რეფორმირების მრავალი მცდელობისა, მაინც ადგილობრივი თვითმმართველობის ქართული სისტემა შორსაა სრულყოფილებისაგან, ის დღესაც რეფორმირების პროცესში და სიახლეების ძიებაშია. საქართველოს ადგილობრივი თვითმმართველობის სისტემის წარმატებული რეფორმირებისათვის და მომავალი განვითარების ოპტიმალური სტრატეგიის შერჩევის მიზნით ფრიად მნიშვნელოვანია სხვა წარმატებული ქვეყნების პრაქტიკული მაგალითების კრიტიკული გაანალიზება და შესაბამისი დასკვნების გამოტანა. ამ მხრივ, ავტორთა აზრით, საქართველოსთვის საუკეთესო მაგალითს წარმოადგენს გფრ, რომლის დღევანდელ სახელმწიფოებრივ წარმატებებს მრავალწილად განაპირობებს ქვეყანაში მოქმედი სახელმწიფო მართვის სისტემა - მმართველობითი სისტემის გონივრული დაყოფა, თითოეული ორგანოს მკაფიოდ ჩამოყალიბებული და გამიჯნული უფლებები და ვალდებულებები, სუვერენიტეტის პრინციპების პრაქტიკული რეალიზაცია და ფინანსური ავტონომიურობა.

5. წინამდებარე ნაშრომში წარმოდგენილია ფაკულტეტის პროფესორების ბოლო წლების ნამუშევარი, რომლებიც დაჯგუფებულია ერთ ეგიდით. კონკრეტულად ჩვენი კონტრიბუცია ამ მონოგრაფიაში არის ქართულ კომპანიებში დანახარჯების აღრიცხვის დეცენტალიზებული ე. წ. პასუხისმგებლობის ცენტრების მიხედვით დანახარჯების აღრიცხვის სისტემის დანერგვის გამოწვევების შესწავლა და გაანალიზება. ჩატარებული კვლევის საფუძველზე ბიზნესისთვის რეკომენდაციების შეთავაზება.

6. Fintech არის ფინანსებისა და ტექნოლოგიების კომბინაცია, რომელიც მოიცავს თანამედროვე ჰიპოთეზის ტექნოლოგიების გამოყენებას, როგორიცაა ღრუბლოვანი გამოთვლა, ხელოვნური ინტელექტი, დიდი მონაცემების ანალიტიკა, მანქანათმცოდნეობა და რობოტიკა ფინანსურ სერვისებში. ფინანსური ტექნოლოგიების განვითარებამ გავლენა მოახდინა ფინანსური მომსახურების თითქმის ყველა ინდუსტრიაზე, დაზღვევით, ბუღალტრული აღრიცხვით დაწყებული კონსულტაციებით, საინვესტიციო ბანკით დამთავრებული. ციფრული ტრანსფორმაციის შედეგად, XBRL-ზე დაფუძნებული სტრუქტურირებული ციფრული ფინანსური ანგარიშების მომზადებამ, ბლოკჩეინით ვაჭრობამ, ახალი ციფრული აქტივების აღრიცხვის აუცილებლობამ, კრიპტოვალუტამ უფრო მეტი სტრატეგიული ფუნქციები მიანიჭა ბუღალტრებს, ფინანსურ მენეჯერებს, აუდიტორებს, რომლებიც ამავდროულად უფრო მეტად აუმჯობესებენ აუდიტის პროცესს; შესაბამისად რისკებიც მინიმალურ დონემდე მცირდება.

კონკურენტული უპირატესობის მოსაპოვებლად ან შესანარჩუნებლად აუცილებელია ფულის ინვესტირება, ინოვაციების დანერგვა. ღრუბლოვანი სისტემის გამოყენება ახლა ძირითადი ბიზნეს ინფრასტრუქტურის ნაწილია. როდესაც მთელი ბიზნესი მოდელი იცვლება, იცვლება ბუღალტრული აღრიცხვის, აუდიტისა და ფინანსური ანგარიშების მომზადების საშუალებებიც, რომლებიც ნებისმიერი ბიზნესის გარდაუვალი კომპონენტია. თანამედროვე ციფრული ტექნოლოგიების ფინანსებში ინტეგრაციამ ფინანსისტებს საშუალება მისცა მიაღწიონ უფრო მეტ ეფექტურობას, მუშაობის სიჩქარეს და ფინანსურ გამჭვირვალობას მაღალ ხარისხს.

7. ნაშრომში მითითებულია, რომ შეიძლება ხანგრძლივად ვიკამათოთ და დისკუსირება გავმართოთ საკრედიტო რისკის სახეობების, არსის, კლასიფიცირების, შეფასების ხერხებისა და მათი შემცირების საშუალებების შესახებ, მაგრამ უშუალოდ მოცემულ შემთხვევაში ჩვენი მიზანია გამოვიკვლიოთ, გავანალიზოთ და ვაჩვენოთ, თუ თანამედროვე საბანკო პრაქტიკაში როგორ ხორციელდება პოტენციალური ბანკის მსესხებლის საკრედიტო რისკების ანალიზი და მათი შეფასებისას რა განსაკუთრებული ფენომენალური პრობლემა გამოიკვეთა. მითითებულია, რომ დღეს მოქმედ ნორმატივებში და გაანგარიშების ფორმულებში საბანკო ბიზნესზე ერთდროულად მოქმედი

რისკების მნიშვნელობები უბრალოდ შეიკრიბება (ჯამდება) და მათი ერთმანეთზე ზემოქმედების ფაქტორი არ არის გათვალისწინებული, როგორც ასეთი ფენომენი წლიური ინფლაციის ტემპის გაანგარიშების ფორმულაში და კრედიტის გამოყენებაზე დარიცხვადი თვითური საპროცენტო განაკვეთის სიდიდის კვარტალურ ბაზისამდე დაყვანის ფორმულაშიც არის დადასტურებული. წინამდებარე ნაშრომში შეთავაზებულია საბანკო ბიზნესზე ერთდროულად მოქმედი რისკების ურთიერთზემოქმედების პრობლემატიკის დაზუსტება და აღნიშნული ფენომენის გაანგარიშების ფორმულაში გათვალისწინება.

8. სტატიაში განხილულია ძირითადი საბანკო პროცესები ლოგისტიკის თვალსაზრისით. ბანკის ფინანსური ნაკადები განისაზღვრება და წარმოდგენილია ლოგისტიკური ნაკადების ფორმითა და აღწერილია აღნიშნული ნაკადების ეტაპები. ნაშრომში მოცემულია ავტორების მოსაზრებები საბანკო ლოგისტიკის მითითებულ ძირითად ნაკლოვანებებზე, რომელთა შორის გამოირჩევა: ინფორმაციის მოძიებისა და გამოთვლის სირთულე; ბუღალტრული აღრიცხვის თავისებურებებთან დაკავშირებული კორექტირების დიდი რაოდენობით არსებობა; გრძელვადიანი დაგეგმვის სირთულე; ანალოგებთან შედარების ადეკვატური საფუძვლის არარსებობა. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ანალიზი განხორციელდეს ინდიკატორების დაბალანსებული სისტემის საინფორმაციო ბაზაზე, რომელიც შეიმუშავა დ.ნორტონმა და რ.კაპლანმა მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისში, რომელიც წარმოადგენს გასული პერიოდის ტრადიციული ფინანსური და საბანკო განვითარების პერსპექტივისათვის დამახასიათებელი არაფინანსური მაჩვენებლების ერთობლიობას. სტატიაში წარმოდგენილია ავტორების წინადადება, რომლის მიხედვითაც მიზანშეწონილია ლოგისტიკის პრაქტიკაში კომპლექსური მიდგომის გამოყენება, რითაც ანაზღაურდება გარკვეული ხარვეზები. ნაშრომში განხორციელებულია კომერციული ბანკის „მუშა“ და ლიკვიდურ აქტივებს შორის ოპტიმალური „ოქროს“ შუალედის შეფასების თავისებურებები.

9. ნაშრომში გაანალიზებულია ფულის თეორიების მოკლე რეტროსპექტივა, როგორებიცაა: ფულის ლითონური თეორია, სასაქონლო-ლითონური თეორია, ნომინალისტური თეორია, ი. ფიშერის რაოდენობრივი თეორია, კ. მარქსის ფულის რაოდენობრივი თეორია. განსაკუთრებული ყურადღებაა გამახვილებული თანამედროვე ორსაფეხურიან საბანკო სისტემაში დეპოზიტების (რესურსების) საბანკო მულტიპლიკატორის საფუძველზე თავისთავადად ჯერადად გაფართოების შესაძლებლობაზე. ასევე მითითებულია, რომ თუ ადრე ქვეყანაში ფულის ემისიაზე მხოლოდ ცენტრალური ბანკი იყო ოფიციალურად პასუხისმგებელი, დღეს კი უკვე საბაზრო ეკონომიკისა და ორიარუსიანი საბანკო სისტემის პირობებში, თითოეული კომერციული ბანკის მიერ გაცემული კრედიტი „ფულის ემისიის“ ტოლია. სწორედ აღნიშნულ პრობლემატიკას ეძღვნება წინამდებარე ნაშრომი და მისი გაუთვალისწინებლობა შეიძლება ქვეყანაში ინფლაციური პროცესების გამწვავების ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზიც კი იყოს. აღნიშნულის საფუძველზე შეთავაზებულია ირვინგ ფიშერის საყოველთაოდ აღიარებულ „მიმოქცევის ფულადი მასის გაანგარიშების ფორმულაში“ შესაბამისი კორექტივის შეტანის აუცილებლობა.

10. თანამედროვე პერიოდში შრომითი მიგრაციული პროცესების განვითარება აჩვენებს, რომ აუცილებელია კომპლექსური მიდგომის გამოყენება, რათა შეფასებული იქნას არსებულ ტენდენციათა, როგორც პოზიტიური ასევე ნეგატიური გავლენა სამუშაო ძალის დონორ ქვეყნებზე. ჩვენს წინამდებარე კვლევაში არის მცდელობა იმისა, რომ შრომითი ემიგრაციის შედეგების განსაზღვრის საფუძველზე შემუშავდეს სტატისტიკური მაჩვენებლების სისტემა, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელი იქნება ემიგრაციის ზეგავლენის მონიტორინგი ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებასა და სახელმწიფო მართვის ხარისხზე. ჩვენს მიერ შესწავლილი იქნა საკვლევ თემასთან დაკავშირებით წამყვან უცხოურენოვან ლიტერატურაში არსებული თეორიული მიდგომები, გავეცანით პოსტსოციალისტური ქვეყნების საუკეთესო გამოცდილებას, რომელიც დაუგროვდათ შრომითი რესურსების ემიგრაციის კუთხით დონორ სახელმწიფოებს. გავეცანით საქართველოს ეროვნული ბანკისა და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ოფიციალურ მონაცემებს ქვეყნიდან შრომითი რესურსების მიგრაციის, საზღვარგარეთიდან ფულადი ნაკადების ჩარიცხვის შესახებ, ჩავატარეთ მეორად ინფორმაციაზე დამყარებული სტატისტიკურ კვლევა, რათა დაგვედგინა ემიგრაციიდან საქართველოში სავარაუდო ფინანსური ნაკადების მოცულობა და მისი (ფულადი ნაკადის) სავარაუდო გავლენა ქვეყნის ფინანსურ და ზოგადად ეკონომიკურ სტაბილურობაზე. მოძიებული სტატისტიკური ინფორმაციის ანალიზის

საფუძველზე გავაკეთეთ არგუმენტირებული დასკვნები და წინადადებები, იმასთან დაკავშირებით, თუ რა დადებითი ან/და უარყოფითი გავლენა შეიძლება ჰქონდეს სამუშაო ძალის ემიგრაციას საქართველოდან, ძირითადად მაღალგანვითარებულ ქვეყნებში. დასასრულს ნაშრომში წამოდგენილია/მოცემულია შრომითი რესურსების ემიგრაციის ეკონომიკური შედეგების ტიპოლოგია, შემოთავაზებულია დონორ ქვეყნებში სამუშაო ძალის სახელმწიფოს ეფექტიანი მართვის სტატისტიკური მაჩვენებლების ეფექტიანი სისტემა.

11. საქართველომ ისტორიულად განვითარების ხანგრძლივი და საკმაოდ რთული გზა გაიარა, რაც პირველ რიგში განპირობებული იყო მისი გეოპოლიტიკური მდებარეობით ევროპისა და აზიის შესაყარზე, რის გამოც მუდმივად უწევდა არჩევანის გაკეთება ევრაზიის რა ნაწილი ყოფილიყო, თუმცა მეორეს მხრივ, ასეთი მდებარეობით დიდი პერსპექტივები გააჩნია და შეუძლია მრავალი ბაზარი აითვისოს, მარტივად რომ ვთქვათ, საკუთარი დამკვიდრებული ადგილი გაიმყაროს დიდ და კონკურენტებით სავსე მსოფლიოში. შესაბამისად ქვეყნის განვითარებისათვის საჭიროა ძლიერი ეკონომიკა და წარმატებული საფინანსო სექტორი, რომელთა ცენტრალურ ელემენტს კომერციული ბანკები წარმოადგენენ. ფაქტიურად არ არსებობს ეკონომიკური სუბიექტი, რომელიც საბანკო მომსახურებით არ სარგებლობს, სწორედ ამიტომ ბანკების გამართული და სწორი ფუნქციონირება ეკონომიკისათვის გარდამტეხი ცვლილებების მომტანია, რადგან საფინანსო სექტორი მათზე აგებული და ორიენტირებულია. საბანკო მომსახურების სპექტრი კი მუდმივად ვითარდება და ახლდება. ეს ნებისმიერი სფეროს თანმდევი პროცესია, რათა ყოველდღიურად განვითარდეს და გახდეს ბევრად უკეთესი ვიდრე იყო გუშინ. ქართულმა კომერციულმა ბანკებმა ხანგრძლივი და საინტერესო პერიოდი გაიარეს, რათა მისულიყვნენ იმ ნიშნულამდე რაც მათ დღეს გააჩნიათ. საბანკო სისტემის ჩამოყალიბების ადრეულ პერიოდში საქართველოში ითვლებოდა, რომ კომერციული ბანკების მთავარ მიზანს მაქსიმალური მოგების მიღება წარმოადგენდა, მაგრამ საბანკო სექტორის შემდგომმა განვითარებამ აჩვენა, რომ საბაზრო ეკონომიკის პირობებში ბანკები ორიენტირებულნი არიან არამარტო შესაძლო მაქსიმალური მოგება მიიღონ, არამედ უზრუნველყონ საკუთარი რისკების შემცირება, ლიკვიდურობის ზრდა, საიმედო და სტაბილური ფუნქციონირება, საქმიანობა კი დაგეგმონ საზოგადოების წევრთა ინტერესების გათვალისწინებით, რაც გულისხმობს სოციალურ პროექტებში აქტიურ მონაწილობასა და პროგრამების დანერგვაში. ბანკებისათვის მნიშვნელოვანია იმიჯის შენარჩუნება, ფილიალების ქსელის განვითარება და კლიენტთა მუდმივი გაოცება ინოვაციური პროდუქტებითა და მომსახურების ფართო სპექტრით. თანამედროვე ბანკი ეს არის მაღალი კლასის პროდუქტისა და მომსახურების ნაზავი, რომელსაც მოაქვს საბოლოოდ წარმატება და ნდობა. ჩვენი ეპოქა ტექნოლოგიების ერაა, რაშიც კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა კოვიდ 19 პანდემიამ, როდესაც მსოფლიო გადავიდა დისტანციურად მუშაობის პრინციპზე, რაშიც სწორედ კომუნიკაციის თანამედროვე საშუალებები და ინოვაციური პროდუქტები დაეხმარა თითოეულ ქვეყანას. კომერციულმა ბანკებმა დაინახეს, რომ დისტანციური სერვისების მუდმივი განვითარება აუცილებელია. მიუხედავად იმისა, რომ მსოფლიოს არაერთ სახელმწიფოში აქამდეც არსებობდა ციფრული ბანკი, ბევრ ქვეყანაში მათი გამოჩენა მაინც სიახლე და ერთგვარი გამოწვევაა საბანკო-საფინანსო სექტორისთვის.

12. ორგანიზაციაში ფულის გათეთრების კონტროლის ძირითად პრინციპს წარმოადგენს რისკზე დაფუძნებული მიდგომა, რომლის მიხედვითაც ორგანიზაცია საკუთარ პროდუქტებს და კლიენტებს აჯგუფებს დაბალი, საშუალო და მაღალი რისკის კატეგორიებად. რისკის განსაზღვრის საფუძველს წარმოადგენს ორგანიზაციის მიერ ფულის გათეთრების და ტერორიზმის დაფინანსებისთვის რელევანტური რისკფაქტორების იდენტიფიკაცია და შეფასება. ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების (ML/FT) რისკების შეფასება წარმოადგენს შედეგს ან პროცესს, რომელიც მხარეებს შორის შეთანხმებულ მეთოდოლოგიაზეა დაფუძნებული და რომელიც მიზნად ისახავს ML/TF რისკების იდენტიფიცირებას, გაანალიზებასა და გაგებას.

13. სტატიაში, უახლეს ლიტერატურულ წყაროებსა და ფაქტობრივ მასალებზე დაყრდნობით, თანმიმდევრულად არის შესწავლილი ფინანსური თეორიისა და სამეურნეო პრაქტიკის ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხი, როგორიცაა მონაწილეობითი ბიუჯეტირების საქართველოს მუნიციპალიტეტებში დანერგვის ორგანიზაციული საფუძვლები. განხილულია საკითხები იმის თაობაზე, თუ მუნიციპალური მონაწილეობითი ბიუჯეტირების მოდელის შერჩევისას რა მახასიათებლები და მოთხოვნები უნდა იქნეს გათვალისწინებული, ვინ არიან აქტორები, მათი უფლება-მოვალეობები, პროცედურები, რომელიც უნდა იქნეს აუცილებლად შემუშავებული და,

სამოქმედო პრინციპები, რასაც უნდა ეყრდნობოდეს თავად მონაწილეობითი ბიუჯეტების მოდელის შერჩევის პროცესი.

14. ტურიზმი არის მომსახურების სფერო, რომელიც დიდ როლს ასრულებს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებასა და სოციალური ფენების განვითარებაში, საზოგადოებისა და ბიზნესის მიზნების შესრულებაში. ტურისტული სექტორი ეხმარება მოსახლეობას ახალი სამუშაო ადგილების შექმნაში, ხელს უწყობს უამრავი ადამიანის დასაქმებას, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებას. აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით მრავალ ქვეყანაში ეს დარგი სახელმწიფოს შემოსავლის მნიშვნელოვან და ძირითად წყაროს წარმოადგენს. ტურიზმი, როგორც ეკონომიკისა და ბიზნესის ერთ-ერთი კატეგორია, წარმოადგენს მსოფლიო ეკონომიკის ერთ-ერთი წამყვან სექტორს და საერთაშორისო სერვისების წამყვან დარგს. ამ დარგის ფუნქციონირებაში მენეჯმენტის, სამართლებრივი და ოპერაციული ფაქტორების ანალიზს, განვითარების თავისებურებისა და მიმდინარე ტრენდების შეფასებას განსაკუთრებული როლი აქვს სახელმწიფოს ეკონომიკის აღორძინებაში.

15. სტატია ეხება ადამიანური რესურსების მენეჯმენტს, რომელიც განხილულია 21 საუკუნის გამოწვევების და თანამედროვე მიდგომების გათვალისწინებით. მასში ასევე თვალნათლივ არის გადმოცემული ის პრიორიტეტები და მიმართულებები, რაც ცალსახად კავშირშია თანამედროვე სიტუაციების გათვალისწინებასთან.

16. სტატიაში საუბარია ადამიანური რესურსების სტრატეგიული მენეჯმენტის (SHRM) არსსა და ადამიანური რესურსების მენეჯმენტის (HRM) კომბინაციაზე. აღნიშნულია, რომ ადამიანური რესურსების სტრატეგიული მენეჯმენტი პოპულარული გახდა 2000-იან წლებში. ასევე გადმოცემულია, რომ ადამიანური რესურსების სტრატეგიული მენეჯმენტი არის სტრატეგიისა და ადამიანური რესურსების მენეჯმენტის ნაერთი, რაც ნიშნავს, რომ ხდება ადამიანური რესურსის უკეთესად შეთავსება ბიზნეს სტრატეგიასთან ღირებულების უზრუნველსაყოფად, რომლის მემკვიდრეობაც ორგანიზაციები ცდილობენ მიაღწიონ კონკურენტულ უპირატესობას. ნაშრომში ასევე აღნიშნულია, რომ ადამიანური რესურსების სტრატეგიული მენეჯმენტი გაცილებით მეტია, ვიდრე წარმოუდგენიათ. ადამიანური რესურსების მენეჯერმა არა მხოლოდ უნდა შეუთავსოს თავისი პრაქტიკა ბიზნეს სტრატეგიას, რომ იყოს მართლაც სტრატეგიული, მას უნდა ესმოდეს საიდან მოდის სტრატეგია და დაუკავშირდეს სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს, რისთვისაც შემუშავებულია სტრატეგია.

7.2. სახელმძღვანელოები

1) ავტორი/ავტორები

- 1.
- 2.

2) სახელმძღვანელოს სახელწოდება, საერთაშორისო სტანდარტული კოდი ISBN

- 1.
- 2.

3) გამომცემის ადგილი, გამომცემლობა

- 1.
- 2.

4) გვერდების რაოდენობა

- 1.
- 2.

ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

7.3. კრებულები

1) ავტორები

- 1.
- 2.

2) კრებული სახელწოდება, საერთაშორისო სტანდარტული კოდი ISBN

- 1.
- 2.

3) გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა

- 1.
- 2.

4) გვერდების რაოდენობა

- 1.
- 2.

ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

7.4. სტატიები

1) ავტორი/ავტორები

1. Giorgi Gogitidze, Nana Nadareishvili, Rezhen Harun, Iulia D. Arion, Iulia C. Muresan.
2. Saakyan J., Berikashvili L.
3. Rusudan Kinkladze; Nino Abesadze; Otari Abesadze; Nino Paresashvili
4. ყურაშვილი თამილა, ხატიაშვილი გიორგი
5. Chechelashvili M. Kharkhela Kh.
6. ხიდირბეგიშვილი ნ., დემეტრაშვილი ლ.,
7. Shengelia K., Kavtadze E
8. Kavtadze E., Shengelia K
9. Ramaz Otinashvili, Shota Veshapidze, Gia Zoidze
10. Chechelashvili M., Berikashvili L., Zedginidze S
11. Chechelashvili M., Malania E
12. Chechelashvili M., Koghuashvili P
13. Chechelashvili M., Gambashidze T
14. Kurashvili G, Ebralidze A

2) სტატიის სათაური, ციფრული (დიგიტალური) საიდენტიფიკაციო კოდი DOI ან ISSN

1. Exploring residents' perceptions to-wards tourism development. A case study of Adjara Mountain Area”
<https://doi.org/10.3390/su15010492>
2. “The Main Aspects of Marketing Systems of Strategic Management in the New Digital Era”. DOI:
10.29013/EJEMS-23-2-10-13;
3. Emigration Statistics - The Herald Of The Survival Of The Population Of Georgia Or The Demographic Crisis.
DOI: [10.3846/bm.2023.945](https://doi.org/10.3846/bm.2023.945)
4. „თანამედროვე პრობლემების გადაწყვეტის მეცნიერული ტენდენციები და გზები“. DOI –
10.46299/ISG.2023.1.26
5. CHANGING MACROECONOMICS DUE TO THE "TRUST" COMPONENT; DOI [10.5281/zenodo.7687796](https://doi.org/10.5281/zenodo.7687796)
6. THE IMPACT OF THE CHANGE IN THE REFINANCING RATE ON THE BANK CREDIT INTEREST RATE“. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3519195>
7. EUROPEAN PERSPECTIVE OF GEORGIA DOI:10.5281/zenodo.10034731
8. MAIN PERSONAL ROLES OF THE HR MANAGEMENT DOI: 10.5281/zenodo.10100092
9. Impact of economic crime on the sustainable development of the state (<https://doi.org/10.30525/2661-5150/2023-1-2>)

10. FINANCIAL TOOLS FOR ASSESSING MARKETING ACTIVITIES <https://doi.org/10.5281/zenodo.7738703>
11. TRENDS AND PRINCIPLES FOR THE DEVELOPMENT OF CURRICULUMS IN HOSPITALITY AND TOURISM IN MASTER STUDIES <https://doi.org/10.5281/zenodo.7738712>
12. CLUSTER AS A MEANS OF INCREASING INNOVATION IN THE REGION
<http://doi.org/10.5281/zenodo.8184236>
13. THE IMPACT OF ORGANIZATIONAL CULTURE MODELS ON THE COMPETITIVENESS OF THE ORGANIZATION DOI:10.5281/zenodo.10034743
14. CONTEMPORARY CHALLENGES OF EXTREME MANAGEMENT FROM THE POINT OF VIEW OF D MAKING <https://doi.org/10.29013/EJEMS-23-1-22-25> ISSN 2310-5690 ;2023.01

3) ჟურნალის/კრებულის დასახელება და ნომერი/ტომი

1. https://mdpi-res.com/d_attachment/sustainability-15-00492/article_deploy/sustainability-15-00492.pdf?version=1672223814
2. Global Impact Factor 0.804. Premier Publishing S. R. O. Austria, Vienna.
3. Proceeding of Selected Papers of 13th International Scientific Conference “Business and Management 2022” May 11-12, 2022, VILNIUS TECH/ Vilnius Gediminas Technical University, Vilnius, LITHUANIA
4. 4-7 ივლისი, ლა როჩელი, საფრანგეთი
5. Published in Norwegian Journal of development of the International Science, No 103, 9-14pp, 2023
6. Riga Technical University” ჟურნალი - “Economics and Business” 2023
7. Annali d'Italia N48, Florence, 2023
8. Slovak international scientific journal, #77, 2023
9. Three Seas Economic Journal, Vol. 4 No.1
10. Norwegian Journal of Development of the International Science N 104; 2023
11. Norwegian Journal of Development of the International Science N 104; 2023
12. Annali d'Italia N45, Florence, Italy; 2023
13. Annali d'Italia N48, Florence, Italy; 2023
14. The European Journal of Economics and Management Science

4) გვერდების რაოდენობა

1. 4 გვერდი
2. 5 გვერდი
3. 4 გვერდი
4. 5 გვერდი
5. 5 გვერდი
6. 10 გვერდი
7. 3 გვერდი
8. 5 გვერდი
9. 7 გვერდი
10. 4 გვერდი
11. 6 გვერდი
12. 2 გვერდი
13. 3 გვერდი
14. 3 გვერდი

ვრცელი ანოტაცია (ქართულ ენაზე)

1. ტურიზმის განვითარება მოიცავს როგორც დადებით, ასევე უარყოფით ზემოქმედებას ეკონომიკურ, სოციალურ და ბუნებრივ გარემოზე, რაც წარმოადგენს მდგრადი განვითარების აუცილებელ საყრდენებს. სწორედ ამ კონტექსტში ჩატარდა წინამდებარე კვლევა საქართველოს აჭარის მთიან მხარეში, რომლის მიზანი იყო ტურიზმის განვითარების მიმართ მოსახლეობის აღქმის იდენტიფიცირება. ონლაინ გამოკითხვა ჩატარდა 620 მოსახლეს შორის.

შეგროვებული მონაცემები გაანალიზდა აღწერილობითი სტატისტიკით და ძირითადი კომპონენტის ანალიზით. როგორც ასეთი, ძირითადი კომპონენტის ანალიზის შედეგებმა გამოიწვია ორფაქტორიანი გადაწყვეტა: „დადებითი ეფექტები“ და „უარყოფითი ეფექტები“. ხანდაზმული და უფრო განათლებული რესპოდენტები უფრო დადებითად აღიქვამდნენ ტურიზმის განვითარების ზემოქმედებას ახალგაზრდა ჯგუფთან და ნაკლებად განათლებულ ჯგუფთან შედარებით. სტატისტიკურად მნიშვნელოვანი განსხვავება აღმოჩნდა ქალებსა და მამაკაცებს შორის ტურიზმის განვითარების დადებითი ზემოქმედების აღქმაში. კვლევა წარმოადგენს პირველ ნაბიჯს აჭარის მთიან რეგიონში ტურიზმის განვითარების მიმართ მოსახლეობის აღქმის გამოსაკვლევად და შედეგები შეიძლება იყოს ამოსავალი წერტილი ამ რეგიონში მომავალი ტურისტული სტრატეგიებისთვის.

2. ციფრული ტრანსფორმაცია თანამედროვე საზოგადოებაში ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთი მთავარი ტენდენციაა. ბიზნეს ორგანიზაციები მიდრეკილნი არიან ჩართონ თანამედროვე სოციალური მედიის პლატფორმები თავიანთ ბიზნესში, რადგან მათ შეუძლიათ მოიპოვონ პოპულარობა ინტერნეტში. დღესდღეობით შემცირდა ციფრული გაჯეტებისა და ონლაინ მაღაზიების გამოყენების შიში, გაიზარდა ელექტრონული გადახდების გამოყენება. ეს კვლევა მიზნად ისახავს შემცირდეს აკადემიურ-პრაქტიკული უფსკრული ციფრულ და ტრადიციულ მარკეტინგულ კვლევებს შორის. კომპანიის ოპერაციული და სოციალური შესრულება პირდაპირ კავშირშია მათი პროდუქტის მოხმარებასთან. ჩვენი კვლევის ანალიზი ადასტურებს, რომ მცირე და საშუალო ზომის ქართული ღვინის კომპანიებში სოციალური მედიის პლატფორმის გამოყენების დონე საკმაოდ დაბალია. აღნიშნული პრობლემა პირდაპირ უკავშირდება დარგში მომუშავე სპეციალისტების ნაკლებობას. ციფრულ აჩქარებას შეუძლია კომპანიებს მისცეს უფლება მიაღწიონ სწორ მომხმარებლებს, ამასთანავე მოითხოვს დიდ ძალისხმევას და ოპერატიულ ქმედებებს. ეს დასკვნები იძლევა თეორიულ ინფორმაციას, მენეჯმენტის შედეგებს და სამომავლო კვლევის მიმართულებებს ქართულ ბიზნეს სეგმენტში ინტეგრირებული კვლევისთვის.

3. მასობრივი ემიგრაცია საქართველოდან საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ დაიწყო. მას შემდეგ 30 წელი გავიდა, მაგრამ ქვეყანაში ემიგრაცია კვლავ აქტუალური პრობლემაა.

კვლევის მიზანია საქართველოში ემიგრაციის სტატისტიკური ტენდენციების გამოვლენა ემიგრაციისა და ფულადი გზავნილების შედარებითი ანალიზის ფონზე. კვლევის პროცესში გამოყენებული იქნა სტატისტიკური მეთოდები: დაკვირვების, დაჯგუფებისა და ანალიზის.

შედეგები. 2020 წელს საზღვარგარეთ ქართველი ემიგრანტების რაოდენობამ 74 264 ადამიანი შეადგინა. ქართველი ემიგრანტების უდიდესი ნაწილი რუსეთში, საბერძნეთში, უკრაინაში, ინდოეთში, აზერბაიჯანსა და სომხეთშია. ემიგრანტების უმეტესობის ასაკი 20-35 წელია. ემიგრანტების ყველაზე დიდი რაოდენობა იმერეთის რეგიონში ფიქსირდება; ემიგრაციის ზრდასთან ერთად იზრდება უცხოეთიდან შემოსული ფულადი გზავნილების რაოდენობაც, უარესდება დემოგრაფიული მდგომარეობა, მაღალია უმუშევრობის დონე.

4. სტატიაში აღწერილია ბეჭდვითი მედიის ნაწარმის შექმნის მრავალფეროვნება, საბოლოო სახის მიღებამდე. სტატიაში განხილულია ნაბეჭდი პროდუქციის სახეები ინფორმაციის გადმოცემის ხასიათის მიხედვით, გამოცემის სახეები პერიოდულობის მიხედვით და გამოცემის სახეები მათი მიზნობრივი დანიშნულებისა და ინფორმაციის ხასიათის მიხედვით. ნაშრომში ნათლადაა ნაჩვენები, რომ ხარისხიანი პროდუქციის მისაღებად საჭიროა უამრავი ფაქტორის გათვალისწინება, რაზეც მოცემულია რეკომენდაციები სტატიაში და ჩამოთვლილი მახასიათებლების განსაზღვრის შემდეგ ხდება გამოცემის არქიტექნიკისა და გაფორმების მეთოდების შერჩევა.

5. სტატიაში ავტორები წარმოადგენენ დისკუსიას, რომელიც წარმოიშვა მეოცე საუკუნის პირველი ათწლეულის ბოლოს ეკონომიკაში, იმის გამო, რომ თანამედროვე ნეოკლასიკურმა მაკროეკონომიკამ არა მხოლოდ ვერ შეძლო კრიზისის პროგნოზირება (2007–2010 წწ.), მისი მოხდენის შესახებ

გაფრთხილება, და ზიანის შემცირების პროცედურების შეთავაზება, არამედ კრიზისის შემდეგაც კი, ვერ შეძლო მისი გასაგები ახსნისა და დაძლევისთვის საჭირო რეცეპტების შემოთავაზება.

ავტორები განიხილავენ დისკუსიას, რომელიც განვითარდა პ. კრუმანის და დ. სტიგლიცის, ასევე დ.აკერლოფისა და რ.შილერის პუბლიკაციების სერიაში.

ავტორებმა გამოარჩიეს „ალტერნატიული“ ეკონომისტები, როგორიცაა დ. აკერლოფი და რ. შილერი, რომლებმაც შექმნეს ახალი მაკროეკონომიკა, რომლის მოდელები, მათი აზრით, უნდა განიხილებოდეს ნდობის, პანიკის ეფექტის ან ბაზრის აგენტების და სხვა ჯგუფური ქცევის გათვალისწინებით. ავტორებმა ასევე ხაზი გაუსვეს მთავარ აზრს, რომ ოპტიმიზმის ან პესიმიზმის ეპიდემიები თანამედროვე ბაზრებზე, რომლებიც წარმოიქმნება აგენტებში ნდობის ცვლილებისა და იდეების გაცვლის შედეგად, იწვევს კრიზისის მექანიზმის გავრცელებას.

6. ბოლო წლებში საქართველოსთვის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პრობლემა არის არასტაბილური ეროვნული ვალუტის კურსი, რაც, თავის მხრივ უარყოფით გავლენას ახდენს სხვა ეკონომიკურ პარამეტრებზე და მნიშვნელოვნად მოქმედებს საზოგადოებრივ მოლოდინებზე. მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნული ბანკი ინტერვენციების მეშვეობით აქტიურად ცდილობს გაუფასურებული სავალუტო კურსის დასტაბილურებას, მხოლოდ ამ მცდელობებს ვერ მოაქვს სასურველი შედეგი, რადგან ინტერვენციები არის ლარის დასტაბილურების მოკლევადიანი მექანიზმი და მას არ შეუძლია გაუფასურებაზე მოქმედ რეალურ ფაქტორებზე ზემოქმედება. სწორედ ამიტომ, არსებული ნაშრომის მიზანია, დაკვირვების, მოქმედი ფაქტორების კორელაციური ანალიზის და ეროვნული ბანკის გადაწყვეტილებების შესწავლის საფუძველზე, დავადგინოთ რა კავშირი არსებობს რეფინანსირების განაკვეთსა და სავალუტო კურსს შორის და შესაძლებელია თუ არა სავალუტო კურსის რეგულირებაში რეფინანსირების განაკვეთის უფრო მეტად ჩართვა. კვლევის შედეგების საფუძველზე გამოჩნდა, რომ ლარის კურსზე მოქმედ ფაქტორებს შორის რეფინანსირების განაკვეთს მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს. ანალიზმა გვიჩვენა, რომ რეფინანსირების განაკვეთს ეროვნული ბანკი შეიძლება იყენებდეს არა მხოლოდ მაშინ, როდესაც ვალუტის გაუფასურებიდან მომდინარე წნეხი გადაეცემა ინფლაციას, არამედ როდესაც გაცვლითი კურსის მერყეობა აღწევს გარკვეულ ზღვარს.

7. სტატია ეხება საქართველოს ეკონომიკური პერსპექტივის მიმოხილვას. მასში გადმოცემულია ის ძირითადი და საკვანძო მომენტები, რომელთა გათვალისწინებაც აუცილებელ პირობას წარმოადგენს საქართველოს ეკონომიკური პერსპექტივის მომავლის წარმატებით განხორციელების მიმართულებით

8. სტატია ეხება ადამიანური რესურსების მენეჯმენტის ძირითადი როლების განხილვას. ნებისმიერი ორგანიზაციის წარმატებით ფუნქციონირებისათვის ადამიანური რესურსების მენეჯმენტს უდიდესი მნიშვნელობა გააჩნია. აქედან გამომდინარე, სტატიაში განხილულია ის თანამედროვე მიდგომები, რომელიც აპრობირებულია განვითარებულ ქვეყნებში ადამიანური რესურსების მართვის პრიორიტეტების გათვალისწინებით

9. დამნაშავეობა მოიცავს სამართლებრივ, სოციალურ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ, ფსიქოლოგიურ და სხვა ფაქტორების რთულ სინთეზს. მეცნიერება აღნიშნულ ფენომენზე და მის გამომწვევ მიზეზებზე კრიმინოლოგიის სახელწოდებით XIX საუკუნის მეორე ნახევარში ჩამოყალიბდა. თუმცა შეხედულებები მასზე მოაზროვნეების მიერ ბევრად ადრე გამოითქმეოდა. გავრცელების მასშტაბებიდან და ბრუნვის მოცულობიდან გამომდინარე, ცალკე განვიხილულია ნარკობიზნესი, როგორც კრიმინალური ბიზნესის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სფერო. დამნაშავეობას საქართველოში ისევე როგორც სხვა ქვეყნებში დიდი ხნის ისტორია აქვს. კრიმინალი, მოკლე დროში, აღიჭურვა მნიშვნელოვანი რესურსული კაპიტალით, დაიხვეწა მისი ორგანიზებულობა. თუ ადრე ძირითადად ძალადობრივ დანაშაულს ჰქონდა ადგილი, დღეს შთამბეჭდავია გადანაწილებითი დანაშაული: ნარკობიზნესი, კონტრაბანდა, იარაღით ვაჭრობა, ნელ-ნელა ლეგალიზდება აზარტული თამაშები, ჰიპერტროფიულ ფორმებს ღებულობს პროსტიტუცია, განსაკუთრებით მოიმატა კიბერ დანაშაულმა. სანამ ქვეყანაში მაღალია უმუშევრობის მასშტაბები დანაშაულის ზრდის ტენდენცია ყოველთვის აქტუალური იქნება. დამნაშავეობის დინამიკა დამოკიდებულია საზოგადოების სოციალურ-ეკონომიკური პირობებზე, კულტურულ ტრადიციებზე, ეროვნულ თვითმყოფადობაზე, რელიგიურ შეხედულებებზე და ა.შ., სხვა სიტყვებით მისი „ფესვები“ მომდინარეობს საზოგადოების ნეგატიური სოციალური პირობებიდან. დანაშაულის შეცნობისა და გამაფრთხილებელი ღონისძიებების დასახვისათვის აუცილებელია საჯაროობა და ღია სტატისტიკა. მისი, პირველ

რიგში, გამომწვევი მიზეზების კვლევა. ჯანსაღი ცხოვრების წესი, მორალური და მატერიალური კეთილდღეობა ოჯახში მნიშვნელოვნად ამცირებს დამნაშავეობის წარმომშობ სოციალურ ფაქტორებს.

10. კომპანიის მიერ წარმატების მიღწევის ელემენტებია სტრატეგიისა და კომპეტენტური მიზნების შემუშავება, რისკების შეფასება, რესურსების განაწილება და საქმიანობის უშუალო განხორციელება. მომხმარებელთა პერსპექტივები, უპირველეს ყოვლისა, დაკავშირებულია მარკეტინგთან, არის ორგანიზაციის მდგრადი წარმატების ფორმირების ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტი. მათი დაგეგმვა, კონტროლი და შეფასება ხდება საწარმოს სტაბილური ფუნქციონირების ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორი. ამრიგად, მარკეტინგული მეტრიკის გამოყენება დიდ როლს ასრულებს ორგანიზაციის წარმატების უზრუნველყოფაში.

მარკეტინგული გადაწყვეტილებების შეფასების თეორიული საფუძვლის შესწავლამ, ისევე როგორც დასავლური კვლევების ანალიზმა, შესაძლებელი გახადა კომპანიის მარკეტინგული საქმიანობის სხვადასხვა ასპექტების ფინანსური შეფასების ყოვლისმომცველი სისტემის ჩამოყალიბება, როგორც ციფრული, ისე ტრადიციული მარკეტინგული არხების გათვალისწინებით. მენეჯმენტის დონეები კომპანიაში. პრაქტიკაში, ეს მიდგომა საშუალებას გაძლევთ მიიღოთ უფრო ზუსტი მონაცემები მარკეტინგული საქმიანობის დაგეგმვისა და მარკეტინგული გადაწყვეტილებების დასაბუთებისთვის. ქართულის ემპირიული კვლევის შედეგების მიხედვით კომპანიებს, ეს სერიოზული პრობლემაა თანამედროვე ქართული ბიზნესისთვის.

11. ავტორები აღნიშნავენ, რომ საქართველოს თავისი გამორჩეული ისტორიით, მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მრავალფეროვნებითა და ბუნებრივი და რეკრეაციული რესურსების სიმდიდრით, აქვს მნიშვნელოვანი პოტენციალი შემომავალი და შიდა ტურიზმისა და სტუმართმოყვარეობის განვითარებისთვის. თუმცა, ავტორების აზრით, ეს პოტენციალი შორს არის სრულად გამოყენებისგან. სტატიაში საკმარისად დეტალურად არის აღწერილი რამდენიმე შემზღუდველი ფაქტორი - ეს არის სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის არასაკმარისი განვითარება, 3 ვარსკვლავიანი სასტუმროების არარსებობა და საქართველოს ტურიზმისა და სტუმართმოყვარეობის ინდუსტრიაში არსებული მომსახურების მსოფლიო სტანდარტების შეუსრულებლობა. ამ სტატიაში განხილულია კიდევ ერთი, არც თუ ისე ხშირად შესწავლილი ფაქტორი - სტუმართმოყვარეობისა და ტურიზმის ინდუსტრიის მუშაკების კვალიფიკაციის არასაკმარისი დონე.

ამ სტატიის მიზანია:

ა) ტურიზმისა და სტუმართმოყვარეობის ინდუსტრიაში ტრენინგთან დაკავშირებული სიტუაციის ანალიზის საფუძველზე, გამოიკვეთოს საქართველოში შესაბამისი სამაგისტრო განათლების განვითარების ძირითადი ტენდენციები,

ბ) განეთავსოს ისინი ტრენინგის საერთაშორისო სისტემაში,

გ) ნაპოვნი იქნას გამორჩეული თვისებები ამ ინდუსტრიების ტრენინგის სხვადასხვა სფეროში,

დ) განისაზღვროს ტურიზმისა და სტუმართმოყვარეობის ინდუსტრიაში ქართული განათლების ინტეგრაციის გზების გლობალური საგანმანათლებლო სივრცეში.

მთავარი ყურადღება მიქცეულია ტურიზმისა და სტუმართმოყვარეობის ინდუსტრიაში

მენეჯერებისთვის სამაგისტრო ტრენინგის განვითარების თავისებურებებსა და პერსპექტივებზე.

12. სტატიაში აღნიშნულია, რომ ინოვაციური აქტივობის გაზრდისკენ მიმართული კლასტერული მიდგომის აქტიური გამოყენება გაზრდის შიდა მწარმოებლების კონკურენტუნარიანობას და დააჩქარებს საქართველოს რეგიონების მდგრად სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას. სტატიაში ჩატარებულია საშინაო და საგარეო გამოცდილების ანალიზი, რომლის შედეგებიც აჩვენებს, რომ კლასტერების გავრცელება ყველა მაღალგანვითარებული ეკონომიკის ერთ-ერთი მთავარი მახასიათებელია. ავტორების აზრით, ეფექტური მაღალტექნოლოგიური წარმოება ეფუძნება სხვადასხვა ტიპის სამეცნიერო, ინოვაციური და საწარმოო საწარმოების ინტეგრაციას.

13. დღევანდელ მზარდ კონკურენტულ პირობებში, სასურველი ორგანიზაციული ეფექტურობის დონის მიღწევა ბევრად უფრო იზიდავს როგორც აკადემიკოსების, ასევე პრაქტიკოსების ინტერესს. ორგანიზაციის ეფექტურობაზე მოქმედი ფაქტორები განიხილება უაღრესად მზარდი მნიშვნელობით. ორგანიზაციული კულტურის ერთ-ერთ ფაქტორად განიხილვისას, კითხვის ნიშნის ქვეშ დგება

ორგანიზაციული კულტურის ტიპების გავლენა ორგანიზაციის ეფექტურობაზე. ორგანიზაციული გარემოს კომპლექსურობის განმსაზღვრელი ეფექტი სტრატეგიაზე, რომელიც იძლევა ორგანიზაციული დონის მიღწევას, შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი ითამაშოს ორგანიზაციულ კულტურასა და ორგანიზაციის ეფექტურობას შორის ურთიერთობაში. ორგანიზაციული ლიდერების ინდივიდუალური ეფექტი ეფექტურობის სტრატეგიებზე განიხილება მათი ღირებულებების მიხედვით. ამ კვლევაში გამოკვლეულია კავშირი ორგანიზაციულ კულტურასა და ორგანიზაციულ ეფექტურობას შორის და შიდა და გარე გარემოს სტაბილურობის ან ცვალებადობის ეფექტი ამ ურთიერთობაზე. გარდა ამისა, გამოკვლეულია ლიდერების თვითმართვის, სტიმულირებისა და ძალაუფლების ღირებულებები. ჯანდაცვის სექტორში შერჩევის მიზნით შეირჩევა 40 ტოპ მენეჯერი/ორგანიზაციის დამფუძნებელი. მონაცემთა შეგროვებისთვის გამოიყენება კითხვარის მეთოდი. დასკვნები აჩვენებს, რომ ორგანიზაციული კულტურის ტიპები დაკავშირებულია ორგანიზაციის ეფექტურობის ზოგიერთ განზომილებასთან. შიდა და გარე ორგანიზაციული გარემოს სტაბილურობა ან ცვალებადობა და ტოპ მენეჯერის ღირებულებები (თვით მიმართულება და სტიმულირება) მოდერატორის როლს თამაშობს ამ ურთიერთობაში.

14. მმართველობითი გადაწყვეტილების მიღება ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს კაცობრიობის მიზანმიმართული საქმიანობის ყველა სფეროში - პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, ტექნიკურ, საზოგადოებრივ თუ სოციალურ საქმიანობის სხვადასხვა მიმართულებით. სწორი გადაწყვეტილების დროული მიღება განაპირობებს წარმატებას ამ საქმიანობაში, ხოლო შეცდომებმა შეიძლება მოიტანოს დამღუპველი შედეგები, რაც, ვთქვათ, ბიზნეს საქმიანობაში გამოიხატება მიუღებელი მოგებით ან გაუმართლებლად დიდი დანახარჯებით, რამაც შეიძლება კომპანიის გაკოტერებაცკი გამოიწვიოს. ასეთი შეცდომების დაშვების ძირითადი წყაროა გადაწყვეტილების მიმღების (ადამიანის) შეზღუდული საინფორმაციო და სხვა შესაძლებლობები და მეცნიერული მეთოდების იგნორირება. მეცნიერული მეთოდები, რომელთა გამოყენება აუცილებელია ეფექტიანი მმართველობითი გადაწყვეტილების მიღებისათვის შეიძლება დაიყოს ორ დიდ სიმრავლედ - თვისებრივ და რაოდენობრივ მეთოდებად. წინამდებარე ნაშრომში ჩვენ განვიხილავთ თვისებრივი მეთოდების გამოყენების შესაძლებლობებს და მოსალოდნელ საფრთხეებს, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიოს არასწორმა ან დაგვიანებულმა გადაწყვეტილებებმა, აგრეთვე ამ საფრთხეების არიდების გზები.

8. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

8.1. საქართველოში

- 1) მომხსენებელი/მომხსენებლები
1. ლ. კოჭლამაზაშვილი, მ.თოფჩიშვილი, კ. პაქსაძე.
2. ლ. კოჭლამაზაშვილი, მ.თოფჩიშვილი, გ. თევდორაშვილი.
3. ნ. ნადარეიშვილი, გ. გოგიტიძე.
4. ნ. ნადარეიშვილი, ნ. რევია.
5. ნ. მაზიაშვილი, მ.თოფჩიშვილი.
6. რუსუდან ქინქლაძე
7. მ. მეტრეველი.
8. მ. მეტრეველი.
9. მ. მეტრეველი.
10. მ. მეტრეველი.
11. მ. მეტრეველი.
12. მ. თოფჩიშვილი, მ. ჩუთლაშვილი, ლ.ჯაბადარი
13. იაშვილი გენადი, იაშვილი თინათინ, ჩიქოვანი არჩილ
14. იაშვილი ირინე
15. ზალათურია გიორგი, ნასარაია ზურაბ
16. ლლონტი თამთა, რაზმაძე ნინო

17. ღლონტი თამთა, ჯაფარიძე ანა
18. დოღონაძე შოთა, დოღონაძე სოფიო, ქათამაძე ნატო, რევაზიშვილი თამარი
19. დოღონაძე შოთა
20. დოღონაძე სოფიო, ჯიშკარიანი ირაკლი
21. დოღონაძე სოფიო, გველესიანი გივი
22. შერაზადიშვილი ბესიკ, კალანდაძე ინგა
23. შერაზადიშვილი ბესიკ, ტერტერაშვილი ხატია
24. ცაცანაშვილი ქეთევან, ადეიშვილი ავთანდილ
25. გურგენიძე რატი, ბარამაძე ნია
26. მიქაია მაია, ოვსიანიკოვა ნუნუ
27. ყურაშვილი თამილა
28. ლევან გრიგალაშვილი; ჯილდა მარგიანი,
29. ლევან გრიგალაშვილი; ლაშა ხოფერია,
30. ხარხელაური ხათუნა., ხინიკაძე-გვარამია თამარ., ბიბიჩაძე დავით
31. ხინიკაძე-გვარამია თამარ., შამოვეი ეთერი
32. ფაილოძე ნინო, ხუციშვილი ოლღა, კუცია ირმა, ხუციშვილი თეა.
33. მალხაზ სულაშვილი, გიორგი ჟვანია, ნინო ფაილოძე
34. ნ. შენგელია, რ. შენგელია, ჟ. წიკლაური
35. ჰასრათოვი თ
36. ცაავა გიორგი; ბიბილური ანი
37. ქუთათელაძე ა., ტერჩანიაიანი სოს., მურადიანი შირაზ
38. გელიტაშვილი გ., აბუთიძე გ., ჭელიძე მ.
39. გიორგი სულაშვილი, მალხაზ სულაშვილი, იაშა მურვანიძე, ნინო ტარუაშვილი
40. კავთიძე ედუარდი, ლაგვილაშვილი გიორგი
41. კავთიძე ედუარდი, ჭელიძე ლიზი
42. მიქელაშვილი მერაბ, ივანიშვილი ვანო,
43. ბარბაქაძე-პეტაშვილი ხათუნა, მიქელაშვილი მერაბი
44. მ. მიქელაშვილი
45. მ. მიქელაშვილი
46. ნინო ომანაძე, თამარ ქაჯაია, ირმა ომანაძე
47. ქ. შენგელია,

2) მოხსენების სათაური

1. პაქსაძე. „აგროტურიზმის განვითარების პერსპექტივები მაღალმთიან აჭარაში“.
2. „საქართველოს ტურისტული პოტენციალი“
3. კურორტ წყალტუბოს მდგრადი განვითარების პერსპექტივები.
4. „ბუნებრივი რესურსები და კურორტები, როგორც მდგრადი განვითარების ფაქტორები“.
5. „ველნეს ტურიზმის პოტენციალი და მისი განვითარების პერსპექტივები საქართველოში“
6. „პროდუქტის მარკეტინგის გამოყენება ტექნოლოგიურ კომპანოებში.“ VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია
7. „კურორტების მდგრადი განვითარების ტენდენციები და გამოწვევები“
8. „სამედიცინო რეაბილიტაციის როლი დაავადებათა კომპლექსურ მკურნალობაში შესაძლებლობები და პერსპექტივები“
9. „მთავრობის როლი მთის ტურისტული ბიზნესის მდგრად განვითარებაში“
10. გლობალიზაცია და ტურიზმის მომსახურების დაჯავშნის გზები,
11. ეკოტურიზმის როლი საქართველოს ტურიზმის მდგრად განვითარებაში, მონოგრაფია
12. „მერჩენდაიზინგის როლი საცალო ვაჭრობაში“.
13. „ჭკვიანი ქალაქის“ კონცეფციის გამოყენების ანალიზი საქართველოში”

14. "პოლიტიკური მარკეტინგი და პროგნოზირება საქართველოში: პოლიტიკური მომხმარებლის კონცეფციის ფილოსოფია"
15. "შიში შეიქმს სიყვარულსა? საქართველოს საგარეო პოლიტიკა - შიშის სინდრომი თუ რეალური პოლიტიკა"
16. "ლიდერობის ტრანსფორმაცია საჯარო სექტორში 21-ე საუკუნეში"
17. "სახელმწიფო სამსახურების პიარ მენეჯმენტის ისტორია - მსოფლიო გამოცდილება"
18. ადგილობრივი თვითმმართველობის როლი ქვეყნის წინსვლასა და დემოკრატიულ განვითარებაში
19. "სახელმწიფო მართვის მენეჯერული პრინციპები"
20. "სახელმწიფოსა და საზოგადოების ურთიერთობები სახელმწიფო მართვის პროცესში"
21. "საჯარო სამსახურის ეთიკის რეგულირების საკითხები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში"
22. "განათლების ეფექტური სახელმწიფო პოლიტიკის ძირითადი ასპექტები ეროვნული უმცირესობებისთვის"
23. „ბავშვთა კეთილდღეობის სისტემის რეფორმა და გამოწვევები საქართველოში“
24. "ელექტრონული მმართველობა და ეთიკური პრობლემები საჯარო სამსახურში"
25. "არჩევნები და სამოქალაქო საზოგადოება"
26. "შრომითი ურთიერთობების რეგულირების პოლიტიკა საქართველოში"
27. "ამერიკის შეერთებული შტატების ურთიერთობები ახლო აღმოსავლეთის საგარეო მსხვილ აქტორებთან"
28. „დებიტორულ-კრედიტორული დავალიანებების აღრიცხვის აქტუალური საკითხები საბიუჯეტო ორგანიზაციებში“
29. „შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც ლიდერი: ტრანსფორმაცია დროში და თანამედროვე გამოწვევები“
30. „პასუხისმგებლობის ცენტრების მიხედვით დანახარჯების აღრიცხვის სისტემის დანერგვა ქართულ კომპანიებში
31. „შიდა აუდიტის როლი და ფუნქციები კომერციულ ბანკებში“
32. ციფრული ტრანსფორმაცია და მისი გამოწვევები
33. დამოუკიდებელი შიდა აუდიტის უპირატესობები ადგილობრივ თვითმმართველობაში.
34. „სახელმწიფოს როლი ეკონომიკურ-ეკოლოგიური პრობლემების გადაწყვეტაში“
35. ციფრული ტრანსფორმაცია და მისი გამოწვევები
36. "ეკონომიკური განვითარების აქტუალური პრობლემები და გამოწვევები თანამედროვე მსოფლიოში
37. საფინანსო-საბანკო სექტორის განვითარება ფინანს-სური გლობალიზაციის პირობებში
38. საბანკო საქმიანობის რეგულირების და ზედამხედველობის საერთაშორისო გამოცდილება
39. მენეჯმენტის განვითარებასთან დაკავშირებული თეორიები სამედიცინო სფეროსთან არსებულ სისტემებში
40. პერსონალის ეფექტური მართვის სხვადასხვა სტრატეგიები
41. ინტერნეტ რეკლამის ამჟამინდელი მდგომარეობა და ინტერნეტ რეკლამის ბაზრის განვითარების პერსპექტივები
42. „სატრანსპორტო და საექსპედიტორო მომსახურების მართვის არსებული , სისტემების შეფასება“
43. საგადასახადო მენეჯმენტში განხორციელებული ცვლილებები და მათი გავლენა ბიზნესზე“
44. „სამაგისტრო ნაშრომის/დისერტაციის მომზადების მეთოდის ზოგიერთი საკითხი“
45. "მოსეს ლიდერობის ზოგიერთი ბიბლიური გაკვეთილის შესახებ"
46. „გუდან დეველოპმენტის“ მაგალითზე“,
47. მწვანე ინოვაციის განვითარების მნიშვნელობა და უმაღლესი განათლების როლი ამ სფეროში,

3) ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი

1. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი.
2. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი.
3. 27-28/ 10/2023. თბილისი,

- [illegible]

30. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
31. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
32. CUDES 2023: International Congress on Current Debates in Social Sciences, ebook (With ISBN and Editor). Georgia, Tbilisi. 2023
33. მე - 11 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის "გლობალური გამოწვევები და ეკონომიკური განვითარების მოდელების ტრანსფორმაცია", ოქტომბერი, 2023წ.
34. 11-ე საერთ. სამეცნიერო კონფერენცია : „გლობალური გამოწვევები და ეკონომიკური განვითარების მოდელების ტრანსფორმაცია“. ქუთაისი, 20 ოქტომბერი, 2023
35. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
36. თბილისი, 18.06.2023.
37. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
38. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
39. CUDES 2023: International Congress on Current Debates in Social Sciences, ebook (With ISBN and Editor). Georgia, Tbilisi. 2023
40. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
41. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტის საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენციის შრომათა კრებული, მარტი, 2023 წ.
42. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
43. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
44. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “მსოფლიო და ეროვნული ეკონომიკის განვითარების პრობლემები პანდემიისა და რუსეთ-უკრაინის ომის გათვალისწინებით 2023
45. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი
46. CUDO საერთაშორისო კონგრესი, 2023წ. 12 ოქტომბერი
47. სტუ, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 2023. 25 მაისი

მოხსენების ანოტაცია (საჭიროა იმ შემთხვევაში, თუ მოხსენება ფორუმის მასალებში არ გამოქვეყნებულა)

32. (ფაილოძე ნინო, ხუციშვილი ოლღა, კუცია ირმა, ხუციშვილი თეა.) ციფრულ ეპოქაში მენეჯმენტი საჭიროებს სხვადასხვა უნარების განვითარებას და აუცილებელია ამ უნარების შესწავლა, მისი პრაქტიკაში დანერგვა და განხორციელება. აღნიშნული შესაძლებლობას მისცემს ორგანიზაციებს უპასუხონ თანამედროვე გამოწვევებს და მათი საქმიანობა გახდეს უფრო ეფექტიანი. ორგანიზაციების ციფრული ტრანსფორმაცია რთული პროცესია, რომელიც მოიცავს ბევრ ისეთ ფაქტორს, როგორიცაა: ორგანიზაციის რესურსები, ტექნოლოგია და მენეჯმენტი. მენეჯერებისთვის, რომლებიც ითვლებიან ორგანიზაციის მთავარ გადაწყვეტილების მიმღებად ციფრული ტრანსფორმაცია ნიშნავს გადაწყვეტილების მიღების შეცვლილ კონტექსტს და უპრეცედენტო გამოწვევებს. კვლევის მიზანია ციფრული ტრანსფორმაციის პრაქტიკული გამოწვევებისა და შესაძლებლობების იდენტიფიცირება. ციფრული რევოლუცია დიდ გავლენას ახდენს მსოფლიო ბაზარზე სხვადასხვა ორგანიზაციის გლობალურ კონკურენციაზე. ორგანიზაციები, რომლებიც მოახერხებენ ახალი ციფრული

ტექნოლოგიების შენარჩუნებას, აქვთ შანსი იყვნენ მაღალი კონკურენტუნარიანები გლობალურ ბაზარზე. ციფრული ტექნოლოგია დიდ როლს თამაშობს კომპანიის კონკურენტუნარიანობის ამაღლებაში. ის ასევე ამარტივებს მენეჯმენტის როლს ორგანიზაციაში პროგრამების მიწოდებით, რომლებიც შეიძლება გამოყენებულ იქნას მენეჯერების დასახმარებლად ორგანიზაციაში გადაწყვეტილების მიღებაში და სხვადასხვა აქტივობების ორგანიზებაში.

ციფრულმა ტექნოლოგიამ ასევე შემოიღო ვირტუალური მუშაკების ან ვირტუალური სამუშაო ადგილის კონცეფცია. ეს არის მუშაობის ფორმა, რომლის დროსაც თანამშრომლები მუშაობენ მენეჯერებისგან და ერთმანეთისგან დისტანციურად. ვირტუალური ორგანიზაციები არის დინამიური, მრავალორგანიზაციული და მრავალსაიტოანი. ვირტუალური სამუშაო ადგილები ხელს უწყობს ქონების ხარჯების შემცირებას, პროდუქტიულობის გაზრდას და სხვა სარგებელს შორის გლობალური ბაზრის ხელმისაწვდომობის გაზრდას.

ტექნოლოგიების ზრდამ გზა გაუხსნა ახალ პრაქტიკას, რომელსაც ბევრი ორგანიზაცია ჯერ კიდევ ეჩვევა. პრაქტიკულად ყველა მსხვილი ორგანიზაცია ციფრულ ტრანსფორმაციას უპირველეს პრიორიტეტად ხედავს, რომელსაც ჭირდება მართვის სწორი უნარები ამ ციფრული ეპოქისთვის.

ცენტრალური როლი ციფრულ ტრანსფორმაციაში ტექნოლოგიებს უკავიათ. ყოველდღიურ ოპერაციებსა და მომხმარებელთან ურთიერთობებში თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენება ბიზნესს განვითარების ახალ შესაძლებლობებსა და გზებს უხსნის.

33. (მალხაზ სულაშვილი, გიორგი ჟვანია, ნინო ფაილოძე.). სტატიის მიზანია იმ ფაქტორების მოკვლევა, რომლებიც განსაზღვრავენ დამოუკიდებელი შიდა აუდიტის უპირატესობებს ადგილობრივ თვითმმართველობაში. სწორედ დამოუკიდებელი შიდა აუდიტის აუცილებლობა ხაზს უსვამს კარგი მმართველობის განხორციელებას ადგილობრივ თვითმმართველობაში. ამ კვლევის მთავარი მიზანია შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობის საკითხის გააანალიზება, რათა შესაძლებელი იყოს ეფექტური სერვისი. ნაშრომი შეისწავლის სხვადასხვა გზებს, რომლითაც შიდა აუდიტი იქნება დამოუკიდებელი მენეჯმენტის ჩარევისა და სხვა გარე გავლენისგან. სასარგებლო დასკვნების მისაღწევად, მიმდინარე კვლევაში გამოყენებულია შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის (IIA) მასალები, საქართველოს საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ორგანოების მიერ მიღებული კანონები და ნორმატიული აქტები, შიდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები (IPPF) და სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების პუბლიკაციები.

39. (გიორგი სულაშვილი, მალხაზ სულაშვილი, იაშა მურვანიძე, ნინო ტარუაშვილი)

ოცდამეერთე საუკუნე ციფრული მენეჯმენტის ეპოქაა, რომლის მთავარი გამოწვევა ელექტრონული სერვისების გაუმჯობესება და ელექტრონული მმართველობის დანერგვის პროცესია. ამ ეპოქის ძირითადი მახასიათებელი ციფრული ტექნოლოგიებია, რაც სოციალურ-ეკონომიკური პროცესების ადამიანზე ორიენტირებული მოდელების შემუშავებას ითხოვს.

მტკიცებულებებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მისაღებად ჯანმრთელობისა და ზრუნვის სისტემებში მნიშვნელოვანია მეთოდოლოგიური ჩარჩო და სტანდარტიზებული მიდგომები ციფრული ჯანდაცვის ტექნოლოგიების შესაფასებლად, ციფრული ჯანმრთელობის ტექნოლოგიების დანერგვის შესახებ პაციენტებისა და საზოგადოებისთვის. ციფრული ჯანდაცვის ტექნოლოგიებმა გამოიწვია დიდი გარდაქმნები ჯანმრთელობისა და ზრუნვის სისტემებში დაწყებული ალგორითმებით, რომლებიც შექმნილია რადიოლოგიებისა და რადიოთერაპევტების დასახმარებლად დაავადებების აღმოჩენასა და მკურნალობაში, რობოტული ქირურგიიდან ხელოვნურ ინტელექტამდე, მანქანათმცოდნეობამდე, კომპიუტერის დახმარებით მიღებული გადაწყვეტილების მოდელებამდე, ჯანმრთელობის ელექტრონულ ჩანაწერებამდე.

ნაშრომის მიზანია პაციენტებისა და საზოგადოებისთვის ციფრული მენეჯმენტის შეფასება ჯანდაცვის სისტემაში, რომელიც დიდ გამოწვევას წარმოადგენს, განსაკუთრებით მეთოდოლოგიურსა და ტექნიკურს. ნაშრომში საკვლევი სფეროს შესწავლა ძირითადად ითვალისწინებს ჯანდაცვის ციფრულ ტრანსფორმაციას, ასევე ციფრული მენეჯმენტის ასპექტს. პრაქტიკულად შეიძლება ითქვას, რომ კაცობრიობა ახალი ფორმაციის ზღურბლზე იმყოფება. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კვლევის მიზანია ჯანდაცვის სექტორში, სამედიცინო დაწესებულებებში ემპირიული დაკვირვებით, შედარებითი ანალიზით გამოვლენილი პრობლემების სიღრმისეული შესწავლა და სისტემატიზაცია. არ არსებობს საუკეთესო პრაქტიკა ციფრული მენეჯმენტის მეთოდოლოგიის ზოგადი მიდგომებისთვის,

განსაკუთრებით ჯანდაცვის სისტემაში, რომლებიც მოიცავს ხელოვნური ინტელექტის ალგორითმებს. ჯანდაცვის სერვისების ციფრული ტრანსფორმაციისა და მისი გავლენის შეფასების ჩარჩო სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ჯანდაცვისა და ზრუნვის სისტემებში სხვადასხვა დონეზე ციფრული ჯანდაცვის სტრატეგიების სტიმულირების, გამოყენების ან/და დაფინანსების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისათვის საჭირო მტკიცებულებების შესაქმნელად.

ინოვაციური, მდგრადი და გლობალურად კონკურენტუნარიანი ჯანდაცვის ინდუსტრიის შენარჩუნებისათვის საჭიროა ღია სტრატეგიული ავტონომიის ხელშეწყობა ძირითადი ციფრული, გამამდიერებელი და განვითარებადი ტექნოლოგიების, სექტორებისა და ღირებულების ჯაჭვების განვითარების გზით. ამ მიმართულების ფარგლებში მხარდაჭერილი კვლევები და ინოვაციები ხელს შეუწყობს კონკურენტულ და უსაფრთხო მონაცემთა ეკონომიკას.

8. 2. უცხოეთში

1) მომხსენებელი/მომხსენებლები

1. Giorgi Gogitidze, Nana Nadareishvili, Rezhen Harun, Iulia D. Arion, Iulia C. Muresan.
2. მ. მეტრეველი.
3. იაშვილი გენადი
4. ყურაშვილი თამილა, ხატიაშვილი გიორგი
5. Vanishvili M., Chelidze M., Gelitashvili G
6. Nino Chachava, Malkhaz Lekveishvili, Giorgi Mikadze, Nikoloz Lekveishvili, Giorgi Sulashvili, Vazha Sulashvili.
7. გელიტაშვილი გ., ყურაშვილი გ., ჭელიძე
8. Vanishvili M., Chelidze M., Gelitashvili G
9. Chechelashvili M., Berikashvili L., Malania E., Babunashvili T
10. Chechelashvili M., Topuria G
11. Chechelashvili M., Ghambashidze T., Lazviashvili N
12. Chechelashvili M., Malania E., Berikashvili L
13. ქ. შენგელია

2) მოხსენების სათაური

1. “Exploring residents’ perceptions to-wards tourism development. A case study of Adjara Mountain Area”
2. Globalization and ways of booking services for tourists
3. „საქართველოს საპარლამენტო კონტროლის თანამედროვე ინსტიტუტი სახელმწიფო მმართველობის სისტემაში“
4. „ნაბეჭდი პროდუქციის კონსტრუირების რეკომენდაციები“
5. Challenges and Perspectives of Municipal Participatory Budgeting in Georgia.
6. The Role of 3D Laser Scanning in Historic Building stock Analysis and its Conceptual Development by the method of twinning adaptation.
7. საბანკო რეგულირების და ზედამხედველობის თანამედროვე ასპექტები
8. Modern Knowledge: Research and Discoveries
9. MANAGEMENT-MARKETING OF MODERN TOURISM
10. THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF THE BITCOIN CRYPTOCURRENCY IN THE MODERN CURRENCY SYSTEM OF THE WORLD
11. ABOUT EDUCATIONAL PROJECT MANAGEMENT;
12. QUALITY MANAGEMENT SYSTEM IN TOURISM INDUSTRY ORGANIZATIONS;
13. საქართველოს ევროპული პერსპექტივა, ეკონომიკური მიმოხილვა

3) ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი

1. turkay 2023წ
2. Mirandela Portugal, 23-25 ნოემბერი, 2023 წ.

3. ბრიუსელი, ბელგია 2023 წლის 26-28 მაისი
4. ლა როჩელი, საფრანგეთი. 4-7 ივლისი,
5. Vancouver, Canada. May 19-20, 2023.
6. October 19-21, 2023. Riga, Latvia.
7. ლარნაკა, კვიპროსი, 2023 წლის 2 აპრილი.
8. Vancouver, Canada. May 19-20, 2023
9. V International Scientific and Practical Conference «Innovative scientific research», July 20 – 21, 2023, Toronto. Canada.
10. VIII International Scientific Conference “Challenges and Problems of Modern Science”. London. Great Britain. 27-28 July 2023
11. international scientific conference “*Challenges and problems of modern science*”, Philadelphia. The USA. 2023
12. XI international scientific conference “*Challenges and problems of modern science*”, London. Great Britain. 30.11-01.12.2023
13. „თანამედროვე მსოფლიო ახალი გამოწვევების წინაშე“. ლარნაკა, კვიპროსი, 02 აპრილი, 2023 წელი

მოხსენების ანოტაცია (საჭიროა იმ შემთხვევაში, თუ მოხსენება ფორუმის მასალებში არ გამოქვეყნებულა)

9. The rapid growth of population in the 21st century and the urbanization of territories have clearly revealed trends of high building and population density, transport infrastructure overload, pollution, and the relevance of urban waste management issues.

These issues are acute in sustainable urban development policies of historical city centers development based on the multifunctional research, its management through a new conceptual approach and digital technologies. The case of Tbilisi Superblocks analyses, which was developed, based on Twining method of investigation make possible to develop the concept of historical districts development according five key pillars of urban development - social, transport, building stock, governing and historical preservation and thus win the time and organize the surveys in a precise quality and short time. The investigations were developed by the groups of design, technical support, project management and researchers in close cooperation with the implementers of the concept - Tbilisi City Hall and Tbilisi Development Fund and local population.

The implementation of multi-component analysis was hampered due to the lack of time for the project and the large volume of work.

Therefore, the pre-project survey was divided into two phases:

- Selection of the research methodology.
- Research.

The research method was chosen by studying the development of a trial street, where the work was evaluated in terms of time and human resources. It turned out that it was impossible to develop the required urban Cultural Heritage studies using traditional methods within the project budget and timeline. That is why the new approach of investigation was suggested.

This became possible using 3D laser scanning method in urban planning studies, which in a short period of time allowed to gather detailed information on the site - streets and building profiles, facades, cultural monuments; precisely defined public utility areas and interactively transferred this information to design, engineering, social and other groups involved in the project in AutoCAD, Revit, GIS and other requested formats and Systems.

The Historical Districts were investigated through close collaboration of 3D Laser Scanning group with the project leader management units, architects, Urban planners, Art experts, Restorations, structural engineers, transport specialists, etc.

This article illustrates the importance of 3D laser scanning in twinning transformation for urban research in terms of project management - time, human and financial resources; identification of specific problems of 3D laser scanning in urban fabrics, streets, cultural heritage, landscape studies; methods of their solving; the forms and ways of how 3D laser scanning help to create the twinning's and this technology has supported the creation of a bridge between urban research and BIM technologies in the project and urban design in general.

9. კვლევის შედეგების კომერციალიზაციის პოტენციალი			
№	კვლევის შედეგის/პროდუქტის დასახელება	კომერციული დანიშნულება და პერსპექტივა	შენიშვნა (არსებობის შემთხვევაში)
1			
2			
3			

10. საექსპერტო მოღვაწეობა (არსებობის შემთხვევაში)			
№	საექსპერტო აქტივობის სახე	სამუშაოს დამკვეთი (მომსახურების მიმღები) ორგანიზაცია	სამუშაოს დაწყებისა და დასრულების თარიღი
1			
2			
3			

11. ახალგაზრდა მეცნიერთა სამეცნიერო მუშაობის ხელშეწყობა;		
№	აქტივობის სახე	მონაწილე ახალგაზრდა მეცნიერთა რაოდენობრივი მაჩვენებელი
1		
2		
3		

12. სამეცნიერო ნაშრომების და მკვლევართა სამეცნიერო პროდუქტიულობის მაჩვენებელი
სამეცნიერო გამოცემები რომელიც, ინდექსირებულია Web of Science, Scopus, Google Scholar-ის და სხვ. ბაზაში

№	ავტორი/ავტორები	ნაშრომის სახელწოდება	სამეცნიერო გამოცემები დასახელება და ნომერი/ტომი; წელი; გამომცემლობა, URL	Web of Science	Scopus	Google Scholar	სხვა (მოუთხოვრებელი)
1	Giorgi Gogitidze, Nana Nadareishvili, Rezhen Harun, Iulia D Arion, Iulia C Muresan	Exploring Residents' Perceptions towards Tourism Development—A Case Study of the Adjara Mountain Area	Sustainability 2023, 15(1), 492; https://doi.org/10.3390/su15010492	✓	✓	✓	
2	M Chechelashvili, E Malania,	TRENDS AND PRINCIPLES FOR THE DEVELOPMENT OF CURRICULUMS IN HOSPITALITY AND TOURISM IN MASTER STUDIES	AGRICULTURAL SCIENCES 104, 32. 2023			✓	
3	Chechelashvili M., Malania E., Berikashvili L	QUALITY MANAGEMENT SYSTEM IN TOURISM INDUSTRY ORGANIZATIONS;	IX international scientific conference “The modern vector of the development of science” November 09-10/11/2023, Philadelphia. -Pp.35-39. ISBN 978-92-44513-75-			✓	
4	Saakyan Jemma, Berikashvili Lia	THE MAIN ASPECTS OF MARKETING SYSTEMS OF STRATEGIC MANAGEMENT IN THE NEW DIGITAL ERA	The European Journal of Economics and Management Sciences, Global Impact Factor 0.804. Premier Publishing S. R. O. Austria, Vienna. DOI: 10.29013/EJEMS-23-2-10-13; N3. 2023. pp 10-13;			✓	
5	S Zedginidze L Berikashvili, M Chechelashvili,	FINANCIAL TOOLS FOR ASSESSING MARKETING ACTIVITIES	IX international scientific conference “The modern vector of the development of science” November 09-10/11/2023, Philadelphia. -Pp.35-39. ISBN 978-92-44513-75-			✓	
6	Ramaz Otinashvili, Shota	Impact of economic crime on the sustainable	Three Seas Economic 2023, Journal, Vol. 4 No.1, Page 10-17			✓	

	Veshapidze, Gia Zoidze	development of the state				
7	Nino pailodze	A new type of database for tourism business modernization	Review of Socio-Economic Perspectives RSEP			✓
8	Nino Chachava, Malkhaz Lekveishvili, Giorgi Mikadze, Nikoloz Lekveishvili, Giorgi Sulashvili, Vazha Sulashvili	THE ROLE OF 3D LASER SCANNING IN HISTORICAL BUILDING STOCK ANALYSIS AND ITS CONCEPTUAL DEVELOPMENT BY THE METHOD OF TWINNING ADAPTATION	RELIABILITY and STATISTICS in TRANSPORTATION and COMMUNICATION			✓
9	Vanishvili M., Chelidze M., Gelitashvili G.	Challenges and Perspectives of Municipal Participatory Budgeting in Georgia.	International Scientific and Practical Conference «Modern Knowledge: Research and Discoveries». Vancouver, Canada. May 19-20, 2023. Conference Proceedings , pp. 102-119. URL: https://www.interconf.center			✓
10	გელიტაშვილი გ., ბურდიაშვილი რ., ჭელიძე მ.	საბანკო რეგულირების და ზედამხედველობის სადისკუსიო საკითხები.	საერთაშორისო რეგენზირებადი და რეფერირებადი სამეცნიერო ჟურნალი „ეკონომიკა“, ტომი105, 3-4, 2023. გვ. 122-133. URL: https://economics.bpengi.com/			✓
11	Tsaava Giorgi, Bibiluri Ani	Features of the Use of Logistics in the Field of Banking Services	Tskhum-Abkhazian Academy of Sciences, 2023.			✓
12	Mosiashvili Valeri, Bibiluri Ani	DIGITAL BANK-A CHALLENGE OR NEW OPPORTUNITIES FOR THE GEORGIAN BANKING SYSTEM	„XXIV Turiba University Conference CHANGE THE BASIS OF A SUSTAINABLE SOCIETY“, 2023.			✓
13						

13. სამეცნიერო ერთეულში დასაქმებულ მკვლევართა სამეცნიერო პროდუქტიულობის მაჩვენებელი (ციტირების ინდექსის საფუძველზე)					
№	სახელი და გვარი	Web of Science	Scopus	Google Scholar	სხვა (მიუთითეთ)

		ციტირების ინდექსი	h -ინდექსი	ციტირების ინდექსი	h -ინდექსი	ციტირების ინდექსი	h -ინდექსი	ციტირების ინდექსი	h -ინდექსი
1	ნანა ნადარეიშვილი	1		2		7			
2	რამაზ ოთინაშვილი					1			
3	მედეა ჭელიძე					1			
4									
5									

ხელმძღვანელი პირის ხელმოწერა რ. ქუთათელაძე

წარმოდგენის თარიღი /18/დეკემბერი/2023წ./